

ПРОЕКТ

„Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом”, финансиран по Договор за безвъзмездна финансова помощ №13-13-173/25.11.2013г., по „Оперативна програма „Административен капацитет” 2007 – 2013”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.”

ДЕЙНОСТ 3

ИЗГОТВЯНЕ НА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ОПР НА ОБЩИНА ЛОМ ЗА ПЕРИОДА 2007-2013 г.

 ОБЩИНА ЛОМ	Възложител: ОБЩИНА ЛОМ http://adm.lom.bg/
	Изпълнител: РЕГИОПЛАН ЕООД www.regioplan.biz
	Версия 1.0/ Дата 28.07.2014

ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛОМ ЗА ПЕРИОДА 2007-2013 г.

Документ			Преглед/Одобрение	
Версия	Дата	Статус	Дата	Статус
1.0	28.07.2014	Окончателен	28.07.2014	Окончателен

КОНТАКТИ

Възложител: Община Лом, Р. България
Организация: Община Лом
Законен представител: Иво Иванов - Кмет
Адрес: гр. Лом 3600, ул. Дунавска №12

web <http://adm.lom.bg/>

Изпълнител: Региоплан ЕООД
Организация: Региоплан ЕООД
Законен представител: д-р Косьо Стойчев
Адрес: София, бул. Александър Малинов №91, офис 102
web www.regioplan.biz

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ	5
СПИСЪК НА ГРАФИКИТЕ.....	5
СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	6
I. ВЪВЕДЕНИЕ	8
II. ЦЕЛИ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА.....	11
2.1. Нормативно основание за разработване на последващата оценка	11
2.2. Роля и функция на последващата оценка.....	12
2.3. Цели на последващата оценка	14
2.4. Контекст за разработване на последващата оценка.....	17
2.4.1. Стратегия „Европа 2020“	17
2.4.2. Пети Кохезионен доклад	19
2.4.3. Новата кохезионна политика на ЕС за периода 2014-2020 г.....	19
2.4.4. Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.	21
2.4.5. Регионален план за развитие на Северозападен район за периода 2014–2020 г.	22
2.4.6. Стратегия за развитие на област Монтана за периода 2014–2020 г.	23
2.4.7. Община Лом като бенефициент на национални програми, финансирани от европейските фондове.....	24
III. МЕТОДИКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА.....	28
3.1. Използвани методи	28
3.2. Използвани източници на данни и информация.....	29
3.3. Работа с използваните източници на данни и информация.....	31
3.4. Приложен подход	32
3.5. Използвани критерии за последваща оценка	32
IV. ПРЕГЛЕД НА ПРЕДХОДНИ ОЦЕНКИ НА ПЛАНА.....	34
4.1. Междинна оценка на ОПР на община Лом 2007-2013 г.	34
V. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР НА ОБЩИНА ЛОМ 2007-2013 г.	36

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

5.1. Период, обхванат от ОПР	36
5.2. Процес на разработване и администриране на ОПР	37
5.2.1. Процес на разработване на ОПР на Община Лом за периода 2007-2013 г.	37
5.2.1. Процес на администриране на ОПР на Община Лом за периода 2007-2013 г.	38
5.3. Съответствие на структурата и съдържанието на ОПР със законовите изисквания	40
5.4. Оценка на изпълнението на целите и приоритетите на ОПР	44
5.4.1. Оценка на изпълнението на заложените мерки и дейности за изпълнение на ОПР	46
5.4.2. Оценка на изпълнението на целите на ОПР	54
VI. ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНО - ИКОНОМИЧЕСКОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОПР ЗА ПЕРИОДА 2007-2013 Г.	57
VII. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ	64
7.1. Финансова осигуреност на ОПР	64
7.2. Основни източници на финансиране на ОПР за периода 2007-2013 г.	67
7.3. Използване на възможностите за финансиране на ОПР от ОП	68
7.3.1. Сравнение със средните показатели за областта	68
7.3.2. Сравнение със средните показатели за България	70
VIII. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ	72
8.1. Основни изводи от последващата оценка	72
8.2. Препоръки относно ОПР на община Лом за периода 2014-2020 г.	77
ПРИЛОЖЕНИЯ	81

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица № 1: Цикъл на оценяването, във връзка с целите и критериите.....	13
Таблица № 2: Критерии за оценка на ОПР.....	33
Таблица № 3: Съответствие на структурата на ОПР на община Лом с изискванията на чл. 13, ал. 2 на ЗРР	42
Таблица № 4: Обобщени данни за степента на изпълнение на заложените мерки и дейности/проекти в ОПР за периода 2007-2013 г.....	48
Таблица № 5: Индикативен размер на планираните средства по цели към отделните приоритети на ОПР за периода 2007-2013 г. и % на изпълнение на инд.бюджет.....	55
Таблица № 6: Групировка на индикаторите от ОПР за периода 2007-2013 г.....	58
Таблица № 7: Обобщена информация за изпълнявани проекти в Община Лом за периода 2007 – 2013 г.	60
Таблица № 8: Индикативен размер на планираните средства по приоритети за периода 2007-2013 и % на изпълнение на инд.бюджет.....	66
Таблица № 9: Брой и стойност на финансираните проекти по ОП в област Монтана за периода 2007-2013 г.	68

СПИСЪК НА ГРАФИКИТЕ

Графика № 1: Връзка между основните фази на ОПР с видовете оценки.....	14
Графика № 2: Структура на планираните средства по приоритети на ОПР спрямо общия размер и усвоените суми по приоритети спрямо общия размер.	65
Графика № 3: Източници на финансиране на ОПР за периода 2007-2013 г.....	67
Графика № 4: Усвоени средства на глава от населението по ОП за област Монтана и съставните ѝ общини	69
Графика № 5: Усвоени средства на глава от населението по отделни ОП, за България, област Монтана и община Лом.....	70

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ДФЗ	Държавен фон земеделие
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗРР	Закон за регионално развитие
ИПП	Инструмент за предприсъединителна помощ
ИСУН	Информационна система за наблюдение изпълнение на проектите
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИФТ	Индикативна финансова таблица
КБ	Програма „Красива България“
КП	Капиталова програма
МО	Междинна оценка
МПС	Малки и средни предприятия
МРР	Министерство на регионалното развитие
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОП	Оперативни програми

ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“
ОПКБИ	Оперативна програма „Конкурентоспособност на българската икономика“
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОПТ	Оперативна програма „Транспорт“
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОУ	Основно училище
ППЗРР	Правилник за прилагане на закона за регионално развитие
ПО	Последваща оценка
ПРОПР	Програма за реализация на Общинския план за развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РПР	Регионален план за развитие
СКФ	Структурни и кохезионен фондове
ТГС	Трансгранично сътрудничество

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад е изготвен в изпълнение на договор за услуга, сключен между община Лом и „Региоплан“ ЕООД. Част от предмета на договора е „Изготвяне на Последваща оценка (ПО) на изпълнението на Общинския план за развитие на община Лом за периода 2007-2013 г.“ в изпълнение на чл. 34, ал.1. и чл.36, ал. 1. от Закона за регионалното развитие (ЗРР)¹ и във връзка с изпълнение на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“, финансиран по Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., по Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Общинският план за развитие на Община Лом за периода 2007-2013 г. е разработен от екип общински служители, сформирани на основание Заповед №156 от 13.04.2005 г. на Кмета на Община Лом и е приет от Общински съвет Лом, с Решение №449/28.02.06 г. от Протокол №48.

Основание за разработването на ОПР са разпоредбите на чл.14 от ЗРР, съгласно които Общинският план определя целите и приоритетите на развитие, както и финансовите ресурси за реализацията му. Съгласно ЗРР, общинските планове за развитие са средносрочни планови документи, като сроковете за тяхното разработване се обвързват с циклите на държавното планиране.

Основното предназначение на ОПР е да се поставят на планова основа местните инициативи и да създаде конкретен документ, включващ цели, приоритети и мерки за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи.

ОПР на община Лом е разработен на базата на Методическите указания на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) и в съответствие с предвижданията на Областната стратегия за развитие на Област Монтана, Плана за развитие на Северозападния район за планиране и наличната към онзи момент информация относно действащи и предстоящи европейски политики и тяхното транспониране в Националната

¹ Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

стратегическа референтна рамка, Оперативните програми, Програма за развитие на селските райони и т.н.

Планът е бил разработен в режим на консултации със заинтересованите страни – общински съветници, представители на бизнеса, неправителствени организации във връзка с идентифициране на външните и вътрешните фактори за нуждите на SWOT анализа, както и за уточняване на визията и приоритетите за развитие, с цел отчитането на обществения интерес в плана и осигуряване на обществена подкрепа при неговата реализация.

Целите на плана за развитие на община Лом, в съответствие с „Методическите указания за разработване на ОПР” и „Общинският план за действие за присъединяване на България към ЕС 2004 – 2007 г.”² са:

- Да формулира общо приемливата, желана от обществото визия за развитие на общината през следващите 7 години, при новите условия произтичащи от членство на страната в Европейския съюз;
- Да анализира и мотивира оценка на силните страни, да предложи мероприятия за преодоляване на негативните процеси и туширане на разкритите слаби страни на развитието;
- Да очертае основните насоки в отделните сфери на социално-икономическото развитие на общината, като формулира и изведе най-важните, приоритетни задачи, необходими за „успешния старт” на управлението в новите условия;
- Да набележи мероприятия за реализация на желаните промени, при ефективно използване на наличните ресурси, в условията на опазване на околната среда;
- Да мобилизира и интегрира усилията на различните институции и структури, имащи отношение към социално – икономическото развитие;
- Да запознае обществеността с разкритите проблеми и пътищата за преодоляването им, както и да приеме препоръките на отделните граждани, групи и общности, така че планът да бъде резултат от широк обществен консенсус;
- Да превърне стратегическото планиране в основен действащ инструмент за развитие на общината.

² Приет от ОС на НСОРБ на 9 юли 2004г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом” в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

За да бъде успешен крайният резултат предвижданията на ОПР следва да се разглеждат като инструмент за управление в ръцете на действаща институция, която постоянно да следи, както външните въздействия, така и процесите, протичащи вътре в общината, да анализира, определя и предлага избор на поведение – (балансирано, взаимосвързано, равномерно развитие на всички подсистеми), в определените от плана рамки за развитие, за постигане на поставените цели.

Изхождайки от така формулираните цели и предназначение, ОПР се явява най-важния стратегически документ за общините в България за периода 2007-2013 г., в това число и община Лом, служещ от една страна като инструмент за решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи и същевременно осигуряващ „вход“ към националните и европейските финансови ресурси.

II. ЦЕЛИ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА

2.1. Нормативно основание за разработване на последващата оценка

ОПР на община Лом е стратегически документ за развитие на общината за периода 2007 - 2013 г. Той е разработен на основание чл. 14 от ЗРР. В изпълнение на ЗРР, ОПР подлежи на три вида оценки: предварителна, междинна и последваща. ОПР на община Лом 2007 – 2013 г. е бил обект на междинна оценка.

Нормативната уредба, която изисква провеждането на последваща оценка (ПО) на ОПР, произтича и се основава на ЗРР и по-специално на чл. 34, ал.1 , във връзка с чл. 9, т.7, както и чл. 36, ал. 1 и ал. 2. Тези разпоредби посочват:

- задължението за провеждане на последваща оценка на ОПР и времето на нейното провеждане (чл. 34, ал.1 във връзка с чл. 9, т. 7) - „За изпълнението на документите за стратегическо планиране по чл. 9, т.7 (ОПР) се извършва последваща оценка не по-късно от една година след изтичането на периода на тяхното действие”;
- минималният обхват и съдържанието на ПО (чл. 34, ал.2) - „Последващата оценка включва:
 1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
 2. оценка на общото въздействие;
 3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
 4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие”;
- отговорността за организирането и възлагането на ПО (чл. 36, ал.1) – „Оценките се извършват чрез възлагане при условията и по реда на Закона за обществените поръчки съответно от министъра на регионалното развитие, от областните управители и от кметовете на общините.”;
- възможните източници на финансиране (чл. 26) и тяхното изразходване, включително за наблюдение и оценка (чл. 27, т. 5);

- определяне на документите, свързани с оценяването, като официална обществена информация (чл. 37, ал. 1), както и свързаните с това задължения за информиране на обществеността (чл. 37, ал. 2);
- указание, че в Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие са регламентирани минимални изисквания към оценителите (чл. 36, ал.2);

Правилникът за прилагане на Закона за регионалното развитие³ конкретизира изискванията на ЗРР, като свързва провеждането на последващата оценка с:

- изискването за информация и публичност (чл. 41), което се постига чрез изготвянето, обсъждането и публикуването на доклад по чл. 42, ал.1 на ППЗРР, който отчита резултатите от последващата оценка на изпълнението на ОПР;
- изготвянето на доклад (чл. 42, ал.1), който трябва да отчита резултатите от оценката и да съдържа в себе си тези резултати;
- определянето на минималните изисквания към експертите, участващи в оценяването (чл. 83, ал.1 и ал. 2);
- задължението на кметът на общината и общинският съвет да осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции (чл. 41).

2.2. Роля и функция на последващата оценка

Направеният преглед на нормативната основа дава солидна правна база за провеждането на последваща оценка, но не дава дефиниция на ПО по принцип, както и на ПО на ОПР.

В контекста на ЕС оценяването се разбира като преценка на публичната намеса в развитието, съобразно резултатите, въздействията и нуждите, които намесата цели да задоволи. Оценяването е систематична дейност, която се извършва на основата на обективни стандарти и критерии и може да се прилага към политика, план, стратегия, програма или проект. Оценката е периодично съждение за съответствието, ефикасността, ефективността,

³ Обн. ДВ. бр.80 от 12 Септември 2008г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.5 от 19 Януари 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 8 Ноември 2013г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

въздействието, устойчивостта на проект, програма, план, стратегия или политика съобразно предварително определените цели на съответния документ.

Основната цел на оценяването е подобряване на опита на администрацията в планирането и прилагането на публични програми и политики, поради което основните цели на оценяването са свързани с планиране, изпълнение и отчетност. Оценката е от важно значение, за да се идентифицират тенденциите, да се проследява прогресът, да се извлекат поуки, да се корелират действията с променящите се условия, да се отговори на новите предизвикателства, да се осигури отчетност, да се развие капацитет чрез учене. Всички тези функции на оценяването са еднакво важни и нито една от тях не изключва друга.

Основните критерии, които се използват за постигане на обективна преценка, са критериите за приложимост, обоснованост, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост.

В зависимост от целта на оценяването - дали е за подобряване на планирането, за проверка на изпълнението или за постигане на по-голяма отчетност - и времевия момент на оценката се различават предварителна, междинна и последваща оценка. Всички те ползват повечето от обективните критерии, но за различните видове оценки различните критерии имат различна тежест:

Таблица № 1: Цикъл на оценяването, във връзка с целите и критериите.

Основни оценъчни въпроси	Предварителна оценка	Междинна оценка	Последваща оценка
Цел на оценяването	Планиране	Изпълнение	Отчетност
Обоснованост	+	+	+
Приложимост	+	+	+
Ефективност	+	+	+
Ефикасност	+	+	+
Въздействие	-	+	+

Източник: По „ EVALSED: The resource for the evaluation of Socio-Economic Development“, September 2013

Връзката между различните фази на осъществяване на публичните политики, в конкретния случай изпълнение на ОПР, с видовете оценки е пряка и позволява:

- да се направи предварителна оценка на въздействието на ОПР;

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- да се измери постигнатият напредък в процеса на неговото прилагане;
- да се оцени крайният ефект в сравнение с очакваните резултати.

Тази връзка схематично е представена на Графика №1.

Графика № 1: Връзка между основните фази на ОПР с видовете оценки.

Източник: По Наръчник за прилагане, мониторинг и оценка на политики и законодателство в България, проект ФАР BG-0103.01 "Стратегическо планиране и координация".

Оценките следват логиката на реализация на ОПР. Предварителната оценка (ex ante) подпомага идентифицирането на обществените потребности, формулирането на целите на ОПР, правилното им таргетиране, отчитане на рисковете и предизвикателствата. Тя изпълнява „диагностични“ функции, разкрива тяхната целесъобразност и приложимост, подпомагайки разработването им. Междинната (mid-term) оценка проследяват напредъка на осъществяваните политики и качеството на тяхното изпълнение. Последващата (ex post) оценка се фокусира върху постигнатите резултати и осъществените въздействия.

В този цикъл на оценяването, чрез последващата оценка се прави рекапитулация на цялостната реализация на ОПР, на получените резултати и осъществените въздействия. Тя имат за цел да установи как са използвани обществените ресурси, каква е ефикасността на извършените интервенции, в каква степен са постигнати предвидените цели. Анализират се факторите за постигнатия успех или провал, за устойчивостта на резултатите и въздействията.

2.3. Цели на последващата оценка

Последващата оценка на изпълнението на ОПР 2007-2013 г. на община Лом се извършва, за да се осигури независима и актуална информация за постигнатите резултати от прилагането на плана.

Главна цел на последващата оценка е да даде цялостна представа за изпълнението на общинския план за развитие на община Лом за периода 2007-2013 г. и за реализацията на неговите стратегически цели и приоритети.

На тази основа може да се актуализира политиката за устойчиво интегрирано местно развитие за периода 2014 – 2020 г.

Конкретни цели на последващата оценка на изпълнението на ОПР на Община Лом за периода 2007-2013 г. са:

- да се представят резултатите от изпълнението на целите и приоритетите заложиени в ОПР за периода 2007-2013 г., както и устойчивостта на постигнатите резултати;
- да се види доколко, след предприетите мерки в резултат на междинната оценка, заложените цели и приоритети са изпълнени и е достигнато очакваното развитие;
- да се извърши оценка на ефективността и ефикасността на използваните за периода финансови ресурси за постигане на целите на ОПР на община Лом, в т.ч. използване на възможностите за финансиране от националния бюджет и Оперативните програми (ОП) и управление на собствените финансови ресурси (бюджет на общината);
- да се осигури на управлението механизъм за контрол чрез информация за резултатите и разходите за тяхното постигане;
- да се подпомогнат управленските органи да преценят въздействието от изпълнението на плана и да подобрят процеса на планиране за следващия период, като отчетат както постигнатия напредък, така и негативните ефекти;
- да се изведат препоръки за разработване на ОПР на община Лом за периода 2014 – 2020 г.;
- да се осигури необходимата публичност на резултатите от последващата оценка.

От така формулираните цели произтичат следните основни задачи на последващата оценка:

- да се събере и анализира наличната информация за степента на изпълнение на ОПР за периода 2007-2013 г. като цяло и по отделни цели и приоритети;

- да се посочи кои мерки и цели са изпълнени – пълно или частично, обективно отпаднали от ОПР, изпълняват се текущо и т.н.;
- да се посочат слабостите и проблемите при изпълнението на ОПР и да се направят препоръки по отношение на ОПР 2014-2020 г.

Предмет на последващата оценка са:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Обхват на последващата оценка:

Оценката ще обхване периода 2007-2013г. и всички цели и приоритети на ОПР на община Лом. Тази оценка се извършва след края на действие на плана и ще се стреми да обобщава и допълва резултатите от предхождащите оценки на плана (ОПР е бил обект само на междинна оценка).

Очакваните ползи от последващата оценка могат да се обобщят така:

- преосмисляне и прецизиране (при необходимост) на политиката за устойчиво интегрирано местно развитие през следващия планов период;
- подпомагане на процесите на мониторинг и контрол върху изпълнението на ОПР 2014-2020 г.;
- улесняване на достъпа до достоверна и синтезирана информация за постигнатите резултати и гарантиране на необходимата публичност на ОПР;
- „диагностициране“ на слабостите в процеса на изпълнение на ОПР и набелязване на подходи за тяхното преодоляване;
- очертаване контурите и опорните точки, които да бъдат водещи в процеса по разработване на ОПР за следващия планов период, набелязване на препоръчителни инициативи за постигане на по-висока ефективност и ефикасност при изпълнението на ОПР за периода 2014-2020 г.;

- подпомагане на процеса на прилагане на принципите на партньорството и сътрудничеството между всички заинтересовани страни, имащи отношение към ОПР.

2.4. Контекст за разработване на последващата оценка

Последващата оценка на ОПР за община Лом е разработена в контекста на настъпилите промени и съобразно с насоките и оценките на редица документи на европейско, национално и регионално ниво. Светът се променя с бързи темпове, а дългосрочните предизвикателства като глобализацията, недостатъчните ресурси и застаряването на населението се изострят. „...ако не се променим, ни очаква постепенен упадък и отстъпване на заден план в новия световен ред ...” това казва Жозе Мануел Барозу в преамбюла на Стратегията „Европа 2020“, която от своя страна е рамката за развитието на Европейския съюз през програмния период 2014-2020 г.

2.4.1. Стратегия „Европа 2020“

Визията на Стратегията „Европа 2020“ е да превърнем Европейския съюз в интелигентна, устойчива и приобщаваща икономика с високи равнища на заетост, производителност и социално сближаване.

Тази стратегия има три приоритета за развитие, насочени към изграждане на социалната пазарна икономика на Европа за 21-ви век:

- ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ: изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ: насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
- ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ: стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

В обхвата на тези три приоритета са очертани пет водещи цели:

- ЗАЕТОСТ за 75 % от хората на възраст 20 - 64 г.;
- Инвестиции в НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И РАЗВОЙНА ДЕЙНОСТ - 3 % от БВП на ЕС;

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- Постигане на целите „20/20/20“ по отношение на климата и енергията:
 - 20% намаляване на вредните емисии;
 - 20% възобновяеми източници на енергия;
 - 20% по-малко загуби на енергия (енергийна ефективност);
- Дял на преждевременно напусналите училище под 10 %, дял на МЛАДОТО ПОКОЛЕНИЕ с висше образование от най-малко 40 %;
- Намаление на застрашените от БЕДНОСТ с 20 млн.

Новата стратегия на ЕС за растеж и заетост „Европа 2020“ определя в голяма степен рамката на бъдещото икономическо развитие на България. С нея се уточняват приоритетите и целите на европейската икономика до 2020 г. Българското правителство определи националните цели за изпълнението ѝ. Те са:

- Повишаване до 76% заетостта на жените и мъжете на възраст от 20-64 години;
- Увеличаване равнището на комбинираните (публични и частни) инвестиции в областта на научноизследователската и развойна дейност в рамките от 1.4% до 2% от БВП;
- Намаляване емисиите на парникови газове с 20%, в сравнение с нивата от 1990 г. и увеличаване до 16% дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия; подобряването на енергийната ефективност приблизително с 25% и намаляването с 50% на енергийната интензивност на БВП до 2020 година;
- Сnižаване под 11% на дела на преждевременно напусналите училище и увеличаване до 36% на дела на лицата на възраст от 30 до 34 години със завършено висше или равностойно на висше образование.

Важен фактор, който до известна степен повлия върху състоянието на европейската икономика и ограничи до голяма степен постижимостта на някои от заложените критерии, както в стратегията Европа 2020 е глобалната финансова криза от 2007-2008, последвалата я икономическа криза и дълговата криза в част от страните членки на Евронзоната. Настоящата последваща оценка взима под внимание тези промени в макро средата и ги отчита пълноценно при оценяване на постигнатото от община Лом.

2.4.2. Пети Кохезионен доклад

Публикуваният „Пети доклад на Комисията за икономическото, социалното и териториалното сближаване“ показва, че политиката на сближаване на ЕС е допринесла значително за растежа и благоденствието и за насърчаване на балансираното развитие в целия Съюз. В допълнение, предвид настъпилите през последните години значителни икономически и социални промени, с политиката вече трябва да се решават нови предизвикателства. В по-широкия контекст на прегледа на бюджета на ЕС в доклада се подчертава, че инвестициите в бъдещата политика на сближаване трябва да са тясно съгласувани с целите на стратегията „Европа 2020“. Предлага се също да се въведат много по-строги условия, както и стимули, за да се гарантира, че заделените за политиката на сближаване средства се използват по-ефективно и се поставя по-силен акцент върху постигането на резултати. В този доклад, който може да се окаже като „оценка“ за прилагането на кохезионната политика, се показва как политиката на сближаване е оказала значително въздействие върху европейската икономика, като е намалила икономическите различия и е насърчила опазването на околната среда и социалното развитие. Констатациите от този доклад и консултациите, които ще последват, ще спомогнат да се промени политиката на сближаване така, че тя да е по-пригодена към днешното икономическо положение. Новите идеи за бъдещата кохезионна политика могат да се формулират по следния начин:

1. Увеличаване на добавената стойност за ЕС;
2. Укрепване на управленските механизми;
3. Подобряване на механизмите за прилагане и за постигане на резултати.

2.4.3. Новата кохезионна политика на ЕС за периода 2014-2020 г.

Настоящият доклад е оценка на постигнатото в рамките на ОПР на община Лом за периода 2007-2013 г. Същевременно, той отчита новите тенденции за интегрирано планиране и териториално сближаване в съответствие с очакваното развитие на политиката на ЕС през периода 2014-2020 г.

Проектите, съдържащи се във всеки ОПР са много разнообразни и обикновено изискват финансиране от различни европейски фондове, които са разпределени между различните оперативни програми. Практиката до сега показва, че разработването и изпълнението на такива интегрирани проекти е възможно, но доста трудно от организационна

гледна точка, защото действащите регламенти противоречаха на прилагането на този подход. В периода 2014-2020 г. ЕК изрично насърчава програми за интегрирано териториално развитие чрез нов инструмент/подход, така наречените „Интегрирани териториални инвестиции“ (ИТИ).

За да бъде успешно използването на този инструмент, съгласно изискванията на чл. 36 от Общия регламент за Европейските структурни и инвестиционни фондове на ЕС (ЕСИФ) през периода 2014-2020 г.⁴, следва да бъдат налице следните взаимосвързани елементи:

- определена територия с интегрирана стратегия за териториално развитие, включваща инвестиции от ЕСФ, ЕФРР или Кохезионния фонд, които да могат да бъдат допълнени с финансова подкрепа от ЕЗФРСР или ЕФМДР;
- ангажимент, според който ИТИ ще се финансира със средства от най-малко две различни приоритетни оси на една или няколко програми, в които е описан подходът за използването на инструмента ИТИ;
- административни мерки за управление на ИТИ, както и налична системата за мониторинг по програмата/те, която да позволява проследяване на резултатите от различните операции и приоритети, които допринасят за ИТИ.

Т.е. ИТИ са нов и гъвкав инструмент за осъществяване на регионална политика в рамките на ЕС чрез интервенции от различни източници в рамките на предварително дефинирани територии. За България това е Северозападния район от ниво 2, в т.ч. община Лом.

Нивото на развитие на Северозападния район, спецификата и дълбочината на проблемите, както и изключително сериозните дефицити по отношение на човешкия потенциал, инфраструктурното осигуряване и икономическите активности правят невъзможно дефинирането на адекватна и реалистична стратегия за развитие, която да се осъществи чрез стандартния инструментариум на регионалната политика. Нещо повече - темповете, с които намалява броят на населението в района (само в периода 2008-2012 г. населението на

⁴ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета, стр. 38

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Северозападния район е намаляло с повече от 18%) изискват бърза реакция чрез осигуряването на целенасочена подкрепа с цел ограничаване на последиците от негативните тенденции в развитието на района и създаване на условия за постигането на напредък по отношение смекчаването на различията с останалата част от страната.

Към момента на разработване на ПО е налице проект на „Интегрирана стратегия за прилагане на интегрирани териториални инвестиции в Северозападния район”⁵ 2014-2020 г. Документът предвижда целенасочена подкрепа в следните приоритетни области за въздействие:

- Развитие на икономиката и стимулиране на предприемачеството;
- Агробизнес;
- Развитие на разнообразен туризъм;
- Развитие на човешките ресурси и създаване на благоприятна среда за живеене.

В ПО, екипът се опитва да подпомага община Лом в стремежа ѝ да отговори достойно и печелившо на новите условия. При разработването на ОПР 2014-2020 г. трябва да се обърне внимание на изискването от страна на ЕС средствата от политиката на сближаване да се концентрират в съответствие с общите стратегически приоритети на ЕС, както и с целите и приоритетите на новите национални и регионални програми на България в т.ч. ИТИ, т.е. да се осъществи т.н. „Тематична концентрация”.

2.4.4. Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НССР) е основният документ от системата за планиране на регионалното развитие за периода до 2022 г., и инструментът, чрез който са пренесени в национален план постановките на „Териториалния дневен ред Европа —2020”. Стратегията предлага териториално фокусирани мерки за ограничаване на засилващите се регионални различия вътре в държавата и едновременно с това сближаване с останалата част от членовете на Европейския съюз.

Дефинираната визия на НССР дава основните постановки на стратегическата част: „Българските райони – организирани в национално и европейско сътрудничество за постигане на устойчив икономически растеж и заетост, с подобро качество на живота и съхранено

⁵ <http://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&id=1254>

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом” в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

природно и културно наследство”. Желаният резултат се очаква да бъде постигнат чрез многосекторни действия, насочени в един фокус – сближаване.

Главната стратегическа цел на регионалната политика също е дефинирана в съответствие с тази постановка: „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие с използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект”. За постигането на тази цел е необходимо усилията да бъдат фокусирани върху ефективно използване на специфичните регионални потенциали, засилване на конкурентните им предимства и премахване на бариерите за развитието им.

Основавайки се на главната стратегическа цел, НСРР поставя и четири конкретни стратегически цели на регионалното развитие в България в периода до 2022 г., които следва да намерят пряко отражение в стратегическата част на ОПР 2014-2020 г.:

1) Икономическо сближаване - активизиране на специфичния потенциал на регионалните и местните икономики, развитие на устойчиви форми на туризъм, културните и творчески индустрии, инфраструктурата за опазване на околната среда и повишаване на енергийната ефективност;

2) Социално сближаване - подобряване на качеството и осигуряване на широк и свободен достъп до образователни, здравни, социални услуги и до културни ценности и прояви, развитие на научно-изследователските центрове и университети, обвързването им с нуждите на бизнеса и развитие на капацитета на публичната администрация;

3) Териториално сближаване, за което трябва да допринесат развитието на трансграничното сътрудничество и развитие на междурегионално и транснационално сътрудничество;

4) Балансирано териториално развитие - интегрирано устойчиво градско развитие, укрепване на полицентричната мрежа от градове и подобряване на свързаността.

Според йерархизацията на градовете, заложената в стратегията, град Лом е определен като град от четвърто ниво – малки градове. Стратегията определя град Лом като център с микрорегионално значение – в територията на групи общини.

2.4.5. Регионален план за развитие на Северозападен район за периода 2014–2020 г.

Регионалният план за развитие (РПР) на Северозападен район, като един от шестте плана за развитие на ниво 2 за периода 2014–2020 г., е съществен елемент в йерархичната

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом” в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие. Основна функция на плана е да осигури връзката и координацията между целевата концепция на националните и европейски документи за развитие на страната през периода 2014-2020 г., включително Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г., и необходимите цели и действия за развитие на района при отчитане на неговите специфични условия и потенциали за развитие.

РПР, базирайки се на НСРР и Националната концепция за пространствено развитие на страната до 2025 г., определя общинският център, като град с потенциал за преминаване в по-горно ниво – средни градове. За да случи това, приоритетно следва да се работи в посока изграждане на съвременна икономическа база на основата на конкурентоспособен индустриален сектор, стимулиране на предприемачеството, развитие и модернизиране на инфраструктурата, създаване на устойчиви работни места, технологично развитие, използване на специфичните местни потенциали и др., което от своя страна следва да намери пряко отражение в стратегическата част на ОПР 2014-2020 г.

2.4.6. Стратегия за развитие на област Монтана за периода 2014–2020 г.

Областната стратегия за развитие (ОСР) на Област Монтана за периода 2014 – 2020 г., съгласно ЗРР трябва да даде стратегически насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие за периода 2014 - 2020 г. Тази тема е новост за второто поколение на областните стратегии. Без да нарушава принципите на местното самоуправление, областната стратегия трябва да адресира препоръки и стратегически насоки към новите планове на съставните общини, за да се постигне:

- Съответствие с областната стратегия (тя е „посредникът“ между ОПР и по-високите нива – РПР и НСРР);
- Съответствие с общите проблеми, потребности и потенциали на областта – сфери за междуобщински партньорства;
- Съответствие с новите оперативни програми (финансируемите им мерки).

В този контекст, ОСР на област Монтана включва списък на ключови проекти с общинско, надобщинско и регионално значение за периода 2014-2020 г. Тези проекти от своя страна, трябва да намерят отражение в стратегическата част на ОПР 2014-2020 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.4.7. Община Лом като бенефициент на национални програми, финансирани от европейските фондове

Програмите по различните политики за икономическо, социално и териториално развитие в България, финансирани от фондовете на ЕС, се разработват и договарят за изпълнение на национално ниво в периода непосредствено преди и през 2007 г. Тези програми са внесени за разглеждане и одобрение от службите на Европейската комисия през 2007 година, когато България е приета за пълноправен член на ЕС. Планирането и изпълнението на политиките в общините от мастната власт е възможно изпълнимо и е в силна зависимост от планираните на национално ниво политики поради законово установената централизация на финансовите ресурси. Периодът и качеството на изпълнение на дейностите на ОПР е в тясна зависимост от процесите на стартиране и изпълнение на схемите за финансиране на проекти по различните програми.

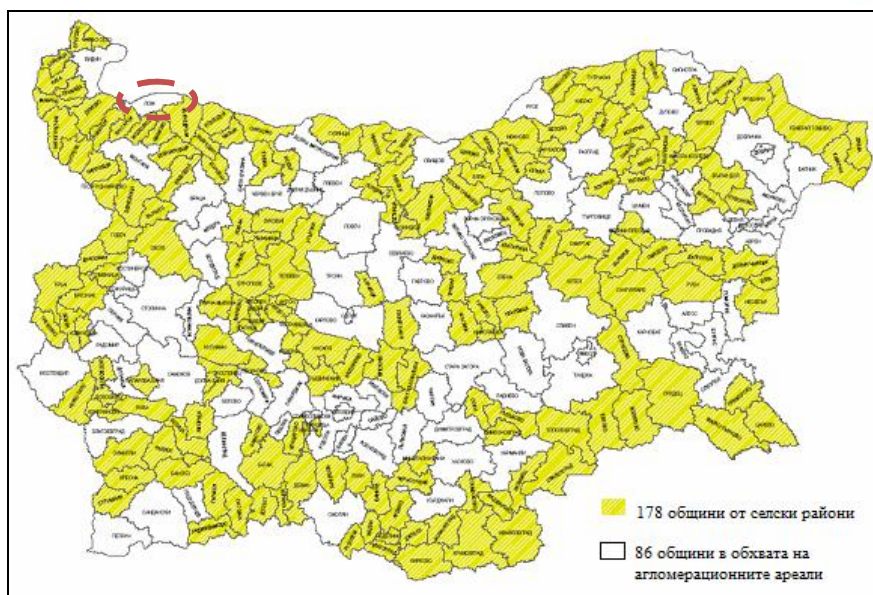
В периода на изпълнение на ОПР 2007-2013 г., Община Лом е възможен бенефициент по Оперативна програма (ОП) „Регионално развитие” (ОПРР), ОП „Околна среда” (ОПОС), ОП „Административен капацитет” (ОПАК), ОП „Развитие на човешките ресурси” (ОПРЧР) и Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) за инвестиции свързани с подобряване и развитие на техническа, социална и туристическа инфраструктура – пътища, улици, ВиК системи, пречиствателни станции за отпадни води, сметища за твърди битови отпадъци и претоварени станции, обновяване на населените места, обновяване на училищни и публични сгради общинска собственост, подобряване качеството на предоставяните социални услуги и разкриването на нови такива, повишаване на административния капацитет в услуга на гражданите и бизнеса и т.н. (Вж. Приложение №1 - Обобщена справка на възможностите за инвестиции в периода 2007-2013 по програми финансирани от Европейски фондове, по видове дейности и потенциални бенефициенти от територията на община Лом).

В процеса на програмиране на регионалното развитие за периода 2007-2013 г., общините в България, условно бяха разделени на общини в обхвата на градските агломерационни ареали⁶ (общо 86), получаващи подкрепа за реализиране на инфраструктурни проекти основно по ОПРР и общини от селските райони (общо 178)⁷, получаващи подкрепа за реализиране на инфраструктурни проекти основно по ПРСР.

⁶ Съгласно ОПРР, това са 36 зони, състоящи се от групи селища и общини с неделими функционални и пътни връзки, които са концентрирани около големи или средни градски центрове.

⁷ Вж. ДВ, бр.71/2008 г., с.60-61.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом” в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Източник: ОПРР 2007-2013 г.

Територията на община Лом попада в категорията „общини в обхвата на градските агломерационни ареали“. В тази връзка основните инвестиции за подобряване и развитие на техническата, социалната, туристическата и екологичната инфраструктура в общината са възможни чрез проекти по ОПРР.

В рамките на програмния период 2007-2013, община Лом е допустим бенефициент и по две от програмите за трансгранично сътрудничество (ТГС), финансирани от Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) на ЕС, а именно:

- Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия:

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Източник: Програма за ТГС България – Сърбия 2007-2013 г.

Програмата е отворена от август, 2009 г. Основните цели са: подобряване на териториалното сближаване в българо-сръбския трансграничен регион, конкурентоспособността и устойчивостта на развитието му чрез сътрудничество в икономическата, социалната и екологичната сфери. Основни направления на проектите са изграждане на дребно-мащабна инфраструктура и повишаване на капацитета за съвместно планиране, решаване на проблеми и развитие.

- Програма за трансгранично сътрудничество България – Румъния:

Източник: Програма за ТГС България – Румъния 2007-2013 г.

Програмата е отворена от септември, 2008 г. Основните цели са: подобряване на достъпа до транспортната инфраструктура, улесняване движението на хора и стоки; подобряване на наличността и разпространяването на информация относно съвместните възможности в рамките на граничната зона; устойчивост на собствената стойност на природните ресурси в зоната, чрез внимателна експлоатация и ефективно опазване на околната среда; устойчиво икономическо развитие в граничната зона посредством съвместни инициативи за укрепване на сравнителните предимства и намаляване на недостатъците; укрепване на социалното и културно сближаване, посредством действия за сътрудничество между хората и общностите.

В този период на изпълнение на приоритетите и мерките на ОПР на общината, като принос за развитие на икономиката и заетостта следва да се отчетат и възможностите за инвестиции и подпомагане на земеделските производители, преработватели, микро, малки и

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

средни предприятия, чрез проекти по ПРСР, ОП „Конкурентоспособност на българската икономика” (ОПКБИ) и ОПРЧР.

В ОПР на община Лом са планирани мерки и дейности по съответните приоритети, които се съотнасят към отделните програми с възможност за реализиране и финансиране от Европейските фондове и националният бюджет. Не е имало необходимост от актуализиране (допълване) на ОПР на община Лом, с цел дадено проектно предложение да бъде вписано в стратегическата рамка на плана.

III. МЕТОДИКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА

3.1. Използвани методи

При избора на методи за осъществяването на оценката бяха използвани Насоките на Европейската комисия, описани в „The resource for the evaluation of Socio-Economic Development (EVALSED)”, September 2013”.

Изпълнителят използва две основни групи методи за оценка:

А. Методи за набиране и документиране на информация:

- Проучване на документи. Преглед на всички документи, свързани с прилагането на процеса на оценката;
- Метод на статистическа групировка. Екипът използва този метод при групиране и подготовка за анализ на финансираните проекти, подпомагащи изпълнението на приоритетите на ОПР.
- Графичен метод. За изобразяване на данни, факти, тенденции чрез геометрически изображения на функционална зависимост с помощта на линии на равнината.

Б. Методи за анализ на събраната документация:

- Експертна оценка. Оценката на изпълнението на ОПР беше формално разделена между експертите по темите: „Техническа инфраструктура и екология”, „Икономическо развитие и туризъм”, „Социални дейности, здравеопазване, образование, култура и спорт” и „Административен капацитет”. Експертите оформиха свои становища, от които бяха изведени обобщените резултати от оценката;
- Качествен анализ. Този метод беше използван за изследване на качеството на изпълнение на приоритетите и целите на плана и устойчивостта на постигнатите резултати. На тази база Изпълнителят предлага изводи и препоръки относно ОПР на община Лом за периода 2014-2020 г.
- Факторен анализ. Чрез този метод бяха определени две групи фактори: тези, които до момента влияят върху изпълнението и друга група, които ще оказват въздействие и в бъдеще – ОПР 2014-2020г.

3.2. Използвани източници на данни и информация

След възлагане на дейността беше определена първичната информация, която е необходима да бъде събрана и в последствие, анализирана. Дейността включва преглед на документацията по поръчката и оценка на наличната информация. В тази фаза се извърши определяне на обхвата и ограниченията на ПО на ОПР.

Основните източници на информация за последващата оценка на ОПР включват:

Документ и на ЕС:

- Стратегия „Европа 2020“;
- Териториален дневен ред на ЕС 2020;
- Стратегическа рамка на Европейската комисия за периода 2014-2020 г.;
- Пети кохезионен доклад на ЕК;
- Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета;
- The resource for the evaluation of Socio-Economic Development (EVALSED).

Национални и регионални документи:

- Методически указания за разработване на национална стратегия за регионално развитие (2012-2022 г.), регионални планове за развитие на районите ниво 2 (2014-2020 г.), областни стратегии за развитие (2014-2020 г.), общински планове за развитие (2014-2020 г.);
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.;
- Национална програма за развитие: България 2020;
- Национална програма за реформи на република България (2011-2015 г.);

- Национална концепция за пространствено развитие 2012-2025 г.;
- Концепция за програмиране на развитието на Р България, приета от Съвета за развитие към МС, 8 юли 2010 г.;
- Проекти на оперативните програми за периода 2014 – 2020 година;
- Регионален план за развитие на Северозападен район за периода 2014 – 2020 г.;
- Стратегия за развитие на област Монтана 2014 – 2020 г.;
- Доклади от оценки на Регионален план за развитие на Северозападен район за периода 2007-2013 г. и Областна стратегия за развитие на област Монтана за периода 2005-2015 г.;

Общински документи:

- Общински план за развитие на община Лом 2007 – 2013 г.;
- Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2007– 2013 г.;
- Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие на Община Лом 2007-2013 г. за 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 г.;
- Инвестиционна програма за развитие на община Лом за периода 2007 -2011 г.;
- Секторни стратегии и програми на общината;
- Капиталови програми на община Лом за периода 2007-2013 г.;
- Справки, доклади и отчети на Общинска администрация Лом;
- Регистър с проекти на община Лом.

Източници на статистическа информация:

- Текуща статистика на НСИ;
- Официални данни от преброяването на населението и жилищния фонд през 2011 г.;
- Данни от общинска администрация – Лом;
- Официални страници на Управляващите органи (УО) на оперативните програми;
- Официална страница на Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. и Държавен фонд земеделие;

- Информационна система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН).

Събиране и обработване на необходимата информация:

Събирането и обработването на информацията е извършено чрез интернет, работа на терен – срещи и консултации, работа с документи и др.

Трябва да се посочи, че наличната информация не осигурява достатъчна база за изготвяне на достатъчно изчерпателна последваща оценка за изпълнението на всички приоритети, цели и мерки. Липсата на Годишни програми за изпълнението на ОПР допълнително създават затруднения в това отношение. За нуждите на последващата оценка на изпълнението на някои от целите и мерките са използвани описателни формулировки като рамкови качествени критерии за оценка на напредъка по отношение на изпълнението на ОПР.

3.3. Работа с използваните източници на данни и информация

Подбор, съпоставяне:

При подбора и съпоставянето на документите са използвани следните критерии - стратегическо съответствие и хармонизация с целите и приоритетите на политиката за регионално и местно развитие за периода 2007-2013 г.; нормативно съответствие с принципите, правилата и стандартите за планиране на регионалното развитие, залегнали в националното законодателство.

Анализ и оценка:

Анализа и оценката на работата с документите отразява тяхната актуалност, достоверност, източника на информацията и изчерпателност. Извършена е документална оценка на изпълнението на ОПР и преглед на всички съпътстващи документи на община Лом, които съвместно с ОПР допринасят за изпълнението на ОПР. Същевременно са анализирани публичните инвестиции на територията на общината на базата на проектите (изпълнени и в процес на изпълнение), източниците на финансиране, ефекта и устойчивостта от тези инвестиции.

Екстраполация, синтез:

Екстраполацията и синтеза на информацията са извършени съгласно правилата за разработване на стратегически и планови документи и в съответствие с методическите указания на МРР.

3.4. Приложен подход

Технологичният алгоритъм на последващата оценка се основава на структуриран, систематичен и итеративен подход при събиране, обработка, анализиране и представяне на информацията и може да се обобщи по следния начин:

1. Разработване на оценителна методика;
2. Събиране и оценка на първоначални данни, чрез проучване на плановите документи и отчети за изпълнение на приоритетите и целите на ОПР;
3. Обработка, анализ и оценка на основните количествени и качествени данни. Анализът и оценката е извършен на базата на: постигнати резултати, въздействие и цялостна ефективност на изпълнението на ОПР; ефективно и ефикасно използване на ресурсите за развитие на територията на общината; политическа и социална ангажираност, административен и институционален капацитет за прилагане на политиката за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие; устойчивост на постигнатите резултати.
4. Представяне на Доклада за ПО на Възложителя за предварително одобрение, преди окончателното приемане на последващата оценка.
5. Въвличане и консултиране на заинтересованите страни - хоризонтална дейност приложена през целия процес на подготовка и извършване на оценката, чрез екипни срещи, експертни обсъждания, специализирани индивидуални и групови срещи и ежедневна оперативна връзка между страните. Този процес осигури равнопоставено информиране и навременна консултация между страните.

3.5. Използвани критерии за последваща оценка

Методическият инструментариум на ПО включва използването на определени критерии за оценка, които характеризират качеството на резултатите при изпълнението на ОПР на община Лом 2007 – 2013 г.:

- Постигнати резултати, въздействие и цялостна ефективност на изпълнението на ОПР, в т.ч. - устойчивост на постигнатите резултати;
- Ефективно и ефикасно използване на ресурсите за развитие на територията на Общината;

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- Административна, политическа и социална ангажираност, административен и институционален капацитет за реализация на приоритетите и целите на ОПР.
- Устойчивост на постигнатите желани ефекти – ще продължат ли те да съществуват и отвъд времевия хоризонт на ОПР.

Наред с това, бяха отчетени и общите критерии за оценка на качеството на плановия документ, които са независими от момента на неговото оценяване:

Таблица № 2: Критерии за оценка на ОПР.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА	ОПРЕДЕЛЕНИЕ
Ефективност	Постигнатите резултати водят ли до изпълнение на поставените цели?
Ефикасност	Съответстват ли вложените материални, човешки и финансови ресурси на постигнатите резултати?
Полезност	Постигнатите резултати и вложените ресурси отговарят ли на поставените цели?
Устойчивост	Въздействието на постигнатите резултати стабилно ли е във времето?

Източник: ПО „EVALSED: The resource for the evaluation of Socio-Economic Development”, September 2013

Последващата оценка обхваща времевия период 2007 - 2013 г., като анализите, констатациите и експертните преценки се отнасят, както до тенденции или ключови и характерни за периода факти и данни, така и с отчитане степента на изпълнение на всяка конкретна цел и мярка от плана.

В допълнение, при разработване на доклада за последващата оценка са отчетени изискванията за:

- съответствие с нуждите от ПО;
- надеждни данни;
- подходящ обхват;
- качествен анализ;
- правдоподобни резултати;
- безпристрастни изводи;

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом” в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- принос за разработване на ОПР на община Лом за периода 2014-2020 г.

IV. ПРЕГЛЕД НА ПРЕДХОДНИ ОЦЕНКИ НА ПЛАНА

4.1. Междинна оценка на ОПР на община Лом 2007-2013 г.

Междинната оценка на ОПР на община Лом 2007-2013 г. е извършена през 2010 г. и е приета с Решение №641/01.12.2010 г. на Общинския съвет на Община Лом. В съответствие с чл. 33, т. 1 от ЗРР, процесът на оценяване е включвал следните компоненти:

- оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
- оценка на степента на постигане на съответните цели;
- оценка на използваните финансови ресурси;
- изводи и препоръки за актуализация на Общинския план за развитие.

Междинната оценка за изпълнение на ОПР касае основно периода 2007 – 2009 г., а там, където е налице нужната информация – и постигнатото през 2010 г.

Основните изводи и препоръки от проведената междинна оценка са:

Основни изводи:

1. ОПР на Лом е средносрочен планов документ, обезпечаващ адекватно нуждите на общината и визията за социално-икономическото и развитие.
2. Анализът на изпълнението показва, че общината пълноценно се е възползвала от възможностите за финансиране на политики и проекти, предоставени от държавен бюджет и структурни фондове.
3. По отношение на изпълнението на ОПР се констатира нисък процент на изпълнение. Фактически ниският процент на изпълнение се дължи най-вече на нереалистично заложените цели в плана. Това обаче е продиктувано от следването на Методическите Указания на МРРБ за разработване на ОПР и необходимостта всички нужди на общината да бъдат обхванати в него, като предпоставка за кандидатстване за финансиране по европейски програми.
4. Цялостна актуализация на ОПР не се налага. Необходимо е, община Лом да прецизира системата от индикатори с оглед осигуряване на възможност за по-добро отчитане на изпълнението на ОПР и последваща оценка.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Основни препоръки:

1. Да се прецизират и конкретизират заложените индикатори в ОПР като цяло и да се отнесат към съответните приоритети.
2. Да се формулират и зложат индикатори свързани с изпълнението на Приоритет 2 - Преструктуриране на икономиката на основата на знанието за достигането на евростандартите на ниво общ европейски пазар;
3. Да се прецизират индикаторите по Приоритет 4 и евентуално да се допълнят.

V. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР НА ОБЩИНА ЛОМ 2007-2013 г.

5.1. Период, обхванат от ОПР

Общинският план за развитие на община Лом 2007 – 2013 г. е разработен през периода 2005 - 2006 г. и е обсъден и приет от Общинския съвет по предложение на кмета на Общината, с Решение №449/28.02.06 г. от Протокол №48.

ОПР на община Лом е основния инструмент за провеждане на политика за регионално развитие на местно (общинско) ниво – LAU 1⁸. ОПР обхваща периода 2007- 2013 г. и има продължителност на действие 7 години. Обект на планиране и програмиране в рамките на плана се включва територия от 323,894 km² и население - 37 062 души⁹. В обхвата на територията са включени 10 населени места - административният център на общината гр. Лом и 9 села.

Утвърждаването на ОПР е извършено в началото на 2006 г., преди редовното членство на страната в ЕС. Основното предназначение на плана е да се поставят на планова основа местните инициативи и намерения и да създаде конкретна политика, включваща цели, приоритети и мерки за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи.

От 1 януари 2007 г. България стана пълноправен член на Европейския съюз, което практически промени социално-икономическите и политически условия за развитие на страната. Тези промени настъпиха на всички нива на публичното планиране и управление – национално, регионално, областно, общинско (местно, локално). Териториалното многообразие на Европейския съюз наложи към страната нови политики, подходи и модели на управление, обединени под всеобщата потребност за устойчив и приобщаващ растеж. Икономическото, социално и териториално сближаване между регионите в Европа постави и нови предизвикателства пред местните власти като пълноправен участник в процесите на регионално развитие.

⁸ След влизането в сила на регулация 1059/2003 на Европейския парламент в Класификацията на териториалните единици за статистически цели NUTS се включват само нивата NUTS 0, NUTS 1, NUTS 2 и NUTS 3. Нивата от предишната версия NUTS 4 и NUTS 5 вече са извън Класификацията NUTS и се наричат съответно LAU 1 - общини и LAU 2 – населени места (от Local Administrative Units), като за тях се запазват принципите на кодиране, използвани в NUTS.

⁹ Към годината на разработване на ОПР.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Заедно с това през плановия период възникнаха непредвидени обстоятелства. Не са отчетени и предвидени такива „нови“ фактори като финансова криза, нарастваща външна енергийна зависимост, които се проявиха през 2008 г. и оказват влияние и до днес. Те наложиха промени и рестрикции в организацията, планирането, координирането и финансирането на интегрираното развитие на територията, включително и при провеждането на икономически и социални местни политики.

През 2008 г. беше прието и ново национално законодателство в областта на регионалното развитие, включващо Закон за регионалното развитие и Правилник за прилагането му. Приемането на нова национална законодателна рамка за регионалното развитие в България бе свързана с новия етап на хармонизиране на националното законодателство с европейското. Новият ЗРР, както и Правилникът за прилагането му, трябваше да са съобразени с прякото действие на разпоредбите на европейското право за България, вече като пълноправна държава – членка на Европейския съюз.

Новото законодателство наложи промяна и в границите на някои от районите за планиране (в т.ч. Северозападен район), поради изискванията на Евростат за териториалните единици в рамките на Европейския съюз, според които в един район от ниво 2 трябва да живеят минимум 800 хиляди и максимум 3 милиона жители. Това от своя страна промени мястото и функциите на община Лом в регионалните структури и политики на страната.

В обобщение, изпълнението на ОПР на община Лом съвпада по време с две важни събития – членството на България в ЕС и прилагането на всички императивни модели, принципи и подходи за регионално развитие и глобалната финансова криза и отражението ѝ в България.

Последващата оценка на ОПР на община Лом отчита комплексно промените настъпили през референтния период.

5.2. Процес на разработване и администриране на ОПР

5.2.1. Процес на разработване на ОПР на Община Лом за периода 2007-2013 г.

ОПР 2007-2013 г. се явява продължение на Стратегията за развитието на община Лом за периода 2000-2006 година.

ОПР е разработен от екип общински служители, сформирани на основание Заповед №156 от 13.04.2005 г. на Кмета на Община Лом. В процеса на разработване на плана са проведени редица консултации със заинтересованите страни –общински съветници, представители на бизнеса, неправителствени организации. Проведени са работни срещи за идентифициране на външните и вътрешните фактори за нуждите на SWOT анализа, както и за уточняване на визията и приоритетите за развитие, с цел отчитането на обществения интерес в плана и осигуряване на обществена подкрепа при неговата реализация.

Процесът на работа е бил разделен на две основни фази: разработка на аналитична част (анализ на ситуацията) на ОПР и създаване на стратегическа част. Първият етап, включва набиране на изходна информация и обработката ѝ. Вторият етап, включва формулиране на визия, приоритети, цели и мерки за изпълнение на ОПР.

5.2.1. Процес на администриране на ОПР на Община Лом за периода 2007-2013 г.¹⁰

Съгласно разпоредбите на ЗРР, Кметът на общината ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на програмата за реализация на ОПР и представя годишен доклад за наблюдение изпълнението на ОПР за одобряване от ОбС, в края на всяко първо тримесечие на календарната година.

В раздел VIII „Мониторинг, оценка, контрол и актуализация на ОПР“ е предвидено създаването на работна група за мониторинг на ОПР, в която да бъдат включени представители на ОбС, експерти от състава на общинската администрация, местния бизнес и на неправителствени организации. Предвидено е групата, да бъде създадена с решение на ОбС по предложение на кмета на общината.

Със заповед на кмета на общината е определен: ред за изготвяне на годишния доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР, срок за внасяне на доклада за обсъждане и одобрение в ОбС Лом; срок за изпращане на доклада на Председателя на областния съвет за развитие.

Сформирана е работна група за:

а/ организация, координация и реализация на дейностите за постигане на целите, заложи в ОПР;

¹⁰ Точката е разработена по информация от Годишните доклади за наблюдение изпълнението на ОПР на община Лом за периода 2007-2013 г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

б/ актуализация и съдействие при изготвянето на междинна оценка на ОПР 2007-2013 г.

Разработена е системата за наблюдение на ОПР на общината, обхващаща източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията, съгласно чл. 78, ал. 2, т. 1 от Правилника за прилагане на ЗРР.

Изпълнението на общинския план за развитие в оперативен аспект се подпомага и координира от отдел "Инвестиционна политика, управление на проекти и обществени поръчки (ИПУПОП)". Всяко инвестиционно предложение се обсъжда в работна група с представители на всички дирекции. Екипът извършва всички необходими предварителни проучвания, изследвания и анализи, за да обоснове проекта, анализира средата и заинтересованите страни, дефинира проблемите и избира подходящи алтернативи за тяхното решаване, определя общата и конкретните цели, целевата група и ползите от проекта, дейностите и очакваните резултати, промените в средата и общината, устойчивостта на въздействието и мултиплицирането на проекта. При необходимост, някои от горепосочените части се възлагат на външни експерти. Екипът провежда срещи за информиране на заинтересованите страни, в зависимост от спецификата на проекта и изискванията на съответната Оперативна програма или грантова схема.

В зависимост от оперативната програма или схема за безвъзмездна помощ и от вида проект, както и неговата стойност, се разработват и други анализи, като: обхват на проекта и оценка на финансовата ефективност; времеви график; бюджет на проекта; анализ разходи-ползи; финансов и икономически анализи и анализ на чувствителността и риска; анализ на човешките ресурси; управление на комуникациите в проекта; анализ на публичните разходи; влияние върху околната среда. Екипът изготвя и оформя проект, съгласно формуляра по съответната оперативна програма или друга финансираща схема. Попълват се всички необходими приложения, съгласно изискванията на донора, посочени в пакета документи за кандидатстване.

Служителите по компетентност от отдел „ИПУПОП“ наблюдават процеса на изпълнение на отделните дейности, заложи в плана; координират работата на отделните институции; съдействат за изпълнението на приоритетите и дейностите, включително при търсене на източници за финансиране и при разработката на конкретни проекти и програми, анализират изпълнението и изготвят предложения за корекции, предлагат изменения и

допълнения, в съответствие с настъпилите промени, изготвят ежегодни доклади по извършените наблюдения.

5.3. Съответствие на структурата и съдържанието на ОПР със законовите изисквания

ОПР на община Лом е началният, базов елемент в системата на планиране и управление на територията. По същество той дефинира стратегическите насоки за развитие на общината, като отчита специфичните особености на развитието на социално-икономическите процеси и формира инструменти и механизми за защита на конкретните местни интереси. Основното предназначение на плана е да се поставят на планова основа местните инициативи и намерения и да създаде конкретна политика за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи в прехода от предприсъединителния период към пълноправно членство и участие в регионалната и секторните политики на Европейския съюз за целия период.

ОПР на община Лом е разработен в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие на Република България (Обнародван ДВ, бр.14 от 20.02.2004 г. и отменен в бр. 50 от 30.05.2008 на ДВ) и действащата към този момент подзаконова нормативна уредба:

- Наредба за критериите и показателите за определяне на районите за целенасочено въздействие - ЗРР, чл. 7, ал. 5;
- Наредба за условията, реда и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, финансиране, актуализиране и изпълнение по чл. 8 и чл. 11 и на програмата по чл. 15 - ЗРР, чл.19;
- Наредби за управлението, наблюдението, оценката и контрола на ефективното изпълнение и информационното осигуряване на програмите и плановете за регионално развитие - ЗРР чл. 32;
- Правилник за дейността на регионалните съвети за развитие - ЗРР, чл. 22, ал. 2;
- Правилник за дейността на Дирекциите за техническо съдействие, координация и управление на регионални планове и програми - ЗРР, чл. 24, ал. 2;
- Правилник за дейността на областните съвети за развитие - ЗРР, чл. 26, ал. 4.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Методически указания за разработване на общински планове за развитие 2004 г. одобрени от Министъра на регионалното развитие и благоустройството със Заповед № РД-02-14-12/11.01.2005 г.

В съответствие с горепосочените нормативни изисквания, структурата на плана за развитие (2007 - 2013 г.) на община Лом съдържа:

Увод

Географска характеристика

I. Анализ на икономическото развитие

II. Човешки ресурси

III. Инфраструктурно развитие и опазване на околната среда

IV. Външна среда и политика на европейските структурни фондове

V. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT анализ)

VI. Стратегическа част

VII. Организация, координация и реализация на дейностите за постигане на целите заложи в плана за развитие

VIII. Мониторинг, оценка, контрол и актуализация на общински план за развитие

IX. Индикатори за измерване на ефекта

X. Актуализация

XI. Източници на финансиране

XII. Информационни източници

XIII. Заключение

Индикативна финансова таблица

Приложения

При анализ на структурата и съдържанието на ОПР на Община Лом за периода 2007-2013 г. за съответствие с изискванията на новия Закон за регионално развитие¹¹ е видно, че документа не следва изцяло съдържанието посочено в чл. 13, ал. 2:

¹¹ Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Таблица № 3:

Съответствие на структурата на ОПР на община Лом с изискванията на чл. 13, ал. 2 на ЗРР

№	ИЗИСКВАНЕ	НАЛИЧНО ОПР 2007-2013
1.	Анализ на икономическото и социалното развитие на общината	ДА
2.	Целите и приоритетите за развитие на общината за определен период	ДА
3.	Индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана	ДА
4.	Индикаторите за наблюдението и оценката на плана	ЧАСТИЧНО
5.	Необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана	ДА
6.	Описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност	ДА
7.	Програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите	ЧАСТИЧНО
8.	Предварителната оценка на плана	НЕ

Източник: По чл. 13, ал. 2 на ЗРР

В ОПР, от осемте задължителни точки в структурата и съдържанието на плана са разписани пет, като по две от точките има частична (непълна) информация. На етап разработване на ОПР не е извършена предварителна оценка на очакваното въздействие от прилагането на плана. По – долу е направен коментар по отношение на проблематичните точки в контекста на извършваната последваща оценка.

Индикатори за наблюдение и оценка на плана - съгласно Методическите указания на МРРБ¹², ОПР следва да включва разработена система за индикатори за целите на текущия мониторинг и оценки. Системата следва да включва индикатори за:

- Ресурси – съотносими към бюджета;
- Продукти в резултат на извършваните дейности;
- Резултати от проектите – показател за ефективността и ефикасността от изпълнението им;
- Въздействия върху целевите групи и общинската общност, измерими определен период след приключване на проектите.

¹² Методически указания за разработване на общински планове за развитие 2004г.; одобрени от Министъра на регионалното развитие и благоустройството със Заповед № РД-02-14-12/11.01.2005 г;

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Индикаторите следва да имат количествен измерител. Необходимо е също така още в етапа на изработване на ОПР да се определят базови и целеви стойности, спрямо които в последствие да бъде измервано изпълнението.

Индикаторите за наблюдение и оценка на ОПР на община Лом са обособени на две места в плана – в раздел 9 на ОПР „Индикатори за измерване на ефекта“ и към „Програмата за реализация на ОПР“. И на двете места, индикаторите не са разделени отчетливо в категории – индикатори за продукти, резултати и въздействия, липсват базови и целеви стойности на предложените индикаторите. Индикаторите, също така не са разделени и групирани последователно за съответните цели и мерки на плана. Представени са като общ списък към всеки един от петте приоритета на ОПР. Така на практика не могат да се използват пълноценно при последващата оценка на ОПР.

Подобна констатация е направена и в междинната оценка на ОПР, а именно: „ОПР на Лом формално съдържа раздел „Индикатори за измерване на ефекта“. Те обаче не следват указанията, не са разделени съгласно изискванията на индикатори за продукти, резултати и въздействия. Няма определени базови стойности. По тази причина измерване динамиката на изпълнение на ОПР въз основа на регламентирани индикатори е затруднено“.

В името на коректността, следва да се отбележи, че наличната към момента на изготвяне на ОПР информация, едва ли е позволявала създаването на надеждна система от индикатори, съгласно изискванията на нормативната уредба (проблем касаещ практически всички общински администрации в страната). Независимо от причините за създадената ситуация – резултатът е, че измерването на динамиката на изпълнение на ОПР въз основа на регламентирани индикатори е затруднено.

Програма за реализация на общинския план за развитие е многогодишна, тъй като обхваща срока на действие на ОПР /2007-2013г/. и представлява по-скоро стратегия за реализация на ОПР. Не съществува ежегодна практика целите на ОПР да бъдат прецизирани в годишни програми за реализация на ОПР.

В допълнение, към настоящия доклад прилагаме справка – информация, която отразява съответствието на изискванията на Закона за регионално развитие и Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие с извършените до момента дейности, отнасящи се до задължения и отговорности на Кмета на общината и Общински съвет по подготовка,

изпълнение и наблюдение изпълнението на Общински план за развитие, подготвените и налични документи и тяхното управление и съхранение. (ВЖ. Приложение № 2).

5.4. Оценка на изпълнението на целите и приоритетите на ОПР

Оценката на изпълнението на приоритетите, целите и мерките в ОПР на Община Лом 2007 – 2013 г. е извършена в два аспекта:

1. Оценка на изпълнението на заложените мерки и дейности за изпълнение на ОПР;
2. Оценка на степента на постижение на целите на ОПР.

Оценката в този раздел е извършена въз основа на следните източници на информация:

1. Разчет за финансиране на капиталовите разходи в общината през 2007, 2008, 2009, 2010¹³, 2011, 2012, 2013 г.;
2. Регистър на община Лом за финансирани проекти по различни програми за периода 2007-2013 г.¹⁴;
3. Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие на Община Лом 2007-2013 г. за 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 г.;
4. Справка от Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН) за реализираните и в процес на реализация проекти на територията на общината;
5. Резултати от Междинна оценка на изпълнението на ОПР на община Лом за периода 2007-2013 г.

В Приложения от №3 до №12 е представена детайлна информация за:

- Финансирани проекти на община Лом по оперативни програми 2007-2013 г. и Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.;
- Финансирани проекти на частни бенефициенти в община Лом по оперативни програми 2007-2013 г.;
- Финансирани проекти на НПО бенефициенти (НПО сектор, училища, читалища и т.н.) в община Лом по оперативни програми 2007-2013 г.;

¹³ За 2010 г. е използвана информация от „Проект за капиталови разходи на община Лом за 2010 г.“

¹⁴ <http://adm.lom.bg/projects.html>

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- Финансирани проекти на община Лом по общностни програми за периода 2007-2013 г.;
- Финансирани проекти на община Лом по предприсъединителни фондове на ЕС за периода 2007-2013 г.;
- Финансирани проекти на община Лом по национални програми и финансови инструменти за периода 2007 – 2013 г.;
- Финансирани проекти на община Лом по други наднационални финансови инструменти за периода 2007-2013 г.;
- Финансирани проекти на община Лом, осъществени със собствени средства на общината за периода 2007-2013 г.;
- Разработени, но нереализирани проекти на община Лом за периода 2007-2013 г.;
- Нереализирани проекти от Програмата за реализация на ОПР 2007-2013 г. на община Лом.

За всеки финансиран проект през референтния период е представена информация за:

- Източник на финансиране;
- Бенефициент;
- Роля на община Лом;
- Обща стойност на финансиране (лв.);
- Източници на финансиране (%);
- Период на изпълнение;
- Статус – приключил, текущ и т.н.;
- Съответствие с ОПР на Община Лом - Приоритет, Цел, Мярка.

Отчитайки Правило N + 2¹⁵, за целите на анализа, се приема за изпълнение за периода 2007-2013 г. всичко което е договорено, а не само фактически изпълнено, разплатено и отчетено.

5.4.1. Оценка на изпълнението на заложените мерки и дейности за изпълнение на ОПР

ОПР на община Лом се изпълнява според индикативната финансова таблица към плана и програмата му за реализация. Те представляват своеобразен график за реализация на дейностите и проектите, включени в плана и от тази гледна точка, може да служат за основа за оценка на своевременната реализация на заложените в ОПР постановки. Според начина, по който е организирана информацията и според наличната информация за реализираните проекти на територията на общината, не е на лице пълна координираност между отделните предвидени/реализирани инициативи. Основна причина за това е, че процедурите за избор на проекти от страна на общинската администрация, са силно зависими от периодите, в които определени оси на финансиране по ОП и други национални и международни донори са достъпни за общините, което не дава възможност на общинската администрация да приоритизира и подреди във времето конкретните проекти.

Приложение №13 подробно описва всички заложи от ОПР мерки и съответстващите им дейности/проекти със степента на тяхното изпълнение, оценено на база индикативен размер на планираните средства по мерки към отделните приоритети за периода 2007-2013 и % на изпълнение на индикативния бюджет по мерки до 2013 г.

Приложението, включва информация за:

- Индикативен размер на планираните средства по мерки, съгласно ИФТ;
- % на изпълнение на индикативния бюджет по мерки до 2013 г., включително източници на финансиране:
 - Общински и държавен бюджет и др. (ПУДООС, КБ и др.);
 - ФАР, САПАРД и друга чуждестранна и донорска помощ;
 - Оперативни програми за периода 2007-2013 г.;
 - Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.;
 - Частни средства;
- Бенефициент – община, НПО, частна фирма и т.н.;

¹⁵ Финансовият ангажимент на ЕО за определена година по СКФ е валиден до края на втората година след годината, за която той се отнася.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- Списък с изпълнени проекти към съответните мерки, допълнен с информация за изпълнението на капиталовите програми на общината по години за периода 2007-2013 г.;
- Изпълнени дейности към съответните мерки, за които обаче оценителя, няма информация за разходвания финансов ресурс за тяхното осъществяване.

С цел онагледяване на представената информация и за нуждите на анализа, мерките са групирани на база % на изпълнение спрямо планирания индикативен бюджет, използвайки следната цветова скала:

+++	Преизпълнение спрямо планирания индикативен бюджет - > 100 %
++	Отлично изпълнение – 75-100 % от планирания индикативен бюджет
+	Много добро изпълнение – 50-75 % от планирания индикативен бюджет
0	Добро изпълнение – 25-50 % от планирания индикативен бюджет
-	Слабо изпълнение – до 25 % от планирания индикативен бюджет
--	Неизпълнено
∞	Реализирана дейност/проект от община Лом ¹⁶

Вземайки предвид горните обстоятелства, обобщени данни за степента на изпълнение на заложените мерки и дейности в ОПР по приоритети е представена на таблицата по – долу.

¹⁶ за която обаче оценителя, няма информация за разходвания финансов ресурс.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Таблица № 4: Обобщени данни за степента на изпълнение на заложените мерки и дейности/проекти в ОПР за периода 2007-2013 г.

Приоритети	Общ бр. мерки	% на изпълнение спрямо планирания индикативен бюджет													
		+++ > 100%		++ 75-100%		+ 50-75%		0 25-50%		- до 25%		-- неизп.		∞	
		бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
I	7	1	14.3	0	0.0	0	0.0	2	28.4	4	57.1	0	0.0	0	0.0
II	6	2	33.3	0	0.0	0	0.0	2	33.3	1	16.7	1	16.7	0	0.0
III	2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	50.0	1	50.0	0	0.0	0	0.0
IV	11	4	36.1	1	9.1	1	9.1	1	9.1	2	18.2	1	9.1	1	9.1
V	8	3	37.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	2	25.0	3	37.5
Общо	34	10	29.4	1	2.9	1	2.9	6	17.6	8	23.5	4	11.8	4	11.8

Източник: Приложение №13

От таблицата могат да се направят следните заключения:

Реализацията на заложените мерки и дейности по приоритети показва различни по успех действия. Разнопосочността на мерките и дейностите/проектите показва желанието на община Лом, да покрие максимално широк спектър от възможни мероприятия.

Приоритет 1: „Възстановяване и развитие на инфраструктура, допринасяща за засилване на местната конкурентно способност”.

Извършените дейности/осъществени проекти в периода 2007-2013 г. насочени към изпълнението на този приоритет са свързани основно с: рехабилитация и ремонт на пътна инфраструктура и уличната мрежа в общината; рехабилитация на водоподаващата, водопреносната и канализационната мрежа; изграждане на достъпна обществена среда и подобряване на условията за пешеходен и транспортен достъп и др.

Приоритетът се характеризира с най-голям относителен дял (57.1 %) на мерките, за които се регистрира изпълнение, спрямо планираното в ИФТ до 25 %, а именно: Мярка 1. към Цел 1: „Рехабилитация, реконструкция и модернизация на порт Лом, инвестиции в пристанище Лом, като част от Пан европейски транспортен коридор №VII” (0.13%, спрямо планираното в ИФТ); Мярка 1. към Цел 2: „Подобряване (развитие и модернизация) елементите на техническата инфраструктура с оглед повишаване качеството на предоставяните услуги” (19.51 %, спрямо планираното в ИФТ); Мярка 3. към Цел 2:

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом” в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

„Развитие на електроенергийната система и внедряване на енергоспестяващи и енергозаменящи технологии – енергийна ефективност” (0.60%, спрямо планираното в ИФТ) и Мярка 1. Към Цел 3: „Ефективно управление на отпадъците” (12.10 %, спрямо планираното в ИФТ). Трябва да се отбележи, че тези мерки са свързани с качеството, развитието и модернизация на техническата инфраструктура на територията на общината, чието изпълнение изисква големи по размер инвестиции, които в условията на световна икономическа и финансова криза не могат да бъдат извършени в пълен обем.

В рамките на приоритета, много добри резултати (регистрирано преизпълнение – 211.50 %, спрямо планираното в ИФТ) са постигнати при реализацията на Мярка 2. към Цел 3: „Подобряване на качеството на околната среда”, което основно се дължи на реализираните през референтния период 2 проекта: Проект 1: „Изграждане на зелена и достъпна градска среда в гр. Лом” по ОПРР и Проект 2: „Интегриран проект за управление и пречистване на води в гр. Лом” по ОПОС.

Добри резултати (от 25% до 50%, спрямо планираното в ИФТ) са постигнати по оставащите 2 Мерки от приоритета - Мярка 2. към Цел 2: „Рехабилитация на водоподаваща, водопреносна и канализационна мрежа” (46.45 %, спрямо планираното в ИФТ) и Мярка 3. към Цел 3: „Предпазване от рискове и укрепване на свлачища” (29.55 %, спрямо планираното в ИФТ).

В рамките на приоритета няма неизпълнени мерки - мерки, за които не е отчетено изпълнение на база реализиран проект или дейности, включени в Капиталовата програма (КП) на общината.

Приоритет 2: „Преструктуриране на икономиката на основата на знанието за достигането на евростандартите на ниво общ европейски пазар Възстановяване и развитие на инфраструктура, допринасяща за засилване на местната конкурентно способност”.

В рамките на приоритета, много добри резултати (регистрирано преизпълнение, спрямо планираното в ИФТ) са постигнати при реализацията на две от петте мерки заложи в него: Мярка 6: „Развитие на туризма и опазване на културното наследство за повишаване конкурентноспособността и икономическата активност” (109.13 %, спрямо планираното в ИФТ) - реализирани са дейности, свързани с възстановяване на културни, исторически и природни места и обекти и свързаната с тях инфраструктура, реализирани са 2 проекта – по

ОПРР „Изграждане и възстановяване на градска крайречна зона Лом” и по ТГС България – Сърбия „Обновяване и създаване на дребномащабна инфраструктура и развитие на спорта в Община Лом и Градска Община Пантелей, гр. Ниш” и Мярка 2: „Прилагане на местни инструменти, стимулиращи развитието на малките и средни предприятия” (225.96 %, спрямо планираното в ИФТ), което основно се дължи на реализиран проект по ОПКБИ от частен бенефициент, развиващ дейност на територията на община Лом.

В изпълнение на Мярка 1: „Локални инвестиции, пряка помощ и схеми за подпомагане в подкрепа на предприемачи, малки и средни предприятия за повишаване на производителността и конкурентноспособността” и Мярка 3: „Подобряване на бизнес услугите и подпомагане създаването и усвояването на иновации, в това число и трансфер на технологии” общинската администрация е разработила маркетингова стратегия на Община Лом, извършено е проучване и анализ на бизнес средата, на база, на който е изготвен бизнес справочник и създаден уебсайт с информация за финансиращи програми и проекти, до които местния бизнес има достъп. В контекста на последно написаното, справка в ИСУН показва, че освен горепосочения проект по ОПКБИ, през референтния период са изпълнение и в процес на изпълнение 3 проекта по ОПРЧР на частни бенефициенти за развитие на предприемачеството сред безработни лица и постигане на висок стандарт на здравословни и безопасни условия на труд.

За Мярка 5: „Създаване на регионални клъстери и мрежи” не се регистрира изпълнение на база реализиран проект или дейности включени в КП на общината. Това основно се дължи на обстоятелството, че голям брой от планираните интервенции в рамките на мярката независят пряко от общинската администрация и местната власт, а от инициативност и проактивни действия на бизнеса и осъществяване на местни партньорства, които в днешните условия на икономическа криза и следствията от нея като спад в инвестициите за придобиване на ДМА, съкращаване на персонала, междуфирмена задължнялост и т.н. са трудно осъществими.

Приоритет 3: „Адаптиране на човешките ресурси към местния пазар на труда и интеграция на маргинализирани групи за подобряване качеството на живот”.

В стратегическата част на ОПР към приоритета са съотнесени 2 Цели – първата с 3 мерки: Мярка 1: „Създаване на условия и насърчаване на сътрудничеството между бизнеса, образователните и изследователски институции за развитие на професионалните умения и обвързване с потребностите на регионалните и местни пазари на труда”; Мярка 2: *Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом” в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*

„Въвеждане на информационни технологии в обучението” и Мярка 3: „Подкрепа на процесите на реструктуриране на заетостта”, а втората с 1: Мярка 1: „Социално интегриране на цялата териториална общност към новите изисквания на пазара на труда”. В ИФТ за приоритета са планирани средства до ниво Цел. По тази причина, оценката на база планирано в ИФТ, спрямо изпълненото през периода 2007-2013 г. по Приоритет 3 е извършена на база по-горното ниво – Цел, съответно за Цел 1 - 46.64 % изпълнение, спрямо планираното в ИФТ и за Цел 2 – 13.89 % изпълнение, спрямо планираното в ИФТ.

Извършените дейности за постигане целите на приоритета могат да бъдат обособени в две основни направления - обучение на безработни и заети и защитни – мерки, насърчаващи работодателите да наемат на работа лица в неравностойно положение на пазара на труда.

В рамките на Цел 1: „Повишаване качеството на образованието и придобитата професионална квалификация” е осъществен един проект по ОПРЧР на частен бенефициент за повишаване на професионалната квалификация на заетите. В рамките на Цел 2: „Интегриране на маргинализирани групи за постигане на по-висока пригодност за заетост и по-добра адаптивност към променящите се условия на труд и подобряване на социалната им реализация” през референтния период са осъществени 8 проекта – един на частен бенефициент по ОПРЧР за разкриване на нови работни места за безработни младежи до 29 годишна възраст и седем на община Лом по национални програми за осигуряване на заетост сред рискови групи на пазара на труда.

Основното, което може да се отбележи, че се осигурява заетост на безработни лица в рамките на реализацията на всеки проект, с период на действие до една година. По този начин се осигурява временна заетост за лицата и не се решава въпроса за продължителната безработица в Община Лом. Въпреки това и факта, че е трудно да се прецени доколко са устойчиви работните места, създавани чрез програмите за насърчаване на заетостта, те са необходими, доколкото са насочени към конкретните рискови групи на пазара на труда, за да се преодолеят негативните структурни характеристики на безработицата в общината.

Приоритет 4: „Градско развитие и околна среда”.

В рамките на приоритета, много добри резултати (регистрирано преизпълнение, спрямо планираното в ИФТ) са постигнати при реализацията на трите мерки към Цел 1, а именно: Мярка 1: „Създаване на териториално устройствени, градоустройствени и геодезически планове на населените места от общината, основа за обслужване на

собствеността и реализиране на инвестиционни инициативи” (437.88 %, спрямо планираното в ИФТ), което основно се дължи на реализирания по ОПРР проект за изработване на Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Лом; Мярка 2. „Постигане на териториален баланс и съвременно ниво на развитие на града и кметствата, обособени с градоустройствени проблеми и проблеми в развитието” (264.99 %, спрямо планираното в ИФТ), дължащо се на реализирани два проекта за подобряване облика на населените места извън общинския център и дейности финансирани посредством КП на община Лом и Мярка 3: „Оптимизиране и ефективно използване на социалната инфраструктура” (102.32 %, спрямо планираното в ИФТ), в рамките на която са реализирани девет проекта за подобряване на сградния фонд и материално техническата база в обекти на образователната, културната и социалната инфраструктура.

Много добри резултати са постигнати и при изпълнението на Мярка 3. към Цел 2: „Насърчаване на социалната интеграция и на равните възможности” (244.62 %, спрямо планираното в ИФТ), където са реализирани шестнайсет проекта през периода 2007-2013 г. за подобряване качеството и разкриването на нови социални услуги на територията на общината.

В рамките на Мярка 3. към Цел 3: „Развиване на таланти, интегриране на малцинствени групи и на деца със специфични образователни потребности в училище” са реализирани два проекта на НПО бенефициенти по ОПРЧР – Проект 1: „Качественото образование – гаранция за пълноправна интеграция на ромските ученици в община Лом” и Проект 2: „Заедно живеем и творим света”, в следствие на което изпълнението ѝ в края на програмния период е 96.71 %, спрямо планираното в ИФТ .

За повишаване качеството на предлаганите образователни услуги на територията на общината в рамките на Мярка 2. към Цел 3 са реализирани 4 проекта насочени към подобряване качеството на образованието и обучението, един от които на НПО бенефициент. Общото изпълнение на мярката може да бъде оценено като добро – 44.32 %, спрямо планираното в ИФТ. Като много добро може да се оцени изпълнението на Мярка 1. Към Цел 2: „Подобряване на достъпа до здравни услуги. Постигане на по-добра здравна профилактика сред населението и подрастващото поколение”, където в резултат на реализиран проект по ОПРР за технологично обновление на МБАЛ "Св. Николай чудотворец" - гр. Лом и финансирани дейности посредством КП на общината, изпълнението на мярката в края на референтния период е 64.25 %, спрямо планираното в ИФТ.

В рамките на приоритета съществени резерви показва изпълнението на Мярка 2. към Цел 2: „Осигуряване на здравословна жизнена среда” и Мярка 1. към Цел 4: „Подобряване на екологичното състояние на територии с натрупани екологични проблеми и балансирано социално икономическо развитие”, за които се регистрира изпълнение до 25 %, спрямо планираното в ИФТ, съответно 4.83% и 2.23%. За Мярка 1. към Цел 3: „Постигане на ефективното управление на наличните общински ресурси в образованието и оптималното им използване” не се регистрира изпълнение на база реализиран проект или дейности включени в КП на общината.

Приоритет 5: „Изграждане на общински капацитет и развитие на местното самоуправление”.

В рамките на приоритета, много добри резултати (регистрирано преизпълнение, спрямо планираното в ИФТ) са постигнати при реализацията на три от осемте мерки включени в него, а именно: Мярка 1: „Усъвършенстване организацията на управление и работа в общинската администрация” и Мярка 3: „Усилване на капацитета и подобряване координацията за управление на средства от структурните фондове на ЕС на местно и областно ниво и изграждане на партньорство” към Цел 2, където са реализирани 4 проекта – 3 по ОПАК за повишаване професионалната квалификация на общинските служители и подобряване процеса на разработване и провеждане на политики на местно и един по ОПРР за подготовка на инвестиционни проекти включени в зоните за въздействие на ИПГВР и постигане на готовност на Община Лом за кандидатстване през следващия програмен период 2014-2020 г. По Мярка 1. към Цел 4: „Развитие на трансгранично сътрудничество” са реализирани 5 проекта, финансирани по ТГС България – Сърбия и ТГС България – Румъния, в резултат на което изпълнението на мярката в края на програмния период е 145.55 %, спрямо планираното в ИФТ.

За три от мерките заложи в приоритета, на база представена от общинската администрация отчетна документация, оценяващия екип регистрира изпълнени дейности. За същите, обаче не разполага с информация за разходвания финансов ресурс. Това са: Мярка 2. към Цел 2: „Повишаване информираността на гражданите и прозрачността на работата на местната власт”; Мярка 1. към Цел 3: „Междубщинско развитие, сътрудничество, партньорство и включване в национална мрежа” и Мярка 2. към Цел 4: „Развитие на транснационално сътрудничество”.

За Мярка 1: „Прилагане на съвременни системи за финансово управление и контрол за целесъобразното разходване на бюджетните средства” и Мярка 2: Повишаване събираемостта на дължимите неданъчни приходи” към Цел 1 не се регистрира изпълнение на база реализиран проект или дейности включени в КП на общината. Като основни причини, могат да се посочат: недобра формулировка на мерките и липсата на легитимен източник на финансиране през референтния период.

В заключение трябва да се отбележи, че достойнство на ОНР на Община Лом е, че той е всеобхватен, детайлен и конкретен, включва голям брой мерки и съответстващите им дейности и проекти, което е отражение на стремежа високите цели и приоритети да добият реален израз и практическа достижимост. В този смисъл е нормално част от мерките да не могат да бъдат изпълнени или изпълнени в пълен обем в рамките на седем годишния период на действие на плана.

Приложение №13 подробно описва всички заложи от ОНР мерки и съответстващите им дейности със степента на тяхното изпълнение.

5.4.2. Оценка на изпълнението на целите на ОНР

Стратегическата рамка на ОНР на община Лом за периода 2007-2013 г. е твърде детайлна и амбициозна. Тя включва: визия, главна стратегическа цел, 4 специфични стратегически цели, 5 основни приоритета, 14 цели към отделните приоритети и 34 мерки, които допринасят за подобряване качеството на живот – от техническа инфраструктура през бизнес среда, социални дейности, култура и образование до публични услуги. С други думи казано, ОНР на община Лом прави сериозна заявка за целенасочено и всеобхватно социално-икономическо развитие.

Тъй като в Общината не са разработвани годишни Програми за изпълнението на ОНР, в които реализацията на мерките да е конкретизирана по години - чрез отделни проекти (дейности), по финансови ресурси и източници на ресурсите - с малки изключения е трудно да се даде количествена оценка на степента на постижение на целите на Общинския план за развитие, съобразно планираните срокове. Освен това е трудно, където липсват количествени данни за изразходените средства по отделните мерки по години, да се прецени ефективността и ефикасността на изразходените финансови ресурси. Друга трудност, поради липсата на такава информация е да се прецени обективно дали е пропуск или не липсата на дейности

(проекти) по отделни мерки за някои от годините при оценка на степента на постижение на целите на ОПР.

Вземайки предвид тези обстоятелства, резултатите от оценката за степента на постигнатите цели по петте приоритета на ОПР са представени на таблицата по-долу.

Таблица № 5: Индикативен размер на планираните средства по цели към отделните приоритети на ОПР за периода 2007-2013 г. и % на изпълнение на инд. бюджет

Приоритети/ Цели	Планирано, хил. лв.	Усвоено, хил. лв.	% на изпълнение
Приоритет 1 - Възстановяване и развитие на инфраструктура, допринасяща за засилване на местната конкурентноспособност			
Цел 1: Развитие и реконструкция на „Пристанищен комплекс“ Лом и създаване на условия за привличане на инвестиции	45,962.01	61.70	0.13%
Цел 2: Подобряване на транспортната инфраструктура, рехабилитация на уличната настилка и благоустройство на жилищните квартали	116,073.62	21,600.83	18.61%
Цел 3: Осигуряване на устойчиви дейности по управление на отпадъците и опазването на околната среда и въвеждане на интегрирана система за управление на отпадъците	78,379.89	25,452.73	32.47%
Приоритет 2: Преструктуриране на икономиката на основата на знанието за достигането на евростандартите на ниво общ европейски пазар			
Цел 1. Насърчаване на предприемачеството на територията на общината, инвестиции в областта на еко-земеделие, лека и преработвателна промишленост за достигане на евростандарт на ниво общ европейски пазар на основата на знанието	16,380.08	12,598.51	76.91%
Приоритет 3: Адаптиране на човешките ресурси към местния пазар на труда и интеграция на маргинализирани групи за подобряване качеството на живот			
Цел 1: Повишаване качеството на образованието и придобитата професионална квалификация	704.10	328.40	46.64%
Цел 2: Интегриране на маргинализирани групи за постигане на по-висока пригодност за заетост и по-добра адаптивност към променящите се условия на труд и подобряване на социалната им реализация	5,613.23	779.79	13.89%
Приоритет 4: Градско развитие и околна среда			
Цел 1: Развитие на града и намаляване на диспропорциите между селските райони /кметства/ и административния център Лом	14,095.67	18,753.69	133.05%

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Приоритети/ Цели	Планирано, хил. лв.	Усвоено, хил. лв.	% на изпълнение
Цел 2. Развитие на социалните услуги. Осигуряване на достъпни и качествени здравна помощ и здравословна жизнена среда за населението на община Лом	17,389.28	10,425.65	59.95%
Цел 3: Създаване и предлагане на адекватно образование в Община Лом и постигане на ефективни обучителни услуги	2,812.48	1043.5586	37.10%
Цел 4: Осигуряване на устойчивост на селищната мрежа и изграждане на качествена селищна и градска среда, гарантираща балансирано социално-икономическо и екологическо развитие и повишен жизнен стандарт	1,339.74	29.85	2.23%
Приоритет 5: Изграждане на общински капацитет и развитие на местното самоуправление			
Цел 1: Усъвършенстване управлението на финансите и общинската собственост на територията на Община град Лом – подготовка за финансова децентрализация (Финансово управление на общината)	35.20	0.00	0.00%
Цел 2: Постигане на по-добро и по-ефективно обслужване на гражданите и бизнеса	612.17	1,041.24	170.09%
Цел 3: Развитие на интегрирано междуобщинско сътрудничество	1,183.28	0.00	0.00%
Цел 4: Развитие на сътрудничеството за европейско териториално сближаване, задълбочаване на партньорството и добросъседството за постигане на развитие	3,109.77	2,903.65	93.37%

Източник: ИФТ към ОПР 2007-2013 г. и Приложение №13

Видно от таблицата, стратегическата част на ОПР предвижда да реши всеобхватно и цялостно нуждите за развитие на община Лом, а индикативната таблица е остойностеното изражение на тези нужди.

Очевидна е невъзможността проблемите на една община да бъдат решени в рамките на период от 7 години и то не само поради ресурсните ограничения.

Горните разсъждения се правят във връзка с необходимостта да се направи оценка на постигнатото в сравнителен порядък с планираното в ОПР, в контекста на степента на постигнатите цели. Нереалистично поставените цели неминуемо води до изкривяване картината на отчета, респективно на оценката на степента на постигнатото.

От таблица е видно, че има различия в степента на постигане на отделните цели. Анализите водят до заключението, че за част от целите към отделните приоритети на ОПР степента на постигане е ниска. Макар от формална гледна точка този извод да е верен, причината следва да се търси не в липсата на инициативност и проактивни действия от страна на общинската администрация, а най-вече в нереалистично поставени цели в етапа на разработване на ОПР. Това пък от своя страна очевидно е било обусловено от необходимостта, в този планов период кандидатстване за европейско финансиране да е възможно само при наличие на запис в ОПР, удостоверяващ нужда и планирана интервенция¹⁷. В резултат: при липсата на информация към момента на разработване на плана на община Лом (2005 - 2006 г.), какви схеми ще бъдат отваряни на национално ниво и за какво конкретно общината ще кандидатства, ОПР на онзи етап е включил максималистични предвиждания за всичко възможно.

Неясната среда, в която е разработван ОПР се потвърждава и от факта, че за част от мерките към отделните цели се регистрира преизпълнение на база планираното в ИФТ спрямо изпълненото в края на референтния период, т.е. на етап разработване на ОПР, общината не е била наясно за възможния финансов ресурс, който може да бъде привлечен по линия на европейските фондове за развитие на територията.

VI. ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНО - ИКОНОМИЧЕСКОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОПР ЗА ПЕРИОДА 2007-2013 г.

За оценка на социално-икономическото въздействие на плана върху икономическото, социалното и екологичното състояние на община Лом е необходимо да се използва система от индикатори, които отчитат какъв е напредъкът по изпълнението на целите на плана, как се изпълняват финансовите разчети, както и в каква степен са постигнати очакваните резултати на основа на реализираните проекти в рамките на отделните приоритети и цели на ОПР.

На етап разработване на ОПР, индикаторите трябва да бъдат формулирани по такъв начин, че да бъдат лесно, ясно и точно „разпознаваеми“, да дават най-точна и комплексна натурална или стойностна характеристика на явлениято, за което се отнасят. Индикаторите не бива да бъдат абстрактни понятия, а да имат конкретен количествен израз – брой, тонове,

¹⁷ Проектните предложения трябва да съответстват на приоритетите на общинския план за развитие на общината. Кандидатите трябва да представят към предложението за проект и извадка от съответния план, заверена с подпис, печат на съответната общинска администрация и текст „вярно с оригинала“ - изискване за допустимост на проектното предложение по отделните програми. ВЖ. <http://www.bgregio.eu/kandidatstvane> и <http://prsr.government.bg/index.php/bg/sections/13/34>

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

метри, декари, лева и т.н. В този смисъл индикаторите, измерващи достижимостта на целите на ОПР на Община Лом не отговарят напълно на това изискване. Индикаторите не са разделени отчетливо в категории – индикатори за продукти, резултати и въздействия, липсват базови и целеви стойности.

В логическата рамка на ОПР на община Лом за периода 2007-2013 г. са заложили конкретни индикатори, които е предвидено да се използват за оценка изпълнението на всеки приоритет, към целите и мерките не са зададени конкретни индикатори. В обобщен вид по приоритети тяхното разпределение е следното:

Таблица № 6: Групировка на индикаторите от ОПР за периода 2007-2013 г.

Приоритети	Индикатори	
	Брой	%
ПРИОРИТЕТ 1	37	43.0%
ПРИОРИТЕТ 2	18	20.9%
ПРИОРИТЕТ 3	11	12.8%
ПРИОРИТЕТ 4	11	12.8%
ПРИОРИТЕТ 5	9	10.5%
Общо	86	100.0%

Източник: ОПР на община Лом

Поради липса на базови и целеви стойности на заложените в план индикатори не може точно да се оцени въздействието на направените интервенции в периода 2007-2013 г. Поради това екипът, извършващ оценката, се фокусира върху анализ на вторични данни относно извършените дейности от страна на общинската администрация и местната власт насочени към изпълнение на ОПР, респективно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на територията на община Лом, а именно:

Реализираните проекти, дейности и мерки по отношение на планираните цели в община Лом за периода 2007 – 2013 г. са подчинени на визията на общината към 2013 г. - „Община Лом да се превърне в транспортен и търговски център на река Дунав, като пресечна точка на паневропейските коридори №4 и №7 с развита техническа инфраструктура, с устойчиво и стабилно социално – икономическо развитие основано на териториално сътрудничество с балансирана преработвателна промишленост, конкурентно способна икономика, ефективно селско стопанство и съхранено културно историческо наследство”.

Положени са усилия и са постигнати добри резултати от Общинския съвет, кмета на общината и общинската администрация. Органите на местната власт са реализирали политики и добри практики по усвояване на финансови средства от държавния бюджет, общинския бюджет, оперативните програми, ПРСР и др. национални и международни донори, утвърдени са инициативи със социален и културен ефект. В тази връзка са извършени значителни инвестиции за подобряване и развитие на техническата, социалната, туристическата и екологичната инфраструктура. Реализирани са социални програми, с цел подобряване качеството на предоставяните социални услуги и разкриването на нови такива, както и проекти за подобряване качеството на услугите предоставяни от общинската администрация на гражданите и бизнеса.

Значителна част от дейностите и мерките в ОПР се реализират в резултат на финансиране чрез проекти по ОП и други донорски програми.

Според справка от ИСУН, след 2007 година на територията на Община Лом има финансирани проекти по Европейски програми за над 38 мил. лв. Община Лом е на 18-то място по брой на спечелени европроекти по Оперативни програми и на 92-ро по обща стойност на договорите сред 264-те общини в България в края на програмния период. През този период Община Лом е подала 24 проекта за общо над 28 млн.лв., като 12 от проектите са фактически изпълнени, разплатени и отчетени и 12 са в процес на изпълнение.

Освен проекти по Оперативните програми, Община Лом през периода 2007 – 2013 г. е подготвила и подала 41 проекта по общностни програми на ЕО за периода 2007-2013 г., предприєдинителни фондове на ЕС, национални програми и финансови инструменти и др. наднационални финансови инструменти. 39 от проектите са приключили, а 2 се изпълват към момента. Общата стойност на договорите е над 29 мил. лв. Реализираните проекти обхващат широк спектър от дейности – от социални програми, през дейности в подкрепа на местния бизнес до изграждане и подобряване на техническата инфраструктура на територията на общината. (Вж. Приложения от № 6 до №9)

По-голямата част от финансираните проекти на Община Лом по европейски програми имат интегриран характер и са съотносими към повече от една от мерките на плана. Типичен пример в това отношение са проектите на общината по програмите за ТГС.

Като принос за подобряване на социално - икономическото състояние на общината през референтния период, трябва да се отчете активността на неправителствения сектор в

разработването и изпълнението на проекти по ОП, които имат пряко отношение към постигане на целите и приоритетите заложи в ОПР за периода 2007-2013 г. Справка в ИСУН показва, че към момента на изготвяне на оценката на територията на Община Лом има 4 реализирани проекта на НПО сектора за около 400 хил. лв. Проектите са получили финансиране по линия на ОПРЧР и условно могат да бъдат обусловени в 2 направления: 1) подобряване качеството на образованието и обучението и 2) подобряване качеството и разширяване на обхвата на предоставяните социални услуги и интегриране на маргинализирани групи.

Като принос за развитие на икономиката и заетостта в общината следва да се отчетат и извършените инвестиции от страна на частния бизнес, посредством проекти по ОПРЧР и ОПКБИ за технологична модернизация, подобряване на условията на труд и повишаване на квалификацията на заетите и насърчаване на предприемачеството сред безработни лица. Размерът на извършените инвестиции от бизнеса, чрез проекти по ОПКБИ и ОПРЧР възлиза на над 4.2 мил. лв.

В Таблицата по - долу е представена обобщена информация за проектите, изпълнявани на територията на Община Лом за периода 2007 – 2013 г.

Таблица № 7: Обобщена информация за изпълнявани проекти в Община Лом за периода 2007 – 2013 г.

Източник на финансиране	Брой проекти	Статус		Обща стойност (лв.)
		Приключили	В процес на изпълнение	
Оперативни програми 2007-2013 г., Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. - Бенефициент община Лом	25	13	12	33,817,474.03
Оперативни програми 2007-2013 г. - Частни бенефициенти	6	2	4	4,284,547.00
Оперативни програми 2007-2013 г. - Бенефициент НПО	4	2	2	388,964.00
Общностни програми - Бенефициент община Лом	5	3	2	5,731,414.92
Предприсъединителни фондове на ЕС - Бенефициент община Лом	6	6	0	1,579,690.85
Национални програми и финансови инструменти - Бенефициент община Лом	26	26	0	20,038,698.93
Други наднационални финансови инструменти - Бенефициент община Лом	2	2	0	1,367,852.00
Проекти финансирани със собствени средства от община Лом	2	2	0	428,000.00

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ОБЩО	76	56	20	67,636,641.73
------	----	----	----	---------------

Източник: Приложения от № 3 до № 10

Общо разработените и подадени от община Лом за одобрение проекти за изпълнение на плана са 66 броя през изминалия период 2007 - 2013 година:

- Реализираните от тях 52 броя;
- Одобрени, в процес на изпълнение са 14 броя.

От тези данни се вижда, че успеваемостта на дейността на общината във връзка с разработването и реализирането на проекти е много добра. Това постижение е напълно задоволително, като се има предвид голямата конкуренция сред общините за достъп до средствата, осигурявани от оперативните програми и други национални и международни донори.

В обобщение, въздействието на ОПР върху социалното, икономическото и екологичното състояние на територията на община Лом, посредством реализацията на проекти, които се вписват в стратегическата му част се изразява в:

Приоритет 1: Възстановяване и развитие на инфраструктура, допринасяща за засилване на местната конкурентноспособност:

1. Подобрена транспортната инфраструктура на общината основно чрез дейности заложи в капиталовите програми (КП) на община Лом за периода 2007-2013 г. и проекти по ТГС и предприсъединителни фондове;
2. Развитие на водоснабдителната и канализационната инфраструктура основно чрез дейности заложи в КП на община Лом за периода 2007-2013 г. и проекти по национални програми;
3. Подобрени параметрите на енергопреносната мрежа на територията на общината и реализирани мероприятията за енергийна ефективност основно чрез дейности заложи в КП на община Лом за периода 2007-2013 г.;
4. Подобрена инфраструктура за управление на отпадъците в община Лом в следствие на проекти по ОПОС и ПУДООС, както и средства от КП на община Лом;
5. Подобрено качество на околната (жизнената) среда чрез проекти по ОПОС и ОПРР;

6. Повишена сигурност за населението чрез реализирани мероприятия за предотвратяване на наводнения и свлачища, посредством проекти по ОПРР, национални програми и дейности заложи в КП на община Лом за периода 2007-2013 г.

Приоритет 2: Преструктуриране на икономиката на основата на знанието за достигането на евростандартите на ниво общ европейски пазар:

1. Повишена професионалната квалификация на работната сила в част от предприятия и подобрени условия на труд, основно чрез проекти по ОПРЧР.
2. Технологично развитие в част от предприятия основно чрез проекти по ОПКБИ;
3. Подобен туристически имидж на общината, в т.ч. развитие на природни, културни и исторически атракции и туристическа инфраструктура, основно чрез проекти по ОПРР и ТГС.

Приоритет 3: Адаптиране на човешките ресурси към местния пазар на труда и интеграция на маргинализирани групи за подобряване качеството на живот:

1. Повишаване професионалната квалификация на работещите в част от предприятия на територията на общината основно чрез проекти по ОПРЧР;
2. Разкрити нови работни места посредством проекти на бизнеса по ОПРЧР и проекти на общината по национални програми за периода 2007-2013 г.

Приоритет 4: Градско развитие и околна среда:

1. Осигурена градоустройствена основа за разширение на техническата и социалната инфраструктура на общината, основно чрез проекти по ОПРР и КП на община Лом.
2. Повишено качество, обхват и достъпност на предоставяните социални услуги в общината, основно чрез проекти по ОПРЧР, национални програми и дейности заложи в КП на община Лом за периода 2007-2013 г.;
3. Подобрена учебната среда и компютързация на учебно-възпитателния процес, основно чрез проекти по ОПРР, национални програми, наднационални финансови инструменти и дейности заложи в КП на община Лом за периода 2007-2013 г.;
4. Извършена реконструкция и модернизация на сградния фонд и подобрена материална база на част от читалищата на територията на община Лом,

посредством проект по ОПРР и дейности заложи в КП на община Лом за периода 2007-2013 г.;

5. Новоизградена, реконструирана и модернизирана социална инфраструктура, основно чрез проекти по ОПРР, ОПРЧР, предприєдинителни фондове, национални програми и дейности заложи в КП на община Лом за периода 2007-2013 г.;
6. Модернизирана материална база на МБАЛ "Св. Николай чудотворец" - гр. Лом, посредством проект по ОПРР и дейности заложи в КП на община Лом за периода 2007-2013 г.;
7. Повишаване качеството на предлаганите образователни услуги чрез проекти по ОПРЧР;
8. Създадени предпоставки и предприети действия за интегриране на деца от малцинствени групи и деца със специфични образователни потребности в учебно – образователния процес чрез проекти по ОПРЧР.

Приоритет 5: Изграждане на общински капацитет и развитие на местното самоуправление:

1. Повишена квалификация на общинските служители, в услуга на гражданите и бизнеса чрез проекти по ОПАК;
2. Укрепен институционален капацитет за усвояване на средства от Европейските фондове основно чрез проекти по ОПАК и ОПРР;
3. Интегриране с други общини в страната за разработване на съвместни проекти за икономическо развитие, туризъм, културно сътрудничество, екология;
4. Създадени ефективни партньорства в рамките на програма за ТГС България – Сърбия и България – Румъния за разрешаване на общи проблеми в трансграничните райони.

В заключение, извършената последваща оценка на ОПР на община Лом показва, че Общината е търсила различни възможности за финансовото обезпечаване на изпълнението на ОПР, съответно оказване на трайно въздействие върху територията. Използвани са средства от общинския и републиканския бюджет посредством капиталовите програми на общината за референтния период, от ЕС чрез СКФ и предприєдинителните фондове, от

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

общностни и национални програми и др. Реализацията на една част от дейностите и проектите по отделните приоритети на ОПР е резултат от частна инициатива и проактивни действия на НПО сектора.

VII. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ

7.1. Финансова осигуреност на ОПР

Ресурсното осигуряване на средствата при реализацията на мерките в Общинския план за развитие на Община Лом се осъществява чрез разработената Индикативна финансова таблица. Тя е числен финансов израз на предвидените за реализация мерки по съответните приоритети. Основните източници за финансиране, заложиени в нея са:

- Общински бюджет;
- Републикански бюджет;
- Частен бизнес;
- Финансиране от ЕС и други външни източници.

В Индикативната финансова таблица са разписани необходимите финансови средства за постигането на всички мерки, цели и приоритети и техните източници. Експертната оценка в този раздел се базира на аналитичния преглед и на обобщените резултати от изпълнените проекти и дейности в периода, обхванат от последващата оценка, финансирани със средства от бюджета на общината, структурните фондове на ЕС и други източници.

Основен документ в основата на оценката на използваните ресурси е индикативната финансова таблица, която е част от ОПР. На базата на набраната и анализирана информация от годишните капиталови програми на община Лом, информация от ИСУН и информация от общинската администрация е извършено съпоставяне с планираните финансови средства по съответните приоритети, залежали в плана.

Относителният дял на планираните средства по приоритети на ОПР на община Лом 2007- 2013 г., показва концентрация на ресурси в един от неговите приоритети –Приоритет 1: „Възстановяване и развитие на инфраструктура, допринасяща за засилване на местната конкурентноспособност”, където са локирани почти 4/5 (79.16 %) от общия ресурс за изпълнение на плана за целия период.

Графика № 2: Структура на планираните средства по приоритети на ОПР спрямо общия размер и усвоените суми по приоритети спрямо общия размер.

Източник: ИФТ към ОПР 2007-2013 г. и Приложение №13

С втори по тежест относителен дял е Приоритет 4: „Градско развитие и околна среда“, за чието изпълнение са предвидени малко над 1/10 от предвидените за реализация на ОПР финансови ресурси (11.73 %). С по - нисък дял е Приоритет 2: „Преструктуриране на икономиката на основата на знанието за достигането на евростандартите на ниво общ европейски пазар“ с 5.39%. С най-ниска относителна тежест са Приоритет 3: „Адаптиране на човешките ресурси към местния пазар на труда и интеграция на маргинализирани групи за подобряване качеството на живот“ и Приоритет 5: „Изграждане на общински капацитет и развитие на местното самоуправление“, съответно с 2.08 % и 1.63 % от финансовия ресурс на ОПР.

Към момента на извършване на последващата оценка не се регистрира съответствие между планираната и реализираната структура за нито един от петте приоритета на ОПР.

Най – голямо отклонение (в полза на усвоеното) се регистрира за Приоритет 4, където реализираните средства превишават планираните средства с 20.11 %. Същото заключение, само че в обратна посока може да се направи за Приоритет 1, където усвоените средства спрямо общия размер са по – малко с 29.58 % от планираните в ИФТ.

За Приоритет 2 и Приоритет 5 усвоените средства превишават планираните в ИФТ, съответно с 7.87 % и 2.52 %. При Приоритет 3 реализираните средства са наполовина спрямо планираните.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Резултатите от оценката на изпълнението на мерките и дейностите по отделните приоритети е показана в следващата таблица.

Таблица № 8: Индикативен размер на планираните средства по приоритети за периода 2007-2013 и % на изпълнение на инд.бюджет

Приоритети	Планирано, хил. лв.	Усвоено, хил. лв.	% на изпълнение
ПРИОРИТЕТ 1	240,415.51	47,115.26	19.60%
ПРИОРИТЕТ 2	16,380.08	12,598.51	76.91%
ПРИОРИТЕТ 3	6,317.33	1,108.18	17.54%
ПРИОРИТЕТ 4	35,637.18	30,252.75	84.89%
ПРИОРИТЕТ 5	4,940.43	3,944.89	79.85%
ОБЩО	303,690.53	95,019.59	31.29%

Източник: ИФТ към ОПР 2007-2013 г. и Приложение №13

Анализът показва, че към края на плановия период общото изпълнение на индикативния финансов план към ОПР е 31.29 % от планираното, което може да се оцени като **добро изпълнение**.

В рамките на отделните приоритети се наблюдават различия. Сравнително ниски са показателите при Приоритет 1 и Приоритет 3, където са усвоени съответно **19.60 %** и **17.53 %** от планираните средства за оценявания период. Значително по-добри са показателите при останалите три приоритета, съответно за Приоритет 2 - **76.91%**, за Приоритет 4 - **84.89%** и за Приоритет 5 - **79.85%** от планираните средства в ИФТ на ОПР.

Констатираните по-горе несъответствия в голяма степен отразяват:

- Възможностите за финансиране на проекти на община Лом по линия на СКФ на ЕС, които не са били известни към момента на разработване на плана;
- Трудностите, породени от финансово икономическата криза започнала в края на първата половина на плановия период;
- Включването в ОПР на проекти/мерки, чието изпълнение не зависи от общинската администрация и местната власт;

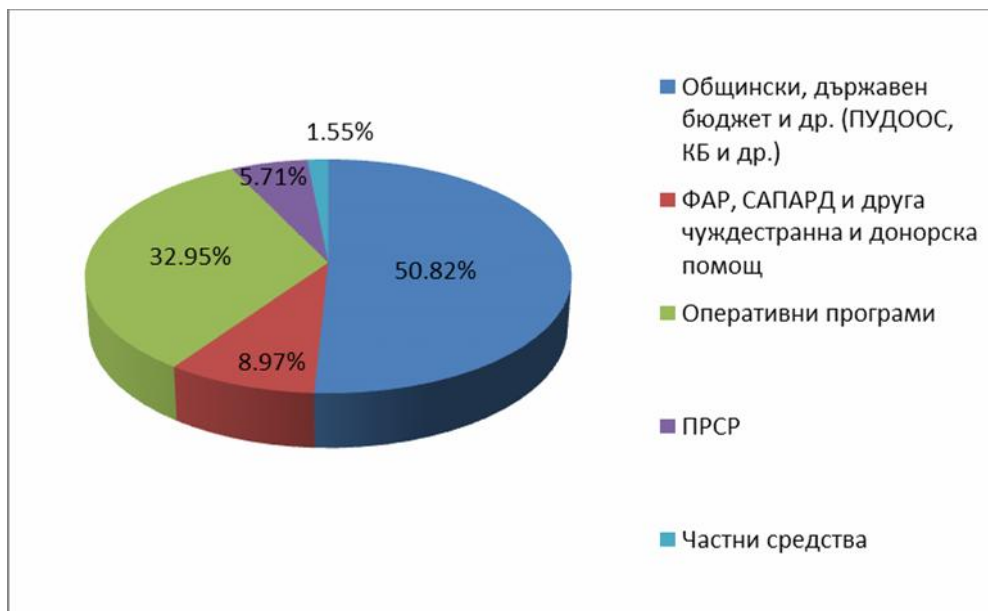
- Включването в ОПР на проекти/мерки, изпълнението на които зависи от общината, но за които няма реален източник на финансиране през референтния период или достатъчен такъв.

7.2. Основни източници на финансиране на ОПР за периода 2007-2013 г.

Основните източници на финансиране на ОПР за периода 2007-2013 г. са представени на графиката по-долу.

Видно от нея, е че основният инструмент за изпълнението на ОПР за периода 2007-2013 г. е капиталовата програма на общината, към която се причисляват и финансираните проекти на Община Лом по национални програми и финансови инструменти. Органите на местната власт са реализирали политики и добри практики по усвояване на финансови средства от оперативните програми, финансирани от СКФ на ЕС. Те заемат второ място с относителен дял 32.95 %. Трето място заемат средствата осигурени по линия на предприсъединителните фондове на ЕС с относителен дял от 8.97 %, следвани от средствата осигурени по линия на ПРСР с относителен дял от 5.71 %.

Графика № 3: Източници на финансиране на ОПР за периода 2007-2013 г.

Източник: Приложение №13

Частните средства с относителен дял от 1.55 %, отчитат вложените средства от страна на частния бизнес за съфинансиране на проекти основно по ОПКБИ и ОПРЧР.

7.3. Използване на възможностите за финансиране на ОПР от ОП

7.3.1. Сравнение със средните показатели за областта

Използването на възможностите за финансиране на проекти в рамките на общината от оперативните програми е основно перо при изпълнението на ОПР. Справка в ИСУН показва, че община Лом се нарежда на второ място, след областния център – община Монтана (който концентрира в себе си обществени и бизнес функции с надобщинско значение) по брой на сключените договори по отделни ОП и договорената стойност за тяхното изпълнение.

Таблица № 9: Брой и стойност на финансираните проекти по ОП в област Монтана за периода 2007-2013 г.

Област/Община	Общо договори	общо бенефициенти	обща стойност, лв.	% усвоени средства от общото за областта
Област Монтана	162	88	149,874,808.00	100.00%
Община Берковица	18	11	6,214,255.00	4.15%
Община Вършец	9	5	6,158,852.00	4.11%
Община Монтана	67	42	93,082,215.00	62.11%
Община Брусарци	1	1	923,851.00	0.62%
Община Медковец	4	1	1,967,969.00	1.31%
Община Георги Дамяново	5	1	1,651,104.00	1.10%
Община Бойчиновци	1	1	563,764.00	0.38%
Община Якимово	1	1	79,597.00	0.05%
Община Чипровци	4	1	309,530.00	0.21%
Община Вълчедръм	4	1	1,756,287.00	1.17%
<u>Община Лом</u>	<u>30¹⁸</u>	<u>11</u>	<u>24,853,317.00</u>	<u>16.58%</u>

Източник: ИСУН

В общината са изпълнени и в процес на изпълнение 30 проекта по отделните ОП, което представлява 18.52 % от общия брой проекти за Област Монтана и 16.58 % от усвоените средства по линия на СКФ за областта. Това нарежда община Лом на второ място сред

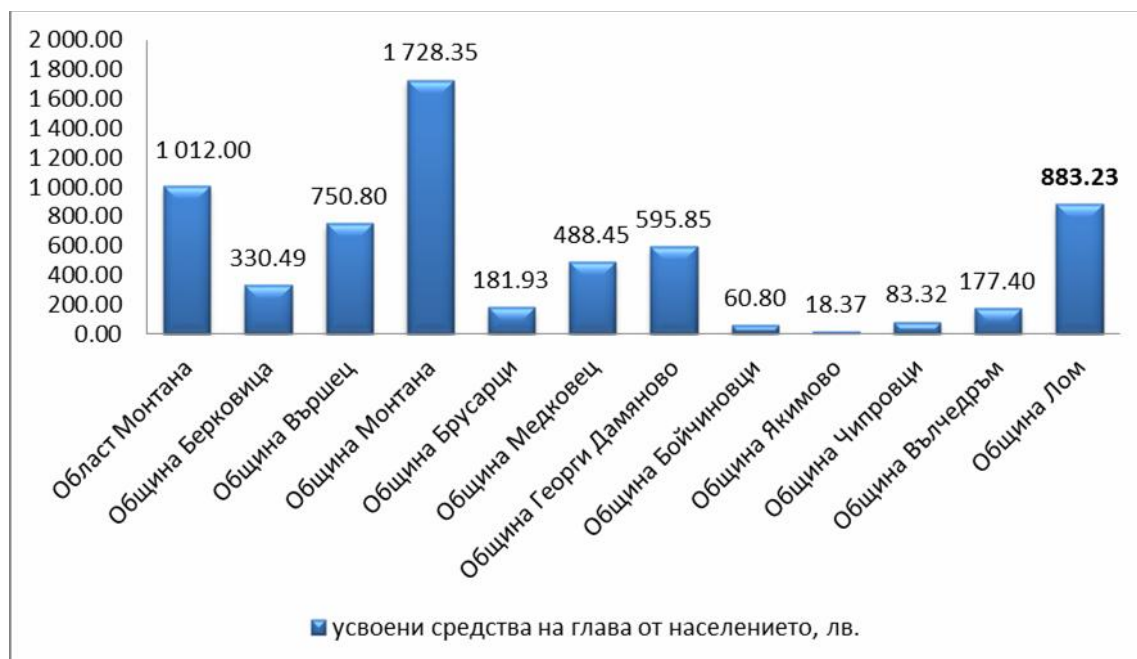
¹⁸ Част от проектите в процес на реализация на територията на община Лом все още не се регистрирани в ИСУН – общо 4 бр.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

общините в областта по показателя „усвоени средства на глава от населението“. (ВЖ. Графиката по-долу).

С цел коректност на представените данни, трябва да се отчете обстоятелството, че останалите общини от областта (с изключение на Лом и Монтана) получават подкрепа за реализиране на инфраструктурни проекти основно по линия на ПРСР, която не е обект на наблюдение в ИСУН.

Графика № 4: Усвоени средства на глава от населението по ОП за област Монтана и съставните ѝ общини

Източник: ИСУН, НСИ

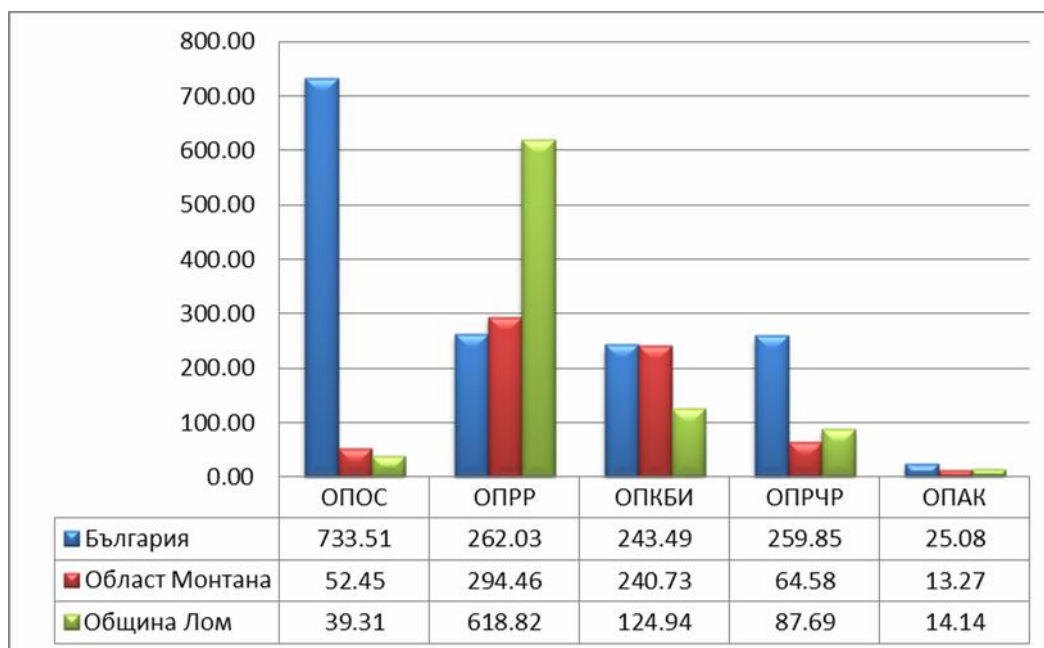
От представените по-горе данни могат да се изведат следните по-важни изводи:

- Община Лом е постигнала висока степен на привличане на средства от ЕС по линия на ОП, за финансиране на предвидените в ОПР мерки и проекти.
- Общинската администрация има много добър капацитет да управлява ефективно предоставените ѝ финансови средства в допълнение към общинския бюджет по линия на ОП.
- Общинската администрация и Общинския съвет са изградили ефективна система за наблюдение и контрол на отваряните по отделните ОП финансиращи схеми и бързо са реагирали с разработката на подходящи проекти и участие с тях в обявяваните конкурси.

7.3.2. Сравнение със средните показатели за България

На фигурата по – долу са съпоставени средните за България показатели за усвояването на глава от населението на средства по отделните ОП с тези за област Монтана и община Лом.

Графика № 5: Усвоени средства на глава от населението по отделни ОП, за България, област Монтана и община Лом

Източник: ИСУН, НСИ

От сравнението са изключени Оперативна програма „Транспорт” (ОПТ) и Оперативна програма „Техническа помощ” (ОПТП), защото община Лом не е допустим бенефициент по тях.

По отношение на договорените средства по останалите пет ОП, прави впечатление, че по ОПРР, община Лом е с по – високи показатели, спрямо средните за областта и страната, което е показател за важността на общината в контекста на развитието на областта и региона като цяло.

По ОПРЧР и по ОПАК, община Лом е с по – високи показатели, спрямо средното за областта, но с по-ниски спрямо средното за страната.

По ОПОС и ОПКБИ, община Лом е с по-ниски показатели, както за областта, така и за страната. Основната причина за това по ОПОС, е че общината е реализирала проекти, които включват основно подготвителни дейности (проектиране) за бъдеща реализация на големи

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

инфраструктурни проекти. Основната причина за това по ОПКБИ е липсата/недостатъчно големи индустриални предприятия на територията на общината, които имат необходимия ресурс (финансов, технически, човешки) да подготвят и в последствие да реализират проекти по програмата.

VIII. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

8.1. Основни изводи от последващата оценка

В резултат на извършената последваща оценка на Общинския план за развитие на община Лом за периода 2007-2013 г. могат да се направят следните изводи:

1. Общинският план за развитие на Община Лом за периода 2007-2013 г. е разработен от екип общински служители, сформирани на основание Заповед №156 от 13.04.2005 г. на Кмета на Община Лом и е приет от Общински съвет Лом, с Решение №449/28.02.06 г. от Протокол №48. ОНР е основния инструмент за провеждане на политика за регионално развитие на местно (общинско) ниво. Обект на планиране и програмиране в рамките на плана се включва територия от 323,894 km² и население - 37 062 души¹⁹.

2. Изпълнението на ОНР на община Лом съвпада по време с две важни събития – членството на България в ЕС и прилагането на всички императивни модели, принципи и подходи за регионално развитие и глобалната финансова криза, започнала през първата половина на плановия период.

3. ОНР на община Лом е разработен в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие на Република България (Обнародван ДВ, бр.14 от 20.02.2004 г. и отменен в бр. 50 от 30.05.2008 г. на ДВ) и действащата към този момент подзаконова нормативна уредба, както и с целите и приоритетите за развитие, дефинирани в стратегическите планови документи на регионално, национално и европейско ниво. На етапа на разработване на ОНР не е извършена предварителна (ex-ante) оценка на неговото съответствие, въздействие и приложимост. През 2010 г. е извършена междинна оценка на плана в съответствие с чл. 33, т. 1 от ЗРР.

4. При анализ на структурата и съдържанието на ОНР на Община Лом за периода 2007-2013 г. за съответствие с изискванията на новия Закон за регионално развитие²⁰ е видно, че документа не следва изцяло съдържанието посочено в чл. 13, ал. 2. В ОНР, от осемте задължителни точки в структурата и съдържанието на плана са разписани пет, като по две от точките има частична (непълна) информация.

¹⁹ Към годината на разработване на ОНР.

²⁰ Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

5. Като най-съществени пропуски в контекста на извършената последваща оценка могат да се посочат:

- не съществува ежегодна практика целите на ОПР да бъдат прецизирани в годишни програми за реализация на ОПР, с които се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и отговорните звена за изпълнението им.
- в ОПР са заложили индикатори, които е предвидено да се използват за оценка изпълнението на плана. Не са посочени, обаче базови и целеви стойности на тези индикатори, поради което е трудно да се проследи тяхната динамика и да се измери ефекта от реализираните проекти и дейности през плановия период върху развитието на територията. Друга трудност произтича от факта, че индикаторите не са разделени и групирани последователно за съответните цели и мерки, а са представени като общ списък към петте приоритета на плана.

6. Стратегическата рамка на ОПР на община Лом за периода 2007-2013 г. е твърде детайлна и амбициозна. Тя включва: визия, главна стратегическа цел, 4 специфични стратегически цели, 5 основни приоритета, 14 цели към отделните приоритети и 34 мерки, които допринасят за подобряване качеството на живот – от техническа инфраструктура през бизнес среда, социални дейности, култура и образование до публични услуги. С други думи казано, ОПР предвижда да реши всеобхватно и цялостно развитийните нужди на община Лом, а индикативната таблица е остойностеното изражение на тези нужди. Очевидна е невъзможността проблемите на една община да бъдат решени в рамките на период от 7 години и то не само поради ресурсните ограничения. Нереалистично поставените цели неминуемо води до изкривяване картината на отчета, респективно на оценката на степента на постигнатото.

7. Извършената оценка показва различия в степента на постигане на отделните цели на ОПР. Анализите водят до заключението, че за част от целите към отделните приоритети на ОПР степента на постигане е ниска. Макар от формална гледна точка този извод да е верен, причината следва да се търси не в липсата на инициативност и проактивни действия от страна на общинската администрация, а най-вече в нереалистично поставени цели в етапа на разработване на ОПР. Това пък от своя страна очевидно е било обусловено от необходимостта, в този планов период кандидатстване за европейско финансиране да е

възможно само при наличие на запис в ОПР, удостоверяващ нужда и планирана интервенция (съгласно методическите указания на МРР за разработване на ОПР 2007-2013 г.). В резултат: при липсата на информация към момента на разработване на плана на община Лом (2005 - 2006 г.), какви схеми ще бъдат отваряни на национално ниво и за какво конкретно общината ще кандидатства, ОПР на този етап е включил максималистични предвиждания за всичко възможно.

8. Реализираните проекти, дейности и мерки по отношение на планираните цели в община Лом за периода 2007 – 2013 г. са подчинени на визията на общината към 2013 г. Положени са усилия и са постигнати добри резултати от Общинския съвет, кмета на общината и общинската администрация. Органите на местната власт са реализирали политики и добри практики по усвояване на финансови средства от държавния бюджет, оперативните програми, ПРСР и др. национални и международни донори, утвърдени са инициативи с международен характер. В тази връзка са извършени значителни инвестиции за подобряване и развитие на техническата, социалната, туристическата и екологичната инфраструктура. Реализирани са социални програми, с цел подобряване качеството на предоставяните социални услуги и разкриването на нови такива, както и проекти за подобряване качеството на услугите предоставяни от общинската администрация на гражданите и бизнеса и др. (Вж. Приложение от №3 до №10).

9. Общината е търсила различни възможности за финансовото обезпечаване на изпълнението на ОПР, съответно оказване на трайно въздействие върху територията. Използвани са средства от общинския и републиканския бюджет посредством капиталовите програми на общината за референтния период, от ЕС чрез СКФ и предприєдинителните фондове, от общностни и национални програми и др. Реализацията на една част от дейностите и проектите по отделните приоритети на ОПР е резултат от частна инициатива и проактивни действия на НПО сектора.

10. Според справка от ИСУН, след 2007 година на територията на Община Лом има финансирани проекти по Европейски програми за над 38 мил. лв. Община Лом е на 18-то място по брой на спечелени европроекти по Оперативни програми и на 92-ро²¹ по обща стойност на договорите сред 264-те общини в България в края на програмния период. През този период Община Лом е подала 24 проекта за общо над 28 млн.лв., като 12 от проектите са

²¹ Основната причина за това е липсата на инфраструктурни проекти по ОПОС.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

фактически изпълнени, разплатени и отчетени, а 12 са в процес на изпълнение. Освен проекти по Оперативните програми, Община Лом през периода 2007 – 2013 г. е подготвила и подала 41 проекта по общностни програми на ЕО за периода 2007-2013 г., предприсъединителни фондове на ЕС, национални програми и финансови инструменти и др. наднационални финансови инструменти. 39 от проектите са приключили, а 2 се изпълват към момента. Общата стойност на договорите е над 29 мил. лв. В този контекст, Общинската администрация и Общинския съвет са изградили ефективна система за наблюдение и контрол на отваряните по отделните ОП и други програми финансиращи схеми и бързо са реагирали с разработката на подходящи проекти и участие с тях в обявяваните конкурси.

11. Извършената последваща оценка показва, че към края на плановия период общото изпълнение на индикативния финансов план към ОПР е 31.29 % от планираното, което може да се оцени като **добро изпълнение**. В рамките на отделните приоритети се наблюдават различия. Сравнително ниски са показателите при Приоритет 1 и Приоритет 3, където са усвоени съответно **19.60 %** и **17.53 %** от планираните средства за оценявания период. Значително по-добри са показателите при останалите три приоритета, съответно за Приоритет 2 - **76.91%**, за Приоритет 4 - **84.89%** и за Приоритет 5 - **79.85%** от планираните средства в ИФТ на ОПР. Констатираните несъответствия в голяма степен отразяват:

- Възможностите за финансиране на проекти на община Лом по линия на СКФ на ЕС, които не са били известни към момента на разработване на плана;
- Трудностите, породени от финансово икономическата криза започнала в края на първата половина на плановия период;
- Включването в ОПР на проекти/мерки, чието изпълнение не зависи от общинската администрация и местната власт;
- Включването в ОПР на проекти/мерки, изпълнението на които зависи от общината, но за които няма реален източник на финансиране през референтния период или достатъчен такъв.

12. Основният инструмент за изпълнението на ОПР за периода 2007-2013 г. е капиталовата програма на общината, към която се причисляват и финансираните проекти на Община Лом по национални програми и финансови инструменти. Органите на местната власт са реализирали политики и добри практики по усвояване на финансови средства от оперативните програми, финансирани от СКФ на ЕС. Те заемат второ място с относителен дял

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

32.95 %. Трето място заемат средствата осигурени по линия на предприеждинителните фондове на ЕС с относителен дял от 8.97 %, следвани от средствата осигурени по линия на ПРСР с относителен дял от 5.71 %.

13. Община Лом се нарежда на второ място в областта, след областния център – община Монтана по брой на сключените договори по отделни ОП и договорената стойност за тяхното изпълнение. В общината са изпълнени и в процес на изпълнение 30 проекта по отделните ОП, което представлява 18.52 % от общия брой проекти за Област Монтана и 16.58 % от усвоените средства по линия на СКФ за областта. Това нарежда община Лом на второ място сред общините в областта по показателя „усвоени средства на глава от населението“.

14. Организацията за изпълнение на ОПР в Община Лом може да се оцени като добра, но системата за мониторинг не е достатъчно ефективна, в контекста на посочения по-горе проблем с индикаторите за наблюдение и оценка на плана.

15. В заключение, трябва да се отбележи, че последващата оценка е извършена при следните ограничения:

- Липса на достатъчно пълна и изчерпателна информация за изпълнението на целите на ОПР;
- Липса на Годишни програми за реализация на ОПР;
- Липса на достатъчно пълна и надеждна информация за планираните и реално изразходени до момента финансови средства за изпълнението на част от мерките заложиени в ОПР;
- Липса на система от индикатори (индикатори за продукти, резултати и въздействия), които отчитат какъв е напредъка по изпълнението на целите на плана, как се изпълняват финансовите разчети, както и в каква степен са постигнати очакваните резултати на основа на реализираните проекти в рамките на отделните приоритети и цели на плана.

В заключение, на базата на постигнатото, оценяващият екип може да даде **ДОБРА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА** на изпълнението на Общинския план за развитие на Община Лом 2007-2013 г.

Оценка се извърши при коректно партньорство между екипа на „Региоплан“ ЕООД и общинска администрация Лом. Получените резултати позволяват да се предприемат мерки за

съдържателно публично обсъждане на Последващата оценка на Общинския план за развитие на община Лом за периода 2007-2013 г.

8.2. Препоръки относно ОПР на община Лом за периода 2014-2020 г.

В резултат на извършената последваща оценка на Общинския план за развитие на община Лом за периода 2007-2013 г. могат да се направят следните основни препоръки по отношение ОПР на община Лом за периода 2014-2020 г.:

1. ОПР на община Лом за периода 2014-2020 г. да бъде изготвен в съответствие с чл. 13, ал.1 на Закона за регионално развитие и при стриктно спазване на структурата, определена в Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Р България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020) на МРР, а именно:

1. анализ на икономическото и социалното развитие на общината;
2. целите и приоритетите за развитие на общината;
3. индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана;
4. индикаторите за наблюдението и оценката на плана;
5. необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана;
6. описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност;
7. програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите;
8. предварителната оценка на плана.

Посочените компоненти трябва да имат логическа последователност и взаимна обвързаност, като аналитичната част на документа е основа за формулиране на стратегическата част, а дефинираните подходи и механизми за управление, наблюдение и оценка осигуряват практическото изпълнение и постигането на целите и приоритетите.

2. Конкретните препоръки към ОПР 2014-2020 г. се изразяват в:

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- По отношение на стратегическата рамка на ОПР:

Стратегията на общината да отчита основните политики, начертани в националните, регионалните и областните документи за регионално развитие (Вж. точка 2.4. по-горе), като обаче ги съобразява с факторите, условията и потенциала за развитие на общината, мрежата от населени места, отделните сектори и т.н. и се фокусира върху ограничен брой приоритети и мерки, които реално биха могли да бъдат изпълнени през седемгодишния период на действие на плана до 2020 г.

- По отношение на индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана:

При разработване на ИФТ и включването на конкретни проекти в нея, добре би било да се приложи следния подход:

1. За всеки проект в ИФТ да има сигурен източник на финансиране. Към момента са идентифицирани следните възможности за финансиране за периода 2014-2020 г.:

- ✓ Проект на Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.”;
- ✓ Проект на Оперативна програма „Добро управление 2014-2020 г.”;
- ✓ Проект на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.”;
- ✓ Проект на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.”;
- ✓ Фонд „Козлодуй”;
- ✓ Фонд „ЕЕ и възобновяеми източници”;
- ✓ ПУДООС;
- ✓ Българо-швейцарска програма;
- ✓ Финансов механизъм на ЕИП и норвежкия финансов механизъм;
- ✓ Общински бюджет - капиталови и текущи разходи;
- ✓ Правителствена инвестиционна програма "Растеж и устойчиво развитие на регионите".

2. Включването в ОПР на проекти, чието изпълнение зависи от общинската администрация и местната власт, т.е. общината, а не друг субект да е допустим кандидат за финансиране.

3. Проектите да допринасят за постигането на специфичните цели, а следователно и за изпълнение на приоритетите и постигане на стратегическите цели на плана.

По този начин в ИФТ ще се включат проекти, съобразно ресурсите, възможните към момента източници на финансиране и не на последно място потенциала на територията за успешното им изпълнение, за да може планираното да отговаря на възможностите, а не на желанията/нуждите.

Желателно е да се извърши ревизия на неизпълнените в ОПР 2007-2013 г. мерки/проекти и да се прецени дали е удачно изпълнението на част от тях да се прехвърли за новия планов период (Вж. Приложение №11 и №12).

- По отношение на индикаторите за наблюдението и оценката на плана:

В съответствие с инструкциите на EVALSED: The resource for the evaluation of Socio-Economic Development , September 2013, в Общинския план за развитие за периода 2014-2020 г. трябва да се използват три групи индикатори:

- ✓ индикатори за резултат;
- ✓ индикатори за продукт;
- ✓ индикатори за въздействие.

Индикаторите за резултат се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на специфичните цели и приоритетите, докато индикаторите за продукт отчитат изпълнението на мерките и проектите. Индикаторите за въздействие са свързани с измерване степента и вида на въздействие на документа върху развитието на територията на общината.

Индикаторите трябва да отговарят на изискването за измеримост, конкретност, релевантност и обвързаност във времето. Всеки индикатор трябва да е обезпечен с адекватен и достоверен източник на информация, който да бъде използван при необходимост от установяване на настоящо състояние към конкретен момент. Трябва да се определят базови и целеви стойности за всеки индикатор, както и период на отчитане. Източниците на информация за следене на индикаторите трябва да бъдат достоверни, лесно достъпни и на приемлива цена.

- По отношение на необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана:

В ОПР 2014-2020 г. да се включат мерки по създаване и реализиране на административен механизъм за набиране и обобщаване на информацията и документацията свързана с изпълнението на ОПР, с цел гарантиране на нейната коректност и точност при анализиране и предприемане на управленски решения от Кмета на общината и съответно общинския съвет, както и в съответствие с изискванията на чл. 91 от ППЗРР.

- По отношение на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност:

В процеса на разработване на ОПР 2014-2020 г. е необходимо интензифициране на дейностите по информиране и въвличане на широката общественост, с цел осигуряване на обществена подкрепа на ОПР, чрез „поставяне на мост“ между нуждите и вижданията на заинтересованите страни и целите и приоритетите, които си поставя местната власт.

- По отношение на програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите:

Общинският план за развитие представлява стратегически документ относно политиката за постигане на устойчиво интегрирано развитие на общината, докато програмата за неговата реализация има оперативен характер и конкретизира начина, практическите мерки, инвестиционните дейности и проектите за постигане целите на развитието.

В този контекст, програма трябва да включва:

- ✓ Оперативни насоки и цели – отразяват логиката на интервенциите, с цел постигане на конкретни резултати и въздействие от изпълнението на програмата и на общинския план за развитие като цяло;
- ✓ Мерки и предвидени дейности за подкрепа и осигуряване на схеми за финансиране, включително от фондовете на ЕС и други финансови инструменти и източници;
- ✓ Списък на проектите, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата, съдържащ кратка обосновка и описание на физическите, финансовите и времевите параметри, както и отговорните звена.
- ✓ Индикатори за конкретни продукти и резултати, свързани с постигането на оперативните цели, планираните мерки и отделните проекти, които ще бъдат

използвани като база в общата система от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на съответните приоритети и цели на плана;

- ✓ Организация и дейности по наблюдението, оценката и актуализацията на програмата;
- ✓ Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1: Обобщена справка на възможностите за инвестиции в периода 2007-2013 по програми финансирани от Европейски фондове, по видове дейности и потенциални бенефициенти от територията на община Лом.....	83
Приложение № 2: Обобщена справка за съответствие на изискванията на Закона за регионално развитие и Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие с извършените до момента дейности, отнасящи се до задължения и отговорности на Кмета на общината и Общински съвет по подготовка, изпълнение и наблюдение изпълнението на Общински план за развитие, подготвените и налични документи и тяхното управление и съхранение.....	92
Приложение № 3: Финансирани проекти на община Лом по оперативни програми 2007-2013 г. и Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.	95
Приложение № 4: Финансирани проекти на частни бенефициенти в община Лом по оперативни програми 2007-2013 г.	99
Приложение № 5: Финансирани проекти на НПО бенефициенти (НПО сектор, училища, читалища и т.н.) в община Лом по оперативни програми 2007-2013 г.	101
Приложение № 6: Финансирани проекти на община Лом по общностни програми за периода 2007-2013 г.	102
Приложение № 7: Финансирани проекти на община Лом по предприемачески фондове на ЕС за периода 2007-2013 г.	104
Приложение № 8: Финансирани проекти на община Лом по национални програми и финансови инструменти за периода 2007 – 2013 г.	106

Приложение № 9: Финансирани проекти на община Лом по други наднационални финансови инструменти за периода 2007-2013 г.	109
Приложение № 10: Финансирани проекти на община Лом със собствени средства за периода 2007-2013 г.	110
Приложение № 11: Разработени, но нереализирани проекти на община Лом за периода 2007-2013 г.	111
Приложение № 12: Нереализирани проекти от Програмата за реализация на ОПР 2007-2013 г. на община Лом.....	113
Приложение № 13 А и Б: Индикативен размер на планираните средства по мерки към отделните приоритети на ОПР за периода 2007-2013 г. и % на изпълнение на инд.бюджет.....	114

ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 2007-2013 НА ОБЩИНА ЛОМ

Приложение № 1: Обобщена справка на възможностите за инвестиции в периода 2007-2013 по програми финансирани от Европейски фондове, по видове дейности и потенциални бенефициенти от територията на община Лом.

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2007-2013 г.				
Приоритети/ Мерки	Възможни бенефициенти по съответните програми, приоритети, мерки, операции			
	Общини	Физически лица - ЗП, занаятчийи, ЕТ	Юридически лица	Читалища, НПО, Училища, Вероизповеданията
Приоритет 1 Подобряване на конкурентоспособността в земеделския и горския сектор				
Мярка 111 "Професионално обучение, информационни дейности и разпространение на научни знания"		X	X	X
Мярка 112 "Създаване на стопанства на млади фермери"		X		
Мярка 114 "Използване на консултантски услуги от фермери и собственици на гори"		X	X	
Мярка 121 "Модернизиране на земеделските стопанства"		X	X	X
Мярка 122 "Подобряване на икономическата стойност на горите"	X	X	X	X
Мярка 123 "Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти"		X	X	X
Мярка 141 "Подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране"		X		
Мярка 142 "Създаване на организации на производители"			X	
Мярка 143 "Предоставяне на съвети и консултиране в земеделието в България и Румъния"		X	X	
Приоритет 2 Подобряване на околната среда и природата				

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2007-2013 г.

Приоритети/ Мерки	Възможни бенефициенти по съответните програми, приоритети, мерки, операции			
	Общини	Физически лица - ЗП, занаятчии, ЕТ	Юридически лица	Читалища, НПО, Училища, Вероизповеданията
Мярка 211 "Плащания на земеделски стопани за природни ограничения в планинските райони"		X	X	
Мярка 212 "Плащания на земеделски стопани в райони с ограничения, различни от планинските райони"		X	X	
Мярка 214 "Агроекологични плащания"		X	X	X
Мярка 223 "Първоначално залесяване на неземеделски земи"	X	X	X	X
Мярка 226 "Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности"	X	X	X	X
Приоритет 3 Подобряване на качеството на живот в селските райони и разнообразяване на селската икономика и на възможностите за заетост.				
Мярка 311 "Разнообразяване към неземеделски дейности"		X	X	
Мярка 312 "Подкрепа за създаване и развитие на микропредприятия"		X	X	
Мярка 313 "Насърчаване на туристическите дейности"				
Мярка 321 "Основни услуги за населението и икономиката в селските райони"	X			
Мярка 322 "Обновяване и развитие на населените места"				
Приоритет 4 "Лидер" - за изграждане на местен капацитет и подобряване на местното управление.				
Мярка 431-1 "Управление на МИГ, придобиване на умения и постигане на обществена активност в териториите на избрани и одобрени МИГ"				
Мярка 431-2 "Придобиване на умения и постигане на обществена активност за територията на потенциални местни инициативни групи"				

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ" 2007-2013 г.					
Приоритети	Операции	Възможни бенефициенти по съответните програми, приоритети, мерки, операции			
		Общини	Физически лица - ЗП, занаятчии, ЕТ	Юридически лица	Читалища, НПО, Училища, Вероизповеданията
Приоритет 1 Устойчиво и интегрирано градско развитие					
1.1 Социална инфраструктура		x			
1.2. Жилищна политика		x		x	
1.3. Подобряване на физическата среда и превенция на риска		x			
1.5. Системи за устойчив градски транспорт					
Приоритет 2 Регионална и местна достъпност					
2.1 Регионална и местна пътна инфраструктура		x			
2.2 Информационни и комуникационни мрежи		x			
2.3 Достъп до устойчиви и ефективни енергийни ресурси					
Приоритет 3 Устойчиво развитие на туризма					
3.1. Подобряване на туристическите атракции и инфраструктура		x			
3.2. Развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг дестинациите		x			
3.3 Национален туристически маркетинг					
Приоритет 4 Местно развитие и сътрудничество					
4.1 Дребномащабни честни инвестиции					
4.2 Междурегионално сътрудничество		x			x

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "ОКОЛНА СРЕДА" 2007-2013 г.

Приоритети	Операции	Възможни бенефициенти по съответните програми, приоритети, мерки, операции			
		Общини	Физически лица - ЗП, занаятчии, ЕТ	Юридически лица	Читалища, НПО, Училища, Вероизповеданията
Приоритет 1 Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 екв.ж. и в населени места с под 2000 екв. ж., попадащи в градски агломерационни ареали.		x			
Приоритет 2 Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци.		x			
Приоритет 3 Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие.		x			x

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013 г.

Приоритети	Сфери на въздействие	Възможни бенефициенти по съответните програми, приоритети, мерки, операции			
		Общини	Физически лица - ЗП, занаятчии, ЕТ	Юридически лица	Читалища, НПО, Училища, Вероизповеданията
Приоритет 1 Насърчаване на икономическата активност и развитие на		пазар на труда, насърчаващ включването			
1.1. Интегриране на уязвимите групи на пазара на труда				x	x
1.2. Заетост чрез развитие на предприемачество				x	x
Приоритет 2 Повишаване на производителността и адаптивността на заетите					

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013 г.

2.1. Подобряване адаптивността на заетите лица			X	X
2.2. Насърчаване на гъвкавостта на пазара на труда			X	X
2.3. Подобряване условията на труд на работното място	X	X	X	X
Приоритет 3 Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието				
3.1. Подобряване качеството на услугите в образуването и обучението			X	X
3.2. Модернизация на системата за образование и обучение	X		X	X
3.3. Укрепване на връзките между институциите за образование и обучение, научноизследователския сектор и бизнеса.			X	X
Приоритет 4 Подобряване на достъпа до образование и обучение				
4.1. Достъп до образование и обучение на групи в неравностойно положение	X		X	X
4.2. Децата и младежта в образованието и обществото	X			X
4.3. Развитие на системата за учене през целия живот				X
Приоритет 5 Социално включване и насърчаване на социалната икономика				
5.1. Подкрепа на социалната икономика	X		X	X
5.2. Социални услуги за превенция на социалното изключване и преодоляване на неговите последици.	X		X	X
5.3. Работоспособност чрез по-добро здраве	X		X	X
Приоритет 6 Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравните услуги;				
6.1. Развитие и усъвършенстване на пазара на труда			X	
6.2. Укрепване на капацитета на институциите за социално включване и за предоставяне на здравни услуги			X	
Приоритет 7 Транснационално и междурегионално сътрудничество	X		X	X

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ" 2007-2013 г.

Приоритети	Подприоритети	Възможни бенефициенти по съответните програми, приоритети, мерки, операции			
		Общини	Физически лица - ЗП, занаятчии, ЕТ	Юридически лица	Читалища, НПО, Училища, Вероизповеданията
Приоритет 1 Добро управление					
1.1. Ефективна структура на държавната администрация		x			
1.2. Прозрачна и почтена държавна администрация		x			x
1.3. Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики		x			x
1.4. Администрацията - партньор на бизнеса		x			x
1.5. Прозрачна и ефективна съдебна система					
1.6. Транснационално и междурегионално сътрудничество		x			x
Приоритет 2 Управление на човешките ресурси					
2.1. Модерно управление на човешките ресурси в държавната администрация		x			
2.2 Компетентна и ефективна държавна администрация		x			x
2.3. Укрепване капацитета на структурите на гражданското общество					x
2.4. Компетентна съдебна система и ефективно управление на човешките ресурси					
2.5. Транснационално и междурегионално сътрудничество		x		x	x
Приоритет 3 Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление.					
3.1. Подобряване на обслужването на гражданите и бизнеса, в това число и чрез развитие на електронното управление		x		x	x

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ" 2007-2013 г.

3.2. Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост	x		x	x
3.3. Подобряване на обслужването от страна на органите на съдебната власт чрез развитие на информационните технологии.				
3.4. Транснационално и междурегионално сътрудничество	x		x	x

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА" 2007-2013 Г.

Приоритети	Операции	Възможни бенефициенти по съответните програми, приоритети, мерки, операции			
		Общини	Физически лица - ЗП, занаятчии, ЕТ	Юридически лица	Читалища, НПО, Училища, Вероизповеданията
Приоритет 1					
1.1. Подкрепа за създаването и комерсиализацията на иновациите в предприятията и защита на индустриалната собственост				x	
1.2. Подобряване на про-иновативната инфраструктура					
Приоритет 2					
2.1. Подобряване на технологиите и управлението в предприятията				x	
2.2. Създаване на инфраструктура в подкрепа на бизнеса				x	
2.3. Подкрепа за въвеждане на енергоспестяващи технологии и използването на възобновяеми енергийни източници				x	
2.4. Насърчаване на бизнес кооперирането и клъстерите				x	x
Приоритет 3					

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА" 2007-2013 Г.

3.1. Подкрепа за гаранционни фондове				
3.2. Подкрепа за фондове за микро-кредитиране				
3.3. Подкрепа за фондове за дялов капитал, инвестиращи в МСП (фондове за рисков капитал)				
3.4. Подкрепа за създаване или разширяване на дейността на мрежи от бизнес ангели в България.				
Приоритет 4				
4.1. Популяризиране на България като инвестиционна дестинация				
4.2. Подкрепа за успешното представяне на българските предприятия на международните пазари				
4.3. Подобряване на инфраструктурата за сертифициране				

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "ТРАНСПОРТ" 2007-2013 г.

Приоритети	Възможни бенефициенти по съответните програми, приоритети, мерки, операции			
	Общини	Физически лица - ЗП, занаятчии, ЕТ	Юридически лица	Читалища, НПО, Училища, Вероизповеданията
Приоритет 1 - Развитие на железопътната инфраструктура по Транс-европейските и основните национални транспортни оси				
Приоритет 2 - Развитие на пътната инфраструктура по Транс-европейските и основните национални транспортни оси				
Приоритет 3 - Подобряване на интермодалността при превозите на пътници и товари				
Приоритет 4 - Подобряване на корабоплаването по морските и вътрешните водни пътища				

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Източник:

<http://www.bgregio.eu/op-regionalno-razvitie/prioriteni-osi-na-op-regionalno-razvitie.aspx>

<http://prsr.government.bg/>

http://ope.moew.government.bg/files/useruploads/files/other/OPE_FINAL_BG.doc

http://ophrd.government.bg/view_doc.php/1433

http://www.opac.government.bg/userfiles/pages/files/regulatory_framework/1/Оперативна_програма_Административен_капацитет_2007-2013_г._актуализирана_версия.pdf

http://www.opcompetitiveness.bg/module0.php?menu_id=4

<http://www.optransport.bg/page.php?c=24>

Приложение № 2: Обобщена справка за съответствие на изискванията на Закона за регионално развитие и Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие с извършените до момента дейности, отнасящи се до задължения и отговорности на Кмета на общината и Общински съвет по подготовка, изпълнение и наблюдение изпълнението на Общински план за развитие, подготвените и налични документи и тяхното управление и съхранение.

1.	Анализ на икономическото и социално развитие на общината.	ОПР на община Лом съдържа анализ и оценка на състоянието на водещите функционални сфери и основните процеси на развитие на общината.
2.	Цели и приоритети за развитие на общината за определен период.	Стратегическата рамка на ОПР на община Лом за периода 2007-2013 г. включва: визия, главна стратегическа цел, 4 специфични стратегически цели, 5 основни приоритета, 14 цели към отделните приоритети и 34 мерки.
3.	Индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана.	Индикативната финансова таблица за реализация на общинския план за развитие е налична като отделен раздел в рамките на ОПР.
4.	Индикатори за наблюдение и оценка на плана.	Индикаторите за наблюдение и оценка на ОПР на община Лом са обособени на две места в плана – в раздел 9 на ОПР „Индикатори за измерване на ефекта“ и към „Програмата за реализация на ОПР“. Индикаторите не са разделени отчетливо в категории – индикатори за продукти, резултати и въздействия, липсват базови и целеви стойности на индикаторите.
5.	Необходими действия по наблюдението, оценка и актуализация на плана.	Необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана са разписани в раздел 8 на ОПР „Мониторинг, оценка, контрол и актуализация на общински план за развитие“.
6.	Описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност.	Описанието на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност, е част от раздел 7 на плана „Организация, координация и реализация на дейностите за постигане на целите заложи в плана за развитие“.

7.	Програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите.	Програмата за реализация на ОПР на община Лом е многогодишна. Тя обхваща срока на действие на ОПР /2007-2013г/. и представлява по-скоро стратегия за реализация на ОПР. Не съществува ежегодна практика целите на ОПР да бъдат прецизирани в годишни програми за реализация на ОПР.
8.	Предварителна и междинна оценка на плана.	Предварителната оценка на ОПР на община Лом не е извършвана. Междинната оценка на ОПР на община Лом 2007-2013 г. е извършена през 2010 г. и е приета с Решение №641/01.12.2010 г. на Общинския съвет на Община Лом.
9.	Общинския план за развитие е приет от общинския съвет по предложение на кмета на общината.	Общинският план за развитие е приет с решение на общински съвет Лом - №449/28.02.06 г. от Протокол №48.
10.	Кмета на общината организира изграждането, поддържането и оперирането на единната информационна система за управление на регионалното развитие на територията на съответната община.	От представената информация и направената проверка не се открива наличието на информационна система за управление на регионалното развитие на територията на Общината за периода от 2007 до 2013 г.
11.	Кмета на общината представя годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие за одобряване от общинския съвет.	На оценяващия екип са представени годишни доклади за наблюдение на изпълнението на общински план за развитие на община Лом 2007 – 2013г. за 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 и 2012г.
12.	Кмета на общината осигурява публичност и прозрачност на общинския план за развитие, както и на действията по реализацията му.	Общинския план за развитие за периода 2007-2013 г. е публикуван на страницата на общината: http://adm.lom.bg/ .

13.	Общинските планове за развитие се разработват за 7-годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на областната стратегия за развитие.	Общинския план за развитие е разработен за периода 2007-2013 г.
14.	Общинският план за развитие се обсъжда и съгласува със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.	Към ОПР не са приложени документи за провеждане на обсъждания със заинтересованите страни, въпреки че такива действия са декларирани в уводната част на плана.
15.	Общинският план за развитие и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет.	Общинския план за развитие за периода 2007-2013г. е публикуван на страницата на общината: http://adm.lom.bg/ Решението на общинския съвет за приемане на общинския план за развитие не е публикувано на интернет страницата на общината.
16.	Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет доклади за резултатите от предварителната, междинната и последващата оценка на изпълнението на общинския план за развитие.	Извършено за междинна оценка. За последваща, в процес на изпълнение.
17.	Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.	Оценяващият екип няма информация дали това изискване на ППЗРР е спазено от общинска администрация Лом.

Източник: По ЗРР²² и ППЗРР²³

²² Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

²³ Обн. ДВ. бр.80 от 12 Септември 2008г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.5 от 19 Януари 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 8 Ноември 2013г.

Приложение № 3:

Проекти по оперативни програми 2007-2013 г. и Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. за които община Лом има сключени договори за финансиране

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
1	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-4.1.05-0183-C0001	Подай ръка	Община Лом	Водеща организация	223,275.00	100% БФП	01.2013 - 01.2014	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
2	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-4.2.03-0748-C0001	Деца на Лом - творят и мечтаят	Община Лом	Водеща организация	290,196.00	100% БФП	10.2009 -10.2010	Приключен	Приоритет 4, Цел 3, Мярка 2
3	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-5.1.04-0048-C0001	Звено за услуги в домашна среда – Лом	Община Лом	Водеща организация	238,168.00	100% БФП	11.2012 - 05.2014	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
4	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-5.2.06-0197-C0001	Център за настаняване от семеен тип – За по-щастливо детство	Община Лом	Водеща организация	226,236.36	100% БФП	11.2010 - 03.2012	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
5	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-5.2.07-0184-C0001	Грижа и подкрепа за нашите деца и родители в Община Лом	Община Лом	Водеща организация	163,348.00	100% БФП	11.2010 - 03.2012	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
6	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-5.2.13-0018-C0001	Защитено жилище за лица с психични разстройства - Лом	Община Лом	Водеща организация	119,449.00	100% БФП	06.2013 - 01.2015	В процес на изпълнение	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
7	ОП Развитие на човешките ресурси	И аз имам семейство	Община Лом	Партньорска организация			10.2012 -	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
	BG051PO001-5.2.11-0001-C0001						10.2013		3
8	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-7.0.07-0116-C0001	Традиции и иновации в предоставянето на социални услуги за лица с увреждания	Община Лом	Водеща организация	272,828.63	100% БФП	21 месеца	В процес на изпълнение	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
9	ОП Развитие на човешките ресурси BG 051PO001-5.2.09	Подкрепа за достоен живот	Община Лом	Партньор	320,000.00	100% БФП	2010-2013	В процес на изпълнение	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
10	ОП Административен капацитет BG051PO002-2.2.08-0052-C0001	Повишаване на квалификацията на служителите в общинската администрация	Община Лом	Водеща организация	89,736.79	100% БФП	05.2013 - 05.2014	Приключен	Приоритет 5, Цел 2, Мярка 1
11	ОП Административен капацитет BG051PO002-3.1.02-0146-C0001	Община Лом - НЕКА е в услуга за Вас!	Община Лом	Водеща организация	308,261.00	100% БФП	06.2009 - 06.2012	Приключен	Приоритет 5, Цел 2, Мярка 1
12	ОП Административен капацитет BG051PO002/12/2.2-07	Община Лом – компетентна и ефективна администрация	Община Лом	Водеща организация	88,965.57	100% БФП	9 месеца	В процес на изпълнение	Приоритет 5, Цел 2, Мярка 3
13	ОП Административен капацитет BG051PO002/13/1.3-07	Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом	Община Лом	Водеща организация	78,639.30	100% БФП	9 месеца	В процес на изпълнение	Приоритет 5, Цел 2, Мярка 3
14	ОП Регионално развитие BG161PO001-1.1.01-0140-C0001	Реконструкция и обновяване на читалища в Община Лом	Община Лом	Водеща организация	1,381,954.00	100% БФП	02.2009 - 02.2011	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3
15	ОП Регионално развитие BG161PO001-1.1.11-0042-C0001	Изграждане на ЦНСТ в град Лом	Община Лом	Водеща организация	802,768.00	100% БФП	02.2012 - 02.2014	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
16	ОП Регионално развитие BG161PO001-1.1.12-0003-	Технологично обновление на МБАЛ "Св. Николай	Община Лом	Водеща организация	3,678,757.00	93% БФП 7 соб.	01.2012 -	В процес на изпълнение	Приоритет 4, Цел 2, Мярка

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом“ в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
	C0001	чудотворец" - гр. Лом					03.2014		1
17	ОП Регионално развитие BG161PO001-1.4.02-0039-C0001	Изграждане и възстановяване на градска крайречна зона Лом	Община Лом	Водеща организация	7,657,351.00	100% БФП	10.2009 - 01.2012	Приключен	Приоритет 2, Цел 1, Мярка 6
18	ОП Регионално развитие BG161PO001-1.4.07-0011-C0001	Изготвяне на интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Лом	Община Лом	Водеща организация	484,320.00	95% БФП 5 соб.	06.2011 - 12.2013	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 1
19	ОП Регионално развитие BG161PO001-1.4.09-0004-C0001	Изграждане на зелена и достъпна градска среда в гр. Лом	Община Лом	Водеща организация	4,988,202.00	100% БФП	05.2013 - 05.2015	В процес на изпълнение	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 2
20	ОП Регионално развитие BG161PO001-5.3.02-0016-C0001	Подготовка на инвестиционни проекти включени в зоните за въздействие и постигане на готовност на Община Лом за кандидатстване през следващия програмен период 2014-2020г.	Община Лом	Водеща организация	421,369.00	100% БФП	08.2013 - 02.2015	В процес на изпълнение	Приоритет 5, Цел 2, Мярка 3
21	ОП Регионално развитие BG161PO001/1.1-01/2007/070	Санитарно и енергиен мениджмънт на ПГ "Найден Геров", ЦДГ №7 "Калинка", детска ясла №1 и І ОУ „Никола Първанов“	Община Лом	Водеща организация	4,620,878.00	100% БФП	10.2010 - 08.2012	Прекратен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3
22	ОП Регионално развитие BG161PO001/1.4-03/2008	Инфраструктурни мерки за предотвратяване на свлачищни процеси в кв. "Младеново" град Лом	Община Лом	Водеща организация	705,706.37	100% БФП	2010	Прекратен	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 3
23	ОП Околна среда BG161PO005-1.0.01-0114-C0001	Интегриран проект за управление и пречистване на води в гр. Лом	Община Лом	Водеща организация	927,120.00	100% БФП	01.2009 - 10.2011	Приключен	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 2
24	ОП Околна среда BG161PO005-2.0.01-0018-C0001	Подобряване на инфраструктурата за управление на отпадъците в	Община Лом	Водеща организация	305,400.00	100% БФП	12.2008 - 12.2011	Приключен	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 1

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
25	ПРСР мярка 321 №12/321/00493	Подобряване качеството на живот в с. Ковачица, община Лом, чрез инвестиционни интервенции върху водопроводната мрежа	Община Лом	Водеща организация	5,424,544.80	100% БФП	18 месеца	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 2
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ НА ОБЩИНА ЛОМ ПО ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ 2007-2013 Г., ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2007-2013 Г.					33,817,474.03				

Източник: ИСУН, <http://adm.lom.bg/projects.html>

Приложение № 4: Финансирани проекти на частни бенефициенти в община Лом по оперативни програми 2007-2013 г.

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
1	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-1.1.13-0063-C0001	Нови работни места и заетост за безработни младежи в "Ломско пиво" АД	ЛОМСКО ПИВО АД	214,175.00	100% БФП	10.2013 - 03.2015	Регистриран	Приоритет 3, Цел 2
2	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-1.2.03-0485-C0001	Печеливша формула - от традиционния до специализирания онлайн магазин за фураж	"БЪДИ - КОМЕРС" ЕООД	19,217.00	98% БФП 2% соб.	06.2013 - 02.2014	В процес на изпълнение	Приоритет 2, Цел 1, Мярка 3
3	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-1.2.03-0959-C0001	Заведение за бързо хранене "Розовата долина"	ДАНУБИО 2012 ЕООД	19,934.00	100% БФП	09.2013 - 01.2014	В процес на изпълнение	Приоритет 2, Цел 1, Мярка 2
4	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-2.1.16-0131-C0001	Квалифицирани работници на всички нива в сферата на хлебопроизводството и сладкарството във "ВИП СИМЕРС ГРУП" ООД	"ВИП СИМЕРС ГРУП" ООД	328,397.00	80% БФП 20% соб.	01.2013 - 03.2014	В процес на изпълнение	Приоритет 3, Цел 1
5	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-2.3.02-0224-C0001	"Оптимизиране организацията на трудовия процес и постигане на висок стандарт на здравословни и безопасни условия на труд в Ломско пиво АД"	ЛОМСКО ПИВО АД	187,184.00	100% БФП	06.2012 - 08.2013	Приключен	Приоритет 2, Цел 1, Мярка 1
6	ОП Конкурентоспособност BG161PO003-2.1.11-0157-C0001	"ЕВРОПЕЙСКО КАЧЕСТВО ОТ "СИЛПА" ООД"	СИЛПА ООД	3,515,640.00	60% БФП 40% соб.	11.2011 - 11.2012	Приключен	Приоритет 2, Цел 1, Мярка 2

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ НА ЧАСТНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ В ОБЩИНА ЛОМ ПО ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ 2007-2013 Г.				4,284,547.00				

Източник: ИСУН

Приложение № 5: Финансирани проекти на НПО бенефициенти (НПО сектор, училища, читалища и т.н.) в община Лом по оперативни програми 2007-2013 г.

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
1	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-1.1.07-0048-C00011	Да вземем живота си в свои ръце	Фондация „Рома-Лом“	172,873.00	100% БФП	04.2012 - 06.2013	В процес на изпълнение	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
2	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-4.1.05-0092-C0001	Качественото образование – гаранция за пълноправна интеграция на ромските ученици в община Лом	Професионална гимназия по производствени технологии	135,691.00	100% БФП	10.2012 - 10.2013	В процес на изпълнение	Приоритет 4, Цел 3, Мярка 3
3	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-4.2.01-0047-C0001	Заедно живеем и творим света	Първо основно училище "Никола Първанов" град Лом	49,680.00	100% БФП	06.2008 - 10.2009	Приключен	Приоритет 4, Цел 3, Мярка 3
4	ОП Развитие на човешките ресурси BG051PO001-4.2.01-0077-C0001	Младежка академия	Център за младежки инициативи	30,720.00	100% БФП	07.2008 - 10.2009	Приключен	Приоритет 4, Цел 3, Мярка 2
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ НА НПО БЕНЕФИЦИЕНТИ В ОБЩИНА ЛОМ ПО ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ 2007-2013 Г.				388,964.00				

Източник: ИСУН

Приложение № 6: Финансирани проекти на община Лом по общностни програми за периода 2007-2013 г.

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
1	ФАР ТГС България - Сърбия	Добри съседни – добри партньори	Община Лом	Водеща организация	169,608.31	100% БФП	2007	Приключен	Приоритет 2, Цел 1, Мярка 4
2	ФАР ТГС България - Сърбия	Изкуство без възраст и граници	Община Лом	Водеща организация	50,080.98	100% БФП	2007	Приключен	Приоритет 5, Цел 4, Мярка 1
3	ТГС България - Сърбия	Обновяване и създаване на дребномащабна инфраструктура и развитие на спорта в Община Лом и Градска Община Пантелей, гр. Ниш	Община Лом	Водеща организация	1,029,577.00	100% БФП	2011-2013	Приключен	Приоритет 2, Цел 1, Мярка 6
4	ТГС България - Румъния	Съвместно изграждане на центрове за развитие на трансграничен бизнес и търговия в град Лом (България) и Дабулени (Румъния)	Община Лом	Водеща организация	2,800,842.64	98% БФП 2% соб.	2012-2014	В процес на изпълнение	Приоритет 5, Цел 4, Мярка 1
5	ТГС България - Сърбия	Подобряване на регионалната достъпност в пограничен район чрез ремонт на локален път преминаващ през лозови масиви в Община Лом и Община Пантелей	Община Лом	Водеща организация	1,681,306.00	94% БФП 6% соб.	2012-2014	В процес на изпълнение	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 1

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ НА ОБЩИНА ЛОМ ПО ОБЩНОСТНИ ПРОГРАМИ					5,731,414.92				

Източник: Годишни доклади за наблюдение за 2007 – 2012 г. на изпълнението на ОПР на Община Лом 2007-2013 г., <http://adm.lom.bg/projects.html>

Приложение № 7: Финансирани проекти на община Лом по предприсъединителни фондове на ЕС за периода 2007-2013 г.

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
1	Програма ФАР	Изграждане на дневен център за възрастни на пенсионна възраст "грижа за нашите родители" - град Лом	Община Лом	Водеща организация	314,591.34	100% БФП	2007	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
1	ФАР ТГС България - Сърбия	Добри съседи – добри партньори	Община Лом	Водеща организация	169,608.31	100% БФП	2007	Приключен	Приоритет 2, Цел 1, Мярка 4
2	ФАР ТГС България - Сърбия	Изкуство без възраст и граници	Община Лом	Водеща организация	50,080.98	100% БФП	2007	Приключен	Приоритет 5, Цел 4, Мярка 1
2	Програма ФАР	Създаване на център от семеен тип за деца "Нов дом - нов шанс", град Лом	Община Лом	Водеща организация	267,565.37	100% БФП	2008	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
3	Програма ФАР	Създаване на дневен център за възрастни „Дом край Дунава“	Община Лом	Водеща организация	354,689.77	100% БФП	2009	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
5	Програма ФАР	Подобряване на положението и включване на етнически малцинства в неравностойно положение със специална насоченост към ромите	Община Лом	Водеща организация	277,231.00	100% БФП	2008	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 2

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
6	САПАРД	Рехабилитация на ул. Дружба, кв. Момин брод	Община Лом	Водеща организация	98,048.00	100% БФП	2009	Приключен	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ НА ОБЩИНА ЛОМ ПО ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНИ ФОНДОВЕ НА ЕС					1,579,690.85				

Източник: Годишни доклади за наблюдение за 2007 – 2012 г. на изпълнението на ОПР на Община Лом 2007-2013 г, <http://adm.lom.bg/projects.html>

Приложение № 8: Финансирани проекти на община Лом по национални програми и финансови инструменти за периода 2007 – 2013 г.

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
1	ПКЗНБАК	Водоснабдяване с. Долно Линево	Община Лом	Водеща организация	111,324.00	100% БФП	2007	Приключен	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2
2	Програма „Красива България“	Реконструкция на спортна зала “Балканиада”	Община Лом	Водеща организация	140,000.00	100% БФП	2007	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3
3	Програма „Красива България“	Текущ ремонт на фасада на Дневен център за възрастни хора на пенсионна възраст „Грижа за нашите родители” гр. Лом	Община Лом	Водеща организация	33,526.00	50% БФП 50% соб.	2012	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3
4	Програма „Красива България“	Ремонт покрив на Център за социална рехабилитация и интеграция и ЦДГ №12 „Звънче”, гр. Лом	Община Лом	Водеща организация	70,341.00	50% БФП 50% соб.	2012	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3
5	Програма „Красива България“	Обновяване площад с. Сталийска махала	Община Лом	Водеща организация	120,668.00	10% БФП 90% соб.	2009	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 2
6	Програма „Красива България“	„Изграждане на кухненски блок за нуждите на Дом за възрастни хора с физически увреждания, местност „Бахчите”, с. Орсоля, община Лом”	Община Лом	Водеща организация	150 901,50	80% БФП, 20 % соб. принос	2013	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3
7	ПУДООС	Водоснабдяване на с. Сливата	Община Лом	Водеща организация	300,000.00	100% БФП	2007	Приключен	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2
8	ПУДООС	Уличен канализационен колектор кв. “Боруна” - II-ри етап	Община Лом	Водеща организация	1,454,000.00	100% БФП	2009	Приключен	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2
9	ПУДООС	Естетизация на терен за традиционни конни надбягвания	Община Лом	Водеща организация	9,998.40	100% БФП	2012	Приключен	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 1

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом” в изпълнение на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-173 от 25.11.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
10	Фонд "Рехабилитация и социална интеграция"	Разкриване на адаптирано работно място в рехабилитационно-информационен център за хора с увреждания в град Лом	Община Лом	Водеща организация	11,050.44	53% БФП 47% соб.	2007	Приключен	Приоритет 3, Цел 2
11	МРРБ, РПИ	Уличен канализационен колектор кв. "Боруна" - I-ви етап	Община Лом	Водеща организация	1,454,000.00	100% БФП	2008	Приключен	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2
12	МРРБ	Укрепване брега на река Дунав в района на градската част на гр. Лом	Община Лом	Водеща организация	12,000,000.00	100% БФП	2008	Приключен	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 3
13	МРРБ	Уличен канализационен колектор кв. "Боруна" - II-ри етап	Община Лом	Водеща организация	1,700,000.00	100% БФП	2008	Приключен	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2
14	ЦОИДУЕМ	Училищна дъга	Община Лом, СОУ „Отец Паисий“	Водеща организация	17,875.40	100% БФП	10 месеца	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
15	ЦОИДУЕМ	Заедно спортуваме и творим	Община Лом	Водеща организация	18,024.57	100% БФП	01.2011 – 09.2011	Приключен	Приоритет 4, Цел 3, Мярка 2
16	МТСП	Реконструкция на дом за възрастни хора с умствена изостаналост – гр. Лом, местността "Чучурката"	Община Лом	Водеща организация	428,000.00	100% БФП	2007	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
17	МТСП	Обществена трапезария - Лом	Община Лом	Водеща организация	74,227.50	100% БФП	2009-2013	Приключен	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3
18	СИФ	Изграждане на битова канализация по ул. "Симеон", ул. "Артанес" и "Лозенград"	Община Лом	Водеща организация	424,140.00	80% БФП 20% соб.	2008	Приключен	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2
19	Агенция по заетостта	Национална програма "От социални помощи към осигуряване на заетост"	Община Лом	Водеща организация	249,478.22	100% БФП	2009-2011	Приключен	Приоритет 3, Цел 2
20	Агенция по	Групи за неотложни аварийни	Община Лом	Водеща	262,227.79	100% БФП	2009-	Приключен	Приоритет 3,

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
	заетостта	работи при зимни условия		организация			2011		Цел 2
21	Агенция по заетостта	Социални услуги в семейна среда	Община Лом	Водеща организация	16,513.00	100% БФП	2009	Приключен	Приоритет 3, Цел 2
22	Агенция по заетостта	Заетост и професионална обучение на хора с трайни увреждания	Община Лом	Водеща организация	10,162.60	100% БФП	2009-2011	Приключен	Приоритет 3, Цел 2
23	Агенция по заетостта	Договор за стаж след квалификационно обучение	Община Лом	Водеща организация	12,217.20	100% БФП	2011	Приключен	Приоритет 3, Цел 2
24	Агенция по заетостта	Старт на кариерата	Община Лом	Водеща организация	3,960.81	100% БФП	2011	Приключен	Приоритет 3, Цел 2
25	МОН	Санитарне фасади II ОУ "Константин Фотинов"	Община Лом	Водеща организация	206,558.00	100% БФП	2008	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3
26	НП „Оптимизация на училищната мрежа“	Оптимизиране на училищната мрежа	Община Лом	Водеща организация	300,000.00	100% БФП	2008	Приключен	Приоритет 4, Цел 3, Мярка 2
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ НА ОБЩИНА ЛОМ ПО НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ И ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ					20,038,698.93				

Източник: Годишни доклади за наблюдение за 2007 – 2012 г. на изпълнението на ОПР на Община Лом 2007-2013 г., <http://adm.lom.bg/projects.html>

Приложение № 9: Финансирани проекти на община Лом по други наднационални финансови инструменти за периода 2007-2013 г.

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
2	МТСП - Световна банка	Община Лом – в грижа за децата	Община Лом	Водеща организация	691,092.00	100% БФП	2011-2013	Приключен	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ НА ОБЩИНА ЛОМ ПО ДРУГИ НАДНАЦИОНАЛНИ ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ					1,367,852.00				

Източник: Годишни доклади за наблюдение за 2007 – 2012 г. на изпълнението на ОПР на Община Лом 2007-2013 г, <http://adm.lom.bg/projects.html>

Приложение № 10: Финансирани проекти на община Лом със собствени средства за периода 2007-2013 г.

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Бенефициент	Роля на Община Лом	Обща стойност на финансиране (лв.)	Източници на финансиране (%)	Период	Статус	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка
1	Община Лом	Изграждане на битова канализация, водопровод и пътна настилка по ул. „Хаджи Димитър” – I етап	Община Лом	Водеща организация	228,000.00	100% соб.	2007	Приключен	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2
2	Община Лом	Изграждане на битова канализация, водопровод и пътна настилка по ул. „Хаджи Димитър” – II етап	Община Лом	Водеща организация	200,000.00	100% соб.	2008	Приключен	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ НА ОБЩИНА ЛОМ СЪС СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА					428,000.00				

Източник: Годишни доклади за наблюдение за 2007 – 2012 г. на изпълнението на ОПР на Община Лом 2007-2013 г, <http://adm.lom.bg/projects.html>

Приложение № 11: Разработени, но нереализирани проекти на община Лом за периода 2007-2013 г.

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Стойност, лв.	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка	Статус
1	ФАР	Изграждане на техническа инфраструктура на средна и ниска част с концентрация на ромско население в кв. "Младеново" град Лом	1,682,013.80	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 2	Проектът не е финансиран
2	ОПРР	Реконструкция и модернизация на социалната инфраструктура в община Лом - Дом за стари хора и Дом за деца "Милосърдие" град Лом	2,136,579.00	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3	Проектът е одобрен, но не е финансиран
3	ТГС България - Румъния	Дунав – коридор на възможностите	757,043.12	Приоритет 5, Цел 4, Мярка 1	Проектът не е финансиран
4	ТГС България - Румъния	Стимулиране на трансграничното сътрудничество в българо-румънския регион – област Монтана, община Лом и област Долж – чрез стратегически планирания на културното и екотуристическото развитие	615,675.73	Приоритет 5, Цел 4, Мярка 1	Проектът не е финансиран
5	Красива България	Ремонт площад на с. Трайково	128,868.00	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 2	Проектът не е финансиран
6	Красива България	Детски комплекс "Калинка" - ЦДГ №7 и ДЯ №1	188,439.00	Приоритет 4, Цел 1, Мярка 3	Проектът не е финансиран
7	Красива България	Общински социален комплекс за предоставяне на услуги за възрастни хора в град Лом	995,866.00	Приоритет 4, Цел 2, Мярка 3	Проектът не е финансиран
8	Национален доверителен еко фонд	Повишаване на енергийната ефективност на Корпус Г1-Плувен басейн и физкултурен салон в І ОУ "Никола Първанов" в гр. Лом	383,544.97	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 3	Договорът е прекратен
9	Международен фонд "Козлодуй"	Подобряване условията на живот в Дом за възрастни хора с умствена изостаналост „Св. Георги Победоносец” - местност „Чучурката	98,163.64	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 3	Неодобрен
10	Международен фонд "Козлодуй"	Енергийни мерки в „Дом за възрастни хора с физически увреждания” с. Орсоя	98,163.64	Приоритет 1, Цел 2, Мярка 3	Няма получен отговор
11	ПУДООС	Почистване коритото на реката и обособяване на зона за отдих върху терен с вековни дървета в местността „Кратка падина” и път водещ към Добридолски манастир Кметство Добри Дол, община Лом	9,964.80	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 1	Проектът не е финансиран
12	ПУДООС	Създаване на зона за отдих в централна част на кметство Орсоя, община Лом	4,489.82	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 1	Проектът не е финансиран
13	ПУДООС	Зона за отдих в централната градинка на с. Замфир, община Лом	9,989.74	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 1	Проектът не е финансиран

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Стойност, лв.	Съответствие с ОПР - Приоритет, Цел, Мярка	Статус
14	ПУДООС	Естетизация на общински терен и създаване на зона за отдих в централна част на кметство Станево, община Лом	7,126.20	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 1	Проектът не е финансиран
15	ПУДООС	Почистване и възстановяване на замърсени площи пред сградата на кметство с Трайково, община Лом	9,986.74	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 1	Проектът не е финансиран
16	ПУДООС	Естетизиране на централен парк и обособяване на зона за отдих с. Долно Линево, община Лом	9,891.94	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 1	Проектът не е финансиран
17	ПУДООС	Създаване на зона за отдих в централна част на кметство с. Сливата, община Лом	7,126.20	Приоритет 1, Цел 3, Мярка 1	Проектът не е финансиран
18	ОПРР	Устойчиво развитие на туризма чрез реклама и маркетинг на дестинация „Белоградчик-Лом-Димово	484,770.00	Приоритет 2, Цел 1, Мярка 2	Проектът не е финансиран

Източник: Годишни доклади за наблюдение за 2007 – 2012 г. на изпълнението на ОПР на Община Лом 2007-2013 г.

Приложение № 12: Нереализирани проекти от Програмата за реализация на ОПР 2007-2013 г. на община Лом

№	Финансираща програма	Наименование на проекта	Стойност, лв.
1	ТГС България - Сърбия	Добри съседни – бизнес партньори	586,747.04
2	ТГС България - Румъния	Магията на изкуството	97,517.68
3	ТГС България - Румъния	Дунав – коридор на възможностите	757,043.12
4	ТГС България - Румъния	Стимулиране на трансграничното сътрудничество в българо-румънския регион – област Монтана, община Лом и област Долж – чрез стратегически планирания на културното и екотуристическото развитие	615,675.73
5	ОПРР	Реконструкция и модернизация на социалната инфраструктура в община Лом - Дом за стари хора и Дом за деца "Милосърдие" град Лом	2,136,579.00
6	ФАР	Изграждане на техническа инфраструктура на средна и ниска част с концентрация на ромско население в кв. "Младеново" град Лом	1,682,013.80
7	Красива България	Общински социален комплекс за предоставяне на услуги за възрастни хора в град Лом	995,866.00
8	Красива България	Ремонт площад на с. Трайково	128,868.00
9	ТГС Румъния-България	Реконструкция и рехабилитация на път водещ до Добридолския манастир, село Добри дол, община Лом	960,000.00
10	ПУДООС	Изграждане на канализационен колектор по ул."Дунавска"	860,000.00
11	Програма за отпускане на безвъзмездна помощ за проекти на местно равнище от Посолство Япония	Подобряване условията на живот в Дом за възрастни хора с умствена изостаналост „Св. Георги Победоносец“-местност „Чучурката“	152,406.10
12	ПРСР	Придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на община Лом	153,350.00
13	ОПРР	Възстановяване на културни, исторически и технически места и обекти. Приспособяването им за бъдещо използване като туристически обекти	1,000,000.00

Източник: Годишни доклади за наблюдение за 2007 – 2012 г. на изпълнение то на ОПР на Община Лом 2007-2013 г., Програма за реализация на ОПР 2007-2013 г. на община Лом

Приложение № 13 А и Б: Индикативен размер на планираните средства по мерки към отделните приоритети на ОПР за периода 2007-2013 г. и % на изпълнение на инд.бюджет.

Приложение 13 А

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	Източници на финансиране						Бенефициент	% на изпълнение
		Изпълнено / в процес на изпълнение 2007-2013г.							
		Общински и държавен бюджет и др. (ПУДООС, КБ и др.), хил.лв.	ФАР, САПАРД и друга чуждестранна и донорска помощ, хил.лв.	Оперативни програми (ИСУН)		ПРСР (ДФЗ) , хил.лв.	Частни средства, хил. лв.		
Община, хил. лв.	Други, хил.лв.								
ОБЩО ЗА ОПР	303,690.53	48,288.27	8,522.06	28,111.20	3,201.19	5,424.54	1,472.32		31.29%
Приоритет 1 - Възстановяване и развитие на инфраструктура, допринасяща за засилване на местната конкурентноспособност									
Общо за Приоритет 1	240,415.51	38,510.35	1,678.48	6,926.43	0.00	0.00	0.00		19.60%
Цел 1: Развитие и реконструкция на „Пристанищен комплекс“ Лом и създаване на условия за привличане на инвестиции									
Мярка 1. Рехабилитация, реконструкция и модернизация на порт Лом инвестиции в пристанище Лом, като част от Пан европейски транспортен коридор №VII	45,962.01	61.70						Община Лом	0.13%
Цел 2: Подобряване на транспортната инфраструктура, рехабилитация на уличната настилка и благоустройство на жилищните квартали									
Мярка 1: Подобряване (развитие и модернизация) елементите на техническата инфраструктура с оглед повишаване качеството на предоставяните услуги	24,682.57	3,137.35	1,678.48					Община Лом	19.51%
Мярка 2: Рехабилитация на водоподаваща, водопреносна и канализационна мрежа	35,413.24	16,450.02						Община Лом	46.45%
Мярка 3: Развитие на електроенергийната система и внедряване на енергоспестяващи и енергозаменящи технологии – енергийна ефективност	55,977.81	334.99						Община Лом	0.60%
Цел 3: Осигуряване на устойчиви дейности по управление на отпадъците и опазването на околната среда и въвеждане на интегрирана система за управление на отпадъците									
Мярка 1: Ефективно управление на отпадъците	16,037.81	1,635.92		305.40				Община Лом	12.10%

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	Източници на финансиране						Бенефициент	% на изпълнение
		Изпълнено / в процес на изпълнение 2007-2013г.							
		Общински и държавен бюджет и др. (ПУДООС, КБ и др.), хил.лв.	ФАР, САПАРД и друга чуждестранна и донорска помощ, хил.лв.	Оперативни програми (ИСУН)		ПРСР (ДФЗ) , хил.лв.	Частни средства, хил. лв.		
Община, хил. лв.	Други, хил.лв.								
Мярка 2: Подобряване на качеството на околната среда	2,796.84			5,915.32				Община Лом	211.50%
Мярка 3: Предпазване от рискове и укрепване на свлачища	59,545.24	16,890.37		705.71				Община Лом	29.55%
Приоритет 2: Преструктуриране на икономиката на основата на знанието за достигането на евростандартите на ниво общ европейски пазар									
Общо за Приоритет 2	16,380.08	0.00	1,199.19	7,657.35	2,335.33	0.00	1,406.64		76.91%
Цел 1. Насърчаване на предприемачеството на територията на общината, инвестиции в областта на еко-земеделие, лека и преработвателна промишленост за достигане на евростандарти на ниво общ европейски пазар на основата на знанието									
Мярка 1: Локални инвестиции, пряка помощ и схеми за подпомагане в подкрепа на предприемачи, малки и средни предприятия за повишаване на производителността и конкурентноспособността	488.96				187.18			"Ломско пиво" АД	38.28%
Мярка 2: Прилагане на местни инструменти, стимулиращи развитието на малките и средни предприятия	1,564.66				2,129.32		1,406.26	"Данубио 2012" ЕООД; "Силпа" ООД	225.96%
Мярка 3: Подобряване на бизнес услугите и подпомагане създаването и усвояването на иновации, в това число и трансфер на технологии	48.90				18.83		0.38	"Бъди комерс" ЕООД	39.30%
Мярка 4: Стимулиране и развитие на селското стопанство, като суровинна база на преработвателната промишленост и въвеждане на съвременни технологии за ефективност и подобряване на икономическото състояние на ломските села	6,297.77		169.61					Община Лом	2.69%

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	Източници на финансиране						Бенефициент	% на изпълнение
		Изпълнено / в процес на изпълнение 2007-2013г.							
		Общински и държавен бюджет и др. (ПУДООС, КБ и др.), хил.лв.	ФАР, САПАРД и друга чуждестранна и донорска помощ, хил.лв.	Оперативни програми (ИСУН)		ПРСР (ДФЗ) , хил.лв.	Частни средства, хил. лв.		
Община, хил. лв.	Други, хил.лв.								
Мярка 5: Създаване на регионални клъстери и мрежи	19.56								0.00%
Мярка 6: Развитие на туризма и опазване на културното наследство за повишаване конкурентноспособността и икономическата активност .	7,960.23		1,029.58	7,657.35				Община Лом	109.13%
Приоритет 3: Адаптиране на човешките ресурси към местния пазар на труда и интеграция на маргинализирани групи за подобряване качеството на живот									
Общо за Приоритет 3	6,317.33	565.61	0.00	0.00	476.89	0.00	65.68		17.54%
Цел 1: Повишаване качеството на образованието и придобитата професионална квалификация	704.10				262.72		65.68	"ВИП СИМЕРС ГРУП" ООД	46.64%
Цел 2: Интегриране на маргинализирани групи за постигане на по-висока пригодност за заетост и по-добра адаптивност към променящите се условия на труд и подобряване на социалната им реализация	5,613.23	565.61			214.18			"Ломско пиво" АД, Община Лом	13.89%
Приоритет 4: Градско развитие и околна среда									
Общо за Приоритет 4	35,637.18	9,049.30	2,849.49	12,540.45	388.96	5,424.54	0.00		84.89%
Цел 1: Развитие на града и намаляване на диспропорциите между селските райони /кметства/ и административния център Лом									
Мярка 1: Създаване на териториално устройствени, градоустройствени и геодезически планове на населените места от общината, основа за обслужване на собствеността и реализиране на инвестиционни инициативи	195.58	396.31		460.10				Община Лом	437.88%

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	Източници на финансиране						Бенефициент	% на изпълнение
		Изпълнено / в процес на изпълнение 2007-2013г.							
		Общински и държавен бюджет и др. (ПУДООС, КБ и др.), хил.лв.	ФАР, САПАРД и друга чуждестранна и донорска помощ, хил.лв.	Оперативни програми (ИСУН)		ПРСР (ДФЗ) , хил.лв.	Частни средства, хил. лв.		
Община, хил. лв.	Други, хил.лв.								
Мярка 2. Постигане на териториален баланс и съвременно ниво на развитие на града и кметствата, обособени с градоустройствени проблеми и проблеми в развитието	2,258.98	561.45				5,424.54		Община Лом	264.99%
Мярка 3: Оптимизиране и ефективно използване на социалната инфраструктура	11,641.10	4,540.60	1367.852	6,002.83				Община Лом	102.32%
Цел 2. Развитие на социалните услуги. Осигуряване на достъпни и качествени здравна помощ и здравословна жизнена среда за населението на община Лом									
Мярка 1. Подобряване на достъпа до здравни услуги. Постигане на по-добра здравна профилактика сред населението и подрастващото поколение	8,018.90	1,730.53		3,421.24				Община Лом	64.25%
Мярка 2. Осигуряване на здравословна жизнена среда	7,359.79	78.27	277.23					Община Лом	4.83%
Мярка 3: Насърчаване на социалната интеграция и на равните възможности	2,010.59	1,175.01	1,204.41	2,366.07	172.87			Община Лом, Фондация „Рома-Лом“	244.62%
Цел 3: Създаване и предлагане на адекватно образование в Община Лом и постигане на ефективни обучителни услуги									
Мярка 1: Постигане на ефективното управление на наличните общински ресурси в образованието и оптималното им използване	39.12								0.00%
Мярка 2: Повишаване качеството на предлаганите образователни услуги	1,936.27	537.27		290.20	30.72			Община Лом	44.32%
Мярка 3: Развиване на таланти, интегриране на малцинствени групи и на деца със специфични образователни	191.67				185.37			ПГПТ - гр. Лом, ИОУ "Никола	96.71%

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	Източници на финансиране						Бенефициент	% на изпълнение
		Изпълнено / в процес на изпълнение 2007-2013г.							
		Общински и държавен бюджет и др. (ПУДООС, КБ и др.), хил.лв.	ФАР, САПАРД и друга чуждестранна и донорска помощ, хил.лв.	Оперативни програми (ИСУН)		ПРСР (ДФЗ) , хил.лв.	Частни средства, хил. лв.		
Община, хил. лв.	Други, хил.лв.								
потребности в училище								Първанов" гр. Лом	
Мярка 4: Прилагане на стратегии за учене през целия живот, включително подобряване и ефективността на системата за образование и обучение	645.42								∞
Цел 4: Осигуряване на устойчивост на селищната мрежа и изграждане на качествена селищна и градска среда, гарантираща балансирано социално-икономическо и екологическо развитие и повишен жизнен стандарт									
Мярка 1: Подобряване на екологичното състояние на територии с натрупани екологични проблеми и балансирано социално икономическо развитие	1,339.74	29.85						Община Лом	2.23%
Приоритет 5: Изграждане на общински капацитет и развитие на местното самоуправление									
Общо за Приоритет 5	4,940.43	163.01	2,794.91	986.97	0.00	0.00	0.00		79.85%
Цел 1: Усъвършенстване управлението на финансите и общинската собственост на територията на Община град Лом – подготовка за финансова децентрализация (Финансово управление на общината)									
Мярка 1: Прилагане на съвременни системи за финансово управление и контрол за целесъобразното разходване на бюджетните средства	7.82								0.00%
Мярка 2: Повишаване събираемостта на дължимите неданъчни приходи	27.38								0.00%
Цел 2: Постигане на по-добро и по-ефективно обслужване на гражданите и бизнеса									
Мярка 1: Усъвършенстване организацията на управление и работа в общинската администрация	58.67	54.27		398.00				Община Лом	770.80%
Мярка 2: Повишаване информираността на гражданите и прозрачността на работа	27.38							Община Лом	∞

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	Източници на финансиране						Бенефициент	% на изпълнение
		Изпълнено / в процес на изпълнение 2007-2013г.							
		Общински и държавен бюджет и др. (ПУДООС, КБ и др.), хил.лв.	ФАР, САПАРД и друга чуждестранна и донорска помощ, хил.лв.	Оперативни програми (ИСУН)		ПРСР (ДФЗ) , хил.лв.	Частни средства, хил. лв.		
Община, хил. лв.	Други, хил.лв.								
на местната власт									
Мярка 3: Усилване на капацитета и подобряване координацията за управление на средства от структурните фондове на ЕС на местно и областно ниво и изграждане на партньорство	526.12			588.97				Община Лом	111.95%
Цел 3: Развитие на интегрирано междуобщинско сътрудничество									
Мярка 1: Междуобщинско развитие, сътрудничество, партньорство и включване в национална мрежа	1,183.28								∞
Цел 4: Развитие на сътрудничеството за европейско териториално сближаване, задълбочаване на партньорството и добросъседството за постигане на развитие									
Мярка 1: Развитие на трансгранично сътрудничество	1,994.95	108.74	2,794.91					Община Лом	145.55%
Мярка 2: Развитие на транснационално сътрудничество	1,114.82								∞

Източник: Приложения от №3 до №10, Капиталови програми на община Лом за периода 2007-2013 г., Годишни доклади за наблюдение за 2007 – 2012 г. на изпълнението на ОПР на Община Лом 2007-2013 г, <http://adm.lom.bg/projects.html>

Приложение 13 Б

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителят няма информация за разходвания финансов ресурс
ОБЩО ЗА ОПР	303,690.53	31.29%		
Приоритет 1 - Възстановяване и развитие на инфраструктура, допринасяща за засилване на местната конкурентноспособност				
Общо за Приоритет 1	240,415.51	19.60%		
Цел 1: Развитие и реконструкция на „Пристанищен комплекс“ Лом и създаване на условия за привличане на инвестиции				
Мярка 1. Рехабилитация, реконструкция и модернизация на порт Лом инвестиции в пристанище Лом, като част от Пан европейски транспортен коридор №VII	45,962.01	0.13%	КП 2007г.: Придобиване на ДМА: Икономически дейности и услуги - изграждане на инфраструктурни проекти;	Рехабилитация М.П. Пристанищен комплекс Лом - II – 11.
Цел 2: Подобряване на транспортната инфраструктура, рехабилитация на уличната настилка и благоустройство на жилищните квартали				
Мярка 1: Подобряване (развитие и модернизация) елементите на техническата инфраструктура с оглед повишаване качеството на предоставяните услуги	24,682.57	19.51%	Проект 1: Подобряване на регионалната достъпност в пограничен район чрез ремонт на локален път преминаващ през лозови масиви в Община Лом и Община Панталей; Проект 2: Рехабилитация на ул. Дружба, кв. Момин брод; КП 2007г., 2008г., 2009г., 2010г., 2011г., 2012г., 2013г.: Основен ремонт на ДМА: Икономически дейности и услуги; КП 2007г., 2008г., 2009г., 2010г., 2011г., 2012г.: Придобиване на ДМА: ЖС, БКС и ООС - изграждане на инфраструктурни обекти;	Ремонт на IV път Лом - Замфир - Трайково; ОР улици гр. Лом и кв. Младеново; Осветление на улици в села; Рехабилитация на настилки и тротоари; Вертикална и хоризонтална пътна маркировка; Реконструкция на спирки; ОР местен път (Лом - м. "Садовете"); ОР Ковачица – Станево.
Мярка 2: Рехабилитация на водоподаваща, водопреносна и канализационна мрежа	35,413.24	46.45%	Проект 1: Водоснабдяване с. Долно Линево; Проект 2: Водоснабдяване на с. Сливата; Проект 3: Уличен канализационен колектор кв. "Боруна" - I-ви и II-ри етап; Проект 4: Изграждане на битова канализация по ул. "Симеон", ул. "Артанес" и "Лозенград"; Проект 5: Изграждане на битова канализация, водопровод и пътна настилка по ул. „Хаджи Димитър“ – I и II етап;	Технологичен сондаж с. Долно Линево; Водоснабдяване с. Сливата;

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителя няма информация за разходвания финансов ресурс
			КП 2007г., 2008г., 2009г., 2010г., 2011г., 2012г., 2013г.: Придобиване на ДМА: ЖС, БКС и ООС - изграждане на инфраструктурни обекти; КП 2011г., 2012г., 2013г.: Основен ремонт на ДМА: ЖС, БКС и ООС;	
Мярка 3: Развитие на електроенергийната система и внедряване на енергоспестяващи и енергозаменящи технологии – енергийна ефективност	55,977.81	0.60%	КП 2007г., 2008г., 2009г.: Придобиване на ДМА: Образование; КП 2007г.: Придобиване на ДМА: Здравеопазване; КП 2007г.: Придобиване на ДМА: Почивно дело, култура, религиозни дейности; КП 2011г.: Основен ремонт на ДМА: ЖС, БКС и ООС; КП 2007г., 2010г.: Придобиване на ДМА: ЖС, БКС и ООС;	През 2008 г. Община Лом, е провела тръжни процедури за избор на проектант за изготвяне на технически проекти, избор на консултанти за подготовка на енергийни одити на сградите и избор на консултанти за подготовка на апликационните форми към инвестиционните проекти. През 2009 г. са предприети следните действия: - Извършени обследвания и изготвени одитни доклади на сгради общинска собственост; -Разработена програма за енергийна ефективност за 2010-2013 г.; -Проведени срещи и разяснителни кампании сред подрастващите; -Демонстрация на уреди и съоръжения за замерване на ветровия и слънчев потенциал в Община Лом от "ПРО ЕКО ЕНЕРГИЯ"ООД на брега на р. Дунав; -Сформирано Звено за управление на енергията – ЗУЕ в Община Лом; -Проведени информационна кампания насочена към младото поколение „Дни на интелигентната енергия“; В сградата на Община Лом е било открито Пилотно Бюро за комплексни информационни услуги по енергийна ефективност.
Цел 3: Осигуряване на устойчиви дейности по управление на отпадъците и опазването на околната среда и въвеждане на интегрирана система за управление на отпадъците				
Мярка 1: Ефективно управление на отпадъците	16,037.81	12.10%	Проект 1: Подобряване на инфраструктурата за управление на отпадъците в община Лом; Проект 2: Естетизация на терен за традиционни конни надбягвания; Проект 3: Усъвършенстване на системата за	През 2009 г. е учредено ОП „Чистота-Лом“ и приет правилник за неговата дейност;

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителя няма информация за разходвания финансов ресурс
			организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци, с цел обхващане населението на Община Лом; КП 2011г., 2012г., 2013г.: Придобиване на ДМА: ЖС, БКС и ООС - придобиване на друго оборудване, машини и съоръжения;	
Мярка 2: Подобряване на качеството на околната среда	2,796.84	211.50%	Проект 1: Изграждане на зелена и достъпна градска среда в гр. Лом; Проект 2: Интегриран проект за управление и пречистване на води в гр. Лом;	
Мярка 3: Предпазване от рискове и укрепване на свлачища	59,545.24	29.55%	Проект 1: Инфраструктурни мерки за предотвратяване на свлачищни процеси в кв. "Младеново" град Лом; Проект 2: Укрепване брега на река Дунав в района на градската част на гр. Лом; КП 2008г., 2009г.: Придобиване на ДМА: ЖС, БКС и ООС - изграждане на инфраструктурни обекти; КП 2010г., 2011г., 2012г., 2013г.: Придобиване на ДМА: Отбрана и сигурност - изграждане на инфраструктурни проекти;	Укрепване на брега на р. Дунав; ИГП и РП - понижаване подпочвени води кв. Младеново; Подпорна стена на ул. "6-ти септември"
Приоритет 2: Преструктуриране на икономиката на основата на знанието за достигането на евростандартите на ниво общ европейски пазар				
Общо за Приоритет 2	16,380.08	76.91%		
Цел 1. Насърчаване на предприемачеството на територията на общината, инвестиции в областта на еко-земеделие, лека и преработвателна промишленост за достигане на евростандартите на ниво общ европейски пазар на основата на знанието				
Мярка 1: Локални инвестиции, пряка помощ и схеми за подпомагане в подкрепа на предприемачи, малки и средни предприятия за повишаване на производителността и конкурентноспособността	488.96	38.28%	Проект 1: "Оптимизиране организацията на трудовия процес и постигане на висок стандарт на здравословни и безопасни условия на труд в Ломско пиво АД";	Общинската администрация е разработила маркетингова стратегия на Община Лом, извършено е било проучване и анализ на бизнес средата, изготвен е бизнес справочник и създаден уебсайт с информация за финансиращи програми и проекти.
Мярка 2: Прилагане на местни инструменти, стимулиращи	1,564.66	225.96%	Проект 1: Заведение за бързо хранене "Розовата долина";	Разработена маркетингова стратегия на Община Лом, извършено проучване и анализ на бизнес средата, изготвен

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителя няма информация за разходвания финансов ресурс
развитието на малките и средни предприятия			Проект 2: "ЕВРОПЕЙСКО КАЧЕСТВО ОТ "СИЛПА" ООД";	бизнес справочник и създаден уебсайт с информация за финансиращи програми и проекти, в резултат на което 45 на брой местни фирми, са получили помощ за информационни/консултантски дейности; 10 на брой услуги, оказани на местни предприемачи.
Мярка 3: Подобряване на бизнес услугите и подпомагане създаването и усвояването на иновации, в това число и трансфер на технологии	48.90	39.30%	Проект 1: Печеливша формула - от традиционния до специализирания онлайн магазин за фураж;	
Мярка 4: Стимулиране и развитие на селското стопанство, като суровинна база на преработвателната промишленост и въвеждане на съвременни технологии за ефективност и подобряване на икономическото състояние на ломските села	6,297.77	2.69%	Проект 1: Добри съседи – добри партньори;	Предприети са били действия по реализиране на дейности за осигуряване и форма на подпомагане на земеделски производители и представители на МСП при разработване и усвояване на средства по схеми за финансиране на подхода ЛИДЕР на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.
Мярка 5: Създаване на регионални клъстери и мрежи	19.56	0.00%		
Мярка 6: Развитие на туризма и опазване на културното наследство за повишаване конкурентноспособността и икономическата активност .	7,960.23	109.13%	Проект 1: Изграждане и възстановяване на градска крайречна зона Лом; Проект 2: Обновяване и създаване на дребномащабна инфраструктура и развитие на спорта в Община Лом и Градска Община Пантелей, гр. Ниш;	
Приоритет 3: Адаптиране на човешките ресурси към местния пазар на труда и интеграция на маргинализирани групи за подобряване качеството на живот				
Общо за Приоритет 3	6,317.33	17.54%		
Цел 1: Повишаване качеството на образование то и придобитата професионална квалификация	704.10	46.64%	Проект 1: Квалифицирани работници на всички нива в сферата на хлебопроизводството и сладкарството във "ВИП СИМЕРС ГРУП" ООД;	Проведени са активни мерки на пазара на труда (1бр.); предприети и организирани квалификационни курсове за специални групи (1бр.); предоставени консултации и съвети

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителя няма информация за разходвания финансов ресурс
				(86 бр.); лица преминали през обучение за нова професия, усъвършенстване на притежаваната квалификация, обучение за ключови знания и умения (16р.) Общинската администрация е осигурила работа на 671 лица в изпълнението на различни дейности – поддръжка сгради и инсталации, социални дейности, лятна поддръжка гробищен парк, залесяване, почистване на обходни канали, строително-ремонтни работи, НООРОС и др.
Цел 2: Интегриране на маргинализирани групи за постигане на по-висока пригодност за заетост и по-добра адаптивност към променящите се условия на труд и подобряване на социалната им реализация	5,613.23	13.89%	Проект 1: Нови работни места и заетост за безработни младежи в "Ломско пиво" АД; Проект 2: Разкриване на адаптирано работно място в рехабилитационно - информационен център за хора с увреждания в град Лом; Проект 3: НП "От социални помощи към осигуряване на заетост"; Проект 4: Групи за неотложни аварийни работи при зимни условия; Проект 5: Социални услуги в семейна среда; Проект 6: Заетост и професионална обучение на хора с трайни увреждания; Проект 7: Договор за стаж след квалификационно обучение; Проект 8: Старт на кариерата;	Наети 3 лица по Програма „Договор за стаж след квалификационно обучение“ по чл. 41 и чл.46 от ЗНЗ; По НП „Старт на кариерата“ е включено 1 лице до 29 години, завършило висше образование.
Приоритет 4: Градско развитие и околна среда				
Общо за Приоритет 4	35,637.18	84.89%		
Цел 1: Развитие на града и намаляване на диспропорциите между селските райони /кметства/ и административния център Лом				
Мярка 1: Създаване на териториално устройствени, градоустройствени и геодезически планове на населените места от	195.58	437.88%	Проект 1: Изготвяне на интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Лом; КП 2007г., 2008г.: Придобиване на ДМА: ЖС, БКС и ООС - ППР;	Инвестиционен проект ВК с. Замфир, кв. Младеново; ППР - нов гробищен парк Лом; Парцеларен план за довеждащ водопровод до с. Долно Линево; Кадастрален план и оцифряване с. Ковачица.

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителя няма информация за разходвания финансов ресурс
общината, основа за обслужване на собствеността и реализиране на инвестиционни инициативи			КП 2011г.: Придобиване на ДМА: общи държавни служби - ППР; КП 2012г.: Придобиване на нематериални ДА: общи държавни служби - ППР	
Мярка 2. Постигане на териториален баланс и съвременен ниво на развитие на града и кметствата, обособени с градоустройствени проблеми и проблеми в развитието	2,258.98	264.99%	Проект 1: Подобряване качеството на живот в с. Ковачица, община Лом, чрез инвестиционни интервенции върху водопрееносната мрежа; Проект 2: Обновяване площад с.Сталийска махала; КП 2007г., 2010г.: Основен ремонт на ДМА: Общи държавни служби; КП 2007г., 2008г.,2011г.,2012г.,2013г.: Придобиване на ДМА: Общи държавни служби - придобиване на стопански инвентар; КП 2007г., 2008г., 2009г.: Придобиване на ДМА: Общи държавни служби - изграждане на инфраструктурни проекти;	Оборудване - ОА; Реконструкция сграда ОА; Котелно кметство с. Сталийска махала.
Мярка 3: Оптимизиране и ефективно използване на социалната инфраструктура	11,641.10	102.32%	Проект 1: Реконструкция и обновяване на читалища в Община Лом; Проект 2: Саниране и енергиен мениджмънт на ПГ "Найден Геров", ЦДГ №7 "Калинка", детска ясла №1 и I ОУ „Никола Първанов“; Проект 3: Реконструкция на спортна зала; "Балканиада"; Проект 4: Училищна дъга; Проект 5: Саниране фасади II ОУ "Константин Фотинов"; Проект 6: Текущ ремонт на фасада на Дневен център за възрастни хора на пенсионна възраст „Грижа за нашите родители“ гр. Лом; Проект 7: Ремонт покрив на Център за социална рехабилитация и интеграция и ЦДГ №12 „Звънче“, гр.Лом; Проект 8: Училищна дъга; Проект 9: Община Лом – в грижа за децата;	Ремонт клуб на пенсионера кв. Моминброд; Ремонт ДД "Милосърдие"; Ремонт исторически музей; Ремонт спортна зала "Балканиада"; Основни ремонти и реконструкции на Училища и ЦДГ; Изграждане на детски площадки в с. Добри дол и с. Долно Линево, кв. Стадиона, кв. Хумата, кв. Младеново, градска крайречна зона Лом.

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителя няма информация за разходвания финансов ресурс
			КП 2007г.: Основен ремонт на ДМА: Общи държавни служби; КП 2007г., 2008г., 2010г., 2011г., 2012г., 2013г.: Основен ремонт на ДМА: Образование; КП 2007г., 2008г., 2009г.: Основен ремонт на ДМА: Социално осигуряване и грижи; КП 2007г., 2008г., 2009г., 2011г.: Основен ремонт на ДМА: Почивно дело, култура, религиозни дейности; КП 2007г., 2008г., 2009г., 2011г.: Придобиване на ДМА: Образование - изграждане на инфраструктурни проекти; КП 2007г., 2008г., 2012г., 2013г.: Придобиване на ДМА: Почивно дело, култура и религиозни дейности - придобиване на компютри и хардуер; КП 2008г., 2009г.: Придобиване на ДМА: ЖС, БКС и ООС - изграждане на инфраструктурни проекти;	
Цел 2. Развитие на социалните услуги. Осигуряване на достъпни и качествени здравна помощ и здравословна жизнена среда за населението на община Лом				
Мярка 1. Подобряване на достъпа до здравни услуги. Постигане на по-добра здравна профилактика сред населението и подрастващото поколение	8,018.90	64.25%	Проект 1: Технологично обновление на МБАЛ "Св. Николай чудотворец" - гр. Лом; КП 2007г., 2008г.: Капиталови трансфери - Здравеопазване; КП 2013г.: Основен ремонт на ДМА - Здравеопазване; КП 2013г.: Придобиване на ДМА - Здравеопазване - придобиване на друго оборудване, машини и съоръжения;	През 2011 г. в Община Лом на трудов договор работят петима здравни медиатори, които са от ромски произход. Техните основни задължения са да посредничат в процеса на достъп до услуги в сферата на здравеопазването за хора нуждаещи се от здравна помощ, помощ при комуникациите с Регионална здравноосигурителна каса, с Дирекция „Социално подпомагане“, Агенцията за закрила на детето и Комисията за защита от дискриминация, както и в областта на здравното образование и профилактика на болестите. През 2011 г. здравните медиатори са съдействали за осъществяването на прегледи по програми и проекти, а именно: профилактични прегледи за белодробни заболявания-туберкулоза и за рак на гърдата при жените, майчино и детско здравеопазване и др. Обхванати са рисковите групи от населението на четирите ромски квартала на територията на Община Лом.

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителя няма информация за разходвания финансов ресурс
Мярка 2. Осигуряване на здравословна жизнена среда	7,359.79	4.83%	Проект 1: Подобряване на положението и включване на етнически малцинства в неравностойно положение със специална насоченост към ромите; КП 2007г, 2008г.: Придобиване на земя: ЖС, БКС и ООС;	
Мярка 3: Насърчаване на социалната интеграция и на равните възможности	2,010.59	244.62%	Проект 1: Подай ръка; Проект 2: Звено за услуги в домашна среда – Лом; Проект 3: Център за настаняване от семеен тип – За по-щастливо детство; Проект 4: Грижа и подкрепа за нашите деца и родители в Община Лом; Проект 5: Защитено жилище за лица с психични разстройства - Лом; Проект 6: И аз имам семейство; Проект 7: Традиции и иновации в предоставянето на социални услуги за лица с увреждания; Проект 8: Подкрепа за достоен живот; Проект 9: Изграждане на ЦНСТ в град Лом; Проект 10: Да вземем живота си в свои ръце; Проект 11: Изграждане на дневен център за възрастни на пенсионна възраст "грижа за нашите родители" - град Лом; Проект 12: Създаване на център от семеен тип за деца "Нов дом - нов шанс", град Лом; Проект 13: Създаване на дневен център за възрастни "Дом край Дунава"; Проект 14: Деинституционализация посредством предоставяне на услуги в общността за рискови групи; Проект 15: Реконструкция на дом за възрастни хора с умствена изостаналост – гр. Лом, местността "Чучурката"; Проект 16: Обществена трапезария - Лом; КП 2007г., 2008г, 2009г., 2010г., 2011г., 2012г., 2013г.:	

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителят няма информация за разходвания финансов ресурс
			Придобиване на ДМА: Социално осигуряване, подпомагане и грижи;	
Цел 3: Създаване и предлагане на адекватно образование в Община Лом и постигане на ефективни обучителни услуги				
Мярка 1: Постигане на ефективното управление на наличните общински ресурси в образованието и оптималното им използване	39.12	0.00%		
Мярка 2: Повишаване качеството на предлаганите образователни услуги	1,936.27	44.32%	Проект 1: Деца на Лом - творят и мечтаят; Проект 2: Младежка академия; Проект 3: Заедно спортуваме и творим; Проект 4: Оптимизиране на училищната мрежа; КП 2009г., 2011г., 2012г., 2013г.: Придобиване на ДМА: Образование - придобиване на компютри и хардуер; КП 2009г., 2010г., 2011г., 2012г., 2013г.: Придобиване на ДМА: Образование;	През 2008 г. ОУ „К. Фотинов“ е спечелило и успяло да реализира проектите: “Традицията среща бъдещето” и “Модернизиране на материалната база в училище”, финансирани от МОН.; ОУ „Хр. Ботев“ е успяло да спечели и реализира проект Спортен Клуб „Приятел“ – 2008 г. По програма на “Корпус на мира” в училището през 2009/2010 година ще има американска преподавателка по английски език. ПГ „Н. Геров“ е успяло да реализира проект „Обновяване на учебно – техническото оборудване”; СОУ ЧЕМИ „Д. Маринов” е спечелило проект за изработване на ученически униформи по Националната програма „Училището – територия на учениците”.
Мярка 3: Развиване на таланти, интегриране на малцинствени групи и на деца със специфични образователни потребности в училище	191.67	96.71%	Проект 1: Качественото образование – гаранция за пълноправна интеграция на ромските ученици в община Лом; Проект 2: Заедно живеем и творим света;	
Мярка 4: Прилагане на стратегии за учене през целия живот, включително подобряване и ефективността на системата за образование и обучение	645.42	∞		Реализирани са дейности за постигане на значителен спад в преждевременно напусналите училище, изградени са модерни информационни системи за обучение.
Цел 4: Осигуряване на устойчивост на селищната мрежа и изграждане на качествена селищна и градска среда, гарантираща балансирано социално-икономическо и екологическо развитие				

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителя няма информация за разходвания финансов ресурс
и повишен жизнен стандарт				
Мярка 1: Подобряване на екологичното състояние на територии с натрупани екологични проблеми и балансирано социално икономическо развитие	1,339.74	2.23%	КП 2007г., 2008г.: Придобиване на ДМА: ЖС, БКС и ООС - изграждане на инфраструктурни обекти;	Естетизация на зелени площи по ул. Славянска; Естетизация парк с. Трайково;
Приоритет 5: Изграждане на общински капацитет и развитие на местното самоуправление				
Общо за Приоритет 5	4,940.43	79.85%		
Цел 1: Усъвършенстване управлението на финансите и общинската собственост на територията на Община град Лом – подготовка за финансова децентрализация (Финансово управление на общината)				
Мярка 1: Прилагане на съвременни системи за финансово управление и контрол за целесъобразното разходване на бюджетните средства	7.82	0.00%		
Мярка 2: Повишаване събираемостта на дължимите неданъчни приходи	27.38	0.00%		
Цел 2: Постигане на по-добро и по-ефективно обслужване на гражданите и бизнеса				
Мярка 1: Усъвършенстване организацията на управление и работа в общинската администрация	58.67	770.80%	Проект 1: Повишаване на квалификацията на служителите в общинската администрация; Проект 2: Община Лом - НЕКА е в услуга за Вас! КП 2008г., 2009г., 2013г.: Придобиване на ДМА: Общи държавни служби;	
Мярка 2: Повишаване информираността на гражданите и прозрачността на работа на местната власт	27.38	∞	Проект 1: Община Лом - НЕКА е в услуга за Вас!;	
Мярка 3: Усилване на капацитета и подобряване координацията за управление на средства от структурните фондове на ЕС на	526.12	111.95%	Проект 1: Община Лом – компетентна и ефективна администрация; Проект 2: Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Лом;	

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв.	% на изпълнение	Осъществени проекти/дейности	Осъществени дейности, за които оценителя няма информация за разходвания финансов ресурс
местно и областно ниво и изграждане на партньорство			Проект 3: Подготовка на инвестиционни проекти включени в зоните за въздействие и постигане на готовност на Община Лом за кандидатстване през следващия програмен период 2014-2020г.	
Цел 3: Развитие на интегрирано междуобщинско сътрудничество				
Мярка 1: Междуобщинско развитие, сътрудничество, партньорство и включване в национална мрежа	1,183.28	∞		Община Лом е член на Националното сдружение на общините в република България. Община Лом е партньор на община Димово и община Белоградчик в разработването на проект "Устойчиво развитие на туризма чрез реклама и маркетинг на дестинация „Белоградчик-Лом-Димово", който не е финансиран.
Цел 4: Развитие на сътрудничеството за европейско териториално сближаване, задълбочаване на партньорството и добросъседството за постигане на развитие				
Мярка 1: Развитие на трансгранично сътрудничество	1,994.95	145.55%	Проект 1: Изкуство без възраст и граници; Проект 2: Съвместно изграждане на центрове за развитие на трансграничен бизнес и търговия в град Лом (България) и Дабулени (Румъния); КП 2007г.: Основен ремонт на ДМА: Общи държавни служби; КП 2007г.: Придобиване на ДМА: Икономически дейности и услуги- придобиване на компютри и хардуер; КП 2007г.: Придобиване на нематериални ДА: Икономически дейности и услуги- придобиване на готови ПП;	Проект за ремонт на център за Трансгранично сътрудничество; Закупуване на компютърни конфигурации за нуждите на проекти по ТГС;
Мярка 2: Развитие на трансгранично сътрудничество	1,114.82	∞		Развити контакти с гръцката община Муданя в сферата на културния обмен. Побратимена община Дебър, Македония. Община Лом поддържа приятелски отношения и с гр. Линц, Австрия. Община Лом е член на Мрежа на асоциации на местни власти в Югоизточна Европа (NALAS)

Източник: Приложения от №3 до №10, Капиталови програми на община Лом за периода 2007-2013 г., Годишни доклади за наблюдение за 2007 –
2012 г. на изпълнението на ОПР на Община Лом 2007-2013 г, <http://adm.lom.bg/projects.html>

ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛОМ ЗА ПЕРИОДА 2007-2013 г.

Документ			Преглед/Одобрение	
Версия	Дата	Статус	Дата	Статус
1.0	28.07.2014	Окончателен	28.07.2014	Окончателен

КОНТАКТИ

Възложител: Община Лом, Р. България
Организация: Община Лом
Законен представител: Иво Иванов - Кмет
Адрес: гр. Лом 3600, ул. Дунавска №12

web <http://adm.lom.bg/>

Изпълнител: Региоплан ЕООД
Организация: Региоплан ЕООД
Законен представител: д-р Косъо Стойчев
Адрес: София, бул. Александър Малинов №91, офис 102
web www.regioplan.biz

